

Kjære kunde,

Det gleder oss at du har valgt en bobil fra **HYMER**, og vi takker for den tillit du dermed viser vårt selskap.

Denne bruksanvisningen hjelper deg til å bli kjent med og bruke din bobilen. **Les og følg sikkerhetsanvisningene i kapittel 2.**

Henvend deg ved behov til en av våre **HYMER**-servicestasjoner. Disse verkstedene har medarbeidere som kjenner ditt kjøretøy og som står til disposisjon for deg. Vår oversikt over **HYMER**-servicestasjonene i Europa oppdateres regelmessig. Nyeste utgave får du hos vår kundeserviceavdeling eller din **HYMER**-forhandler.

I tillegg til bruksanvisningen gir vi deg også

- **en servicemappe med all informasjon om inspeksjonsintervaller og tetthetskontroller,**
- **separate bruksanvisninger for basiskjøretøyet og de ulike innebygde apparatene.**

Du vil sikkert ha mye glede av bobilen din. Vi ønsker deg god tur.

Du finner **HYMER GmbH & Co. KG** på Internett også, adressen er: <http://www.hymer.com>

Ditt **HYMER GmbH & Co. KG**

Følg alltid bruks- og betjeningsanvisningen fra chassisets produsent.

Begrepene som er brukt for vektangivelsene i denne bruksanvisningen er forklart i detalj en gang til på slutten av bruksanvisningen (juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger). På hjemmesiden vår under "Vektinformasjon" på www.hymer.com/de/en/weight-information finner du mer informasjon om vektangivelsene

Sjekkliste før igangsetting av kjøretøyet	7	5	Oppstilling av bobilen	43
1 Innledning.....	9	5.1	Stigtrinn	43
1.1 Generelt	9	5.2	Oppkjøringsklosser	43
1.2 Miljøvernanvisninger	10	5.3	Støttekloss	43
2 Sikkerhet.....	11	5.4	Støtter	43
2.1 Brannvern	11	5.4.1	Generelle råd	43
2.1.1 Hvordan unngå brannfare	11	5.4.2	Mekaniske støttebein	44
2.1.2 Brannslukking	11	5.5	230 V-tilkobling	45
2.1.3 Ved brann	11	5.6	Kjøleskap	45
2.2 Generelt	11	5.7	Markise, betjenes elektrisk (valgfritt)	45
2.3 Trafikksikkerhet	12	5.8	Bakvegg	48
2.4 Kobling av tilhenger	13	5.8.1	Stige bak	51
2.5 Gassanlegg	14	5.8.2	Fallsikring på bakre plattform	52
2.5.1 Generelle råd	14	5.8.3	Campingstoler	54
2.5.2 Gassflasker	15	5.8.4	Bakrute	55
2.6 Elektrisk anlegg	16	5.8.5	Myggnetting / Mørkleggingsgardin	56
2.7 Vannanlegg	16	5.9	Sovetak	57
3 Før kjøring	17	5.9.1	Blendingsgardin	59
3.1 Første igangsetting	17	5.9.2	Temperaturregulering i sovetaket	60
3.2 Tilleggslast	17	5.9.3	Hulle	61
3.2.1 Begrep	18	5.9.4	Sikkerhetsbeskyttelse	62
3.2.2 Beregning av tilleggslast	21	5.9.5	Reparasjon av luftkammer i sovetakveggen	63
3.2.3 Lastsikring og lastfordeling	23	6	Å bo i bobil	65
3.3 Kobling av tilhenger	27	6.1	Sentrallås	65
3.4 Tilhengerkobling (valgfritt)	28	6.2	Dører	65
3.5 Stigtrinn	28	6.2.1	Boenhetsdør, utvendig	66
3.6 Projektor	29	6.2.2	Elektrisk lukkehjelp	66
3.7 Kjøkkenområde	29	6.2.3	RFID-brikke	67
3.8 Kjettinger	30	6.2.4	Boenhetsdør, innvendig	67
3.9 Trafikksikkerhet	31	6.2.5	Førerdør, utvendig	68
4 Under kjøring.....	33	6.2.6	Myggnetting til boenhetsdør, uttrekkbart	68
4.1 Kjøring	33	6.3	Utvendige luker	69
4.2 Nedbruddshjelp ved kjøretøYTEKniske problemer	34	6.3.1	Klaffelås, rektangulær	69
4.3 Kjørehastighet	35	6.4	Lufting	70
4.4 Bremseser	35	6.5	Vinduer	70
4.5 Ekstra fjernlys	35	6.5.1	Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing	71
4.6 Sitteplassforordning	36	6.5.2	Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi	73
4.7 Sikkerhetsbelter	37	6.5.3	Blendingsfoldegardin for frontrute, fører- og passasjervindu	74
4.7.1 Generelt	37	6.6	Takluker	74
4.7.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet	37	6.6.1	Vippe-takluke	75
4.8 Barnesikringssystemer	38	6.6.2	Takluke med vifte (valgfritt)	77
4.9 Førersete og passasjerete	39	6.7	Oppbevaringsrom	78
4.10 Ryggekamera	40	6.7.1	Møbelklaffer med Comfort-trykknapp	79
4.11 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu	40	6.7.2	Servicedeksel i gulvet	79
4.12 Fylle på drivstoff	41	6.7.3	Multifunksjonsvegg	80
4.13 Ad-Blue®	41	6.7.4	Installasjonsluke under gulvet	80
4.14 Sleping	42	6.8	Festeskiner for taket (Airlines)	81

6.9	Bord	81	9.5	Kokeplass	132
6.9.1	Bord i boenheten	81	9.5.1	Gasskomfyr	132
6.9.2	Skrivebord, sammenleggbare	82	9.6	Kjøleskap	133
6.9.3	Benkeplateutvidelse på kjøkkenet	85	9.6.1	Kompressorkjøleskap - Diverse	133
6.10	Belysning	87	9.6.2	Kompressorkjøleskap Vitrifrigo - Betjening.....	134
6.10.1	Pendellampe.....	88	9.6.3	Kjøleskapdør-lås	134
6.10.2	Mobil leselampe.....	89			
6.10.3	Leselampe med svanehals ved skrivebordet	89	10	Sanitæranlegg	135
6.11	Ominnredning av sittegruppen til ekstraseng	90	10.1	Vannforsyning, generelt	135
7	Gassanlegg	91	10.2	Vannanlegg	136
7.1	Generelle råd	91	10.2.1	Vanntank	136
7.2	Gassflasker.....	92	10.2.2	Påfylling av vannanlegget	136
7.3	Gassavstengeventil	93	10.2.3	Etterfyll med vann.....	139
7.4	Ekstern gasstilkobling (valgfritt).....	94	10.2.4	Redusere vannmengden for kjøring... ..	139
7.5	Å bytte gassflaske	95	10.2.5	Tømme vannanlegg	139
8	Elektrisk anlegg	97	10.3	Vannfilter	140
8.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	97	10.4	Spillvannstank	141
8.2	Begrep	97	10.5	Utedusj	142
8.3	12 V-spenning	98	10.6	Bad	143
8.3.1	Stikkontakter.....	98	10.7	Toalett.....	146
8.3.2	Startbatteri	99	10.7.1	Svingbart toalett	146
8.3.3	Boenhets-batteri (HYMER-Smartbatterisystem).....	99	10.7.2	Tøm toalett-kassetten.....	147
8.3.4	Energistatus til boenhets-batteri.....	103	10.7.3	Automatisk toalettventilasjon SOG (valgfritt).....	148
8.4	Strømsentral (EBL 402).....	105	10.7.4	Vinterdrift	149
8.5	7"-panel	108	10.7.5	Midlertidig lagring	149
8.5.1	System Control Unit (SCU)	109	11	Stell	151
8.5.2	HYMER Connect-app.....	110	11.1	Generelt.....	151
8.5.3	Bluetooth-tilkobling	111	11.2	Utvendig stell	151
8.6	Vekselretter (Victron) med integret lader	111	11.2.1	Vaske med høytrykksspyler	151
8.7	230 V-spenning	113	11.2.2	Vaske kjøretøyet	152
8.7.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt).....	113	11.2.3	Vindusruter av akrylglass	152
8.7.2	Kople til 230 V-forsyning.....	114	11.2.4	Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)	153
8.8	Solaranlegg	115	11.2.5	Undergulv	153
8.9	Sikringer	116	11.2.6	Motorrom	154
8.9.1	12 V-sikringer	116	11.2.7	Vindusspyleranlegg og vindusvisker.....	154
8.9.2	Verdiene til 12 V-sikringene	117	11.3	Klimaanlegg.....	155
8.9.3	230 V-sikring.....	118	11.3.1	Stigtrinn	155
9	Innebygde apparater.....	119	11.4	Innvendig stell	156
9.1	Generelt.....	119	11.5	Kjøkkeninnredning.....	157
9.2	Varmeanlegg og varmtvannsbereder.....	119	11.5.1	Generelle vedlikeholdsanvisninger	157
9.2.1	Riktig oppvarming.....	120	11.5.2	Kjøleskap.....	157
9.2.2	Varmluft-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digital betjeningsdel CP plus.....	121	11.6	Overflater i rustfritt stål	158
9.2.3	Veggpipe	127	11.7	Puter	158
9.2.4	Kupévarmer	128	11.8	Sovetak.....	160
9.3	Klimaanlegg Truma Saphir (valgfritt)..	128	11.9	Paneler i massivt tre av bambus	162
9.4	Varmluft- og kaldluftdyser.....	131	11.10	Vannanlegg	163
			11.10.1	Rengjør vanntanken	163
			11.10.2	Rengjøre vannledninger	164
			11.10.3	Desinfisere vannanlegget.....	164
			11.10.4	Rengjør spillvannstanken	165
			11.10.5	Vannlås.....	166

11.11	Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren	166	13.5	Håndtering av dekkene	183
11.12	Lagring	167	13.6	Nødsett	183
11.12.1	Midlertidig lagring	167	13.7	Hjulbytte	184
11.12.2	Lagring generelt / vinterlagring	167	13.7.1	Generelle råd	184
11.12.3	Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet	170	13.8	Dekktrykk	185
11.12.4	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring	170			
12	Kundeservice og vedlikehold	173	14	Feillokalisering	187
12.1	Service- og distribusjonspartnere	173	14.1	Bremseanlegg	187
12.2	Lovlige kontroller	173	14.2	Elektrisk anlegg	187
12.3	Inspeksjonsarbeider	174	14.3	Vekselretter	189
12.4	Vedlikeholdsarbeid	174	14.4	Gassanlegg	189
12.5	Klimaanlegg	174	14.5	Kokeplass	190
12.6	Kupévarmer	175	14.6	Varmeanlegg/varmtvannsbereder	190
12.7	Kokeplass / kjøleskap	175	14.6.1	Varmeanlegg/varmtvannsbereder med digitalt betjeningsdel CP plus	190
12.8	Utskiftning av lyspærer, utvendig	175	14.7	Klimaanlegg	192
12.8.1	Belysning front	175	14.8	Kjøleskap	192
12.8.2	Belysning bak	176	14.8.1	Generelt	192
12.8.3	Belysning side	177	14.9	Vannforsyning	194
12.9	Belysning i boenheten	177	14.10	Karosseri	195
12.10	Reservedeler	178	15	Tilleggsutstyr	197
12.11	Typeskilt kjøretøy	179	15.1	Vekt og tilleggsutstyr	197
12.12	Varsel- og henvisningsklistremerker ..	179	16	Tekniske data	199
12.13	Forhandler	179	16.1	Tekniske data	199
12.14	Reservenøkkel	180	16.2	Dimensjoner og tillatt antall personer	199
13	Hjul og dekk	181	17	Juridisk informasjon om vektrelatert informasjon	201
13.1	Generelt	181			
13.2	Dekkutvalg	182	Stikkord	205	
13.3	Betegnelser på dekket	182			
13.4	Grovstrukturerte dekk – LT 245/75 R16 120/116 S	183			

Før kjøretøyet tas i bruk første gang, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ Trekk til hjulmuttere/hjulskruer etter 50 km.
- ▶ Les bruksanvisningen for å unngå skader på personer og utstyr.

Før hver igangsetting av kjøretøyet, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ **Kontroller trykket i dekkene.**
Se avsnittet Dekktrykk.
- ▶ **Last kjøretøyet riktig. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt.**
Se avsnittet Last.
- ▶ **Lad batteriene helt opp før hver tur.**
Se avsnittene Starterbatteri og Boenhets-batteri.
- ▶ **Ved utetemperaturer under 0 °C må kjøretøyet varmes opp før vannanlegget fylles.**
Se avsnittet Vannforsyning/Påfylling av vanntanken.
- ▶ **Gassflasker skal bare transporteres godt sikret i gasskapene.**
- ▶ **De automatiske luftesystemet må ikke tildekkes.**
Se avsnittene Takluker og Lufthing.
- ▶ **Før det fylles drivstoff på kjøretøyet, skal de gass- eller diesel-drevne innebygde apparatene slås av.**

Følg følgende anvisninger ved frostfare:

- ▶ **Varm alltid opp kjøretøyet hvis det er fare for frost.**
Se avsnittet Varmeanlegg.
- ▶ **Når kjøretøyet ikke benyttes ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Slik unngår man frostskaader på innebygde apparater i kjøretøyet.**
Se avsnittet Tømming av vannanlegget.

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

- ▶ Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

- ▶ Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

- ▶ Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

- ▶ Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller tilleggsutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette tilleggsutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer tilleggsutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Tilleggsutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

- ▶ Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.
- ▶ Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

1.1 Generelt

Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevne kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

1.2 Miljøvernansvisninger

- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne- steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i eg- nede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Tøm spillvannstanken og toalett-kassetten bare på anvist tømmestasjon på campingplasser eller parkeringsplasser for bobiler. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponeringsstasjo- ner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evt. avløpsled- ningen med rent vann ved hver tømming.
- ▷ La aldri toalett-kassetten bli for full. Tøm toalett-kassetten umiddelbart og senest når fylleivåmåler lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søp- pel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.
- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskade- lige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.
- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

2.1 Brannvern

2.1.1 Hvordan unngå brannfare

- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

2.1.2 Brannslukking

- ▶ Vennligst informer deg om de lands- og stedsspesifikke kravene til brannslukking som gjelder der du oppholder deg, og sørg for å ha det nødvendige utstyret tilgjengelig.

2.1.3 Ved brann

- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
- ▷ Hold rømningsveiene frie.
- ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.

2.2 Generelt

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Luften som forbrukes må hele tiden skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem, takhettevifter eller gulvifter). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.

- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de respektive driftsinstruksjoner/bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan forandre kjøretøyets dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.
- ▷ Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksest, varsel trekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

2.3 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremses og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Før man starter kjøringen skal blendingsgardiner ved frontruten og på fører-/passasjersiden trekkes opp og festes.
- ▶ Før avreise må du sette bort alle bevegelige deler og alle løse gjenstander (f.eks. vaskbeskyttelse, pendellamper, projektor, lerret) på en sikker måte.
- ▶ Plasser bordet i parkeringsposisjon før avreise.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Lukk sovetaket før avreise.
- ▶ Det er forbudt å oppholde seg i sovetaket under kjøring.
- ▶ Før avreise, skyver du inn dusjskillevæggen og lukker baderomsdøren.
- ▶ Før avreise, lukker du bakdekselet helt.
- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de foreskrevne sitteplassene (se kapittel 4). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.

- ▶ Plasser barnesikringsystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette.
- ▶ Barnesikringsystemer som er bakovervendt må aldri brukes på et sete med aktivert fremre kollisjonspute. Dette kan føre til død eller alvorlige personskader hos barn.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende må du være oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!

- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 3).
- ▷ Ved lasting av kjøretøyet og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og teknisk tillatt totalvekt på akslene (se vognkortet).
- ▷ Steng og sikre om nødvendig alle skuffer og klaffer før avreise. Fest kjøleskapsdør-sikringen.
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ Før avreise må de eksterne støttene fjernes, og de innebygde støttene på kjøretøyet kjøres inn.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig.
- ▷ Dekkene bør ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 13).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.

2.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.

2.5 Gassanlegg

2.5.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gass- eller dieseldrevne apparater være slått av. Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Ikke bruk kokeapparater med gassdrift til oppvarming.
- ▶ Når kokeplassen ikke er i bruk: Steng gassavstengeventilen på kokeplassen og hovedventilen på gassflasken, og sett på beskyttelseshetten.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.

- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

2.5.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres når hovedventilen er lukket, og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før du fjerner gasstrykkregulatoren eller gasslangen fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. Stram til først for hånd, og bruk deretter skruenøkkelen for gassflasken som du får i tilbehørsforretninger.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk gassflasker på maks. 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

2.6 Elektrisk anlegg

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

2.7 Vannanlegg

- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se avsnittet 11.10.3).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

På slutten av kapitlet finner du en sjekklister hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

3.1 Første igangsetting

- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

Nærmere opplysninger i kapittel 12.

Ved første igangsetting eller etter en lengre uten drift, må det elektriske anlegget settes i gang på følgende måte:

- Slå på sikringene eller (hvis sikringene er blitt trukket ut) sett inn sikringene.
- Slå på batteri-skillerbryteren.
- Slå på 12 V-forsyning.

- ▷ 12 V-forsyningen må bare slås på i kjøretøy **uten** SCU (System Control Unit). På kjøretøy **med** SCU aktiveres 12 V-forsyningen automatisk.
- ▷ Kjøretøyet er ikke klart til bruk før du har utført ovennevnte tiltak.

3.2 Tilleggslast

- ▶ Hvis kjøretøyets eller akslenes totalvekt overskrides, kan dette f.eks. føre til at styresystemets reaksjonsevne reduseres (endret kjøreadferd), at dekkene overbelastes og dermed til at det foreligger økt risiko for at dekkene eksploderer, eller til at bremsebremsningen øker. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare.
Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, hhv. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk kjøretøyvekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

- ▶ Ujevn lasting eller overlast påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsestrekningen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt som er angitt i vognkortet og teknisk tillatt totalvekt på askselen må ikke overskrides under lasting av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og tilleggsutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Ved lasting må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøygulvet. Ellers kan kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.

3.2.1 Begrep

- ▷ Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt

Teknisk tillatt totalvekt er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner heller aldri må overskride i belastet (f.eks. 3500 kg) tilstand. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt på den modellen du velger, finner du i godkjenningsskjemaene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

1	2	3	4	5	6
XXXXXX			Hymer GmbH & Co.KG		
XXXXXX			e1*2007/46*1944*		
			Stufe 3		
			W1V9100401N0XXXXX		
			4430		KG
			5880		KG
		1-	2100		KG
		2-	2430		KG
		3-	-		KG
				10	9
					8
					7

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. aksel
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. aksel

Bilde 1 Typegodkjenningsskilt

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den **faktiske kjøretøyvekten og tilleggslasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk kjøretøyvekt Den faktiske kjøretøyvekten er vekten til kjøretøyet i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt tilleggsutstyr.

Vekt i kjøreklar tilstand Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten tilleggsutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjøreklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten tilleggsutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret
- Påfylt smørefett, oljer og kjølevæsker
- Opptil 100 % fylt ferskvannstank
- Opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Opptil 90 % fylt drivstofftank

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- Et fylt varmeanlegg
- Forsyningsledningene for 230 V-forsyningen
- Et fylt toalettspyleanlegg
- Innbyggingssett for ekstrabatteri, når det er ekstrabatteri er mulig

Spillvannstanken og toalett-kassetten er tomme.

Eksempel på beregning av grunnutstyr

Vanntank med 20 l (under kjøringen)	20 kg
Gassflasker (5 kg gass + 6,6 kg flaske)	+ 11,6 kg
230 V-forsyningsledning	+ 4 kg
Sum	= 35,6 kg

Vekten i kjøreklar tilstand og den faktiske kjøretøyvekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Gjenværende lastemulighet

For å beregne gjenværende lastemulighet er det viktig at du kjenner kjøretøyets faktiske vektverdi. Derfor undersøker vi det ferdige kjøretøyets faktiske vekt først ved produksjonsslutt. Dette omfatter vekten i kjøreklar tilstand pluss vekten på alt tilleggsutstyr og tilbehør som ble bestilt og montert på fabrikk.

Utfra denne faktiske vektverdien kan du beregne gjenværende lastemulighet for bagasje eller annet tilbehør.

Eksempel:

Teknisk tillatt totalvekt	-	Faktisk vektverdi	-	Vekten på passasjerene	=	Gjenværende lastemulighet
3500 kg	-	3000 kg	-	225 kg (3 x 75 kg)	=	275 kg

- ▷ Vær oppmerksom på at i fabrikkens beregning av gjenværende lastemulighet er det anslått en standardvekt for sjåfør (inkludert i faktisk vektverdi) og passasjervekt på 75 kg pr. sete. Avvikende kroppsvekt kan virke inn på kjøretøyets faktiske gjenværende lastemulighet.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi kan senere også variere ubetydelig på grunn av værforholdene, f.eks. gjennom opptak eller reduksjon av fuktighet. All annen senere endring på kjøretøyet, f.eks. på grunn av ettermontering av tilbehør hos handelspartner eller andre påbygg/ombygginger, påvirker kjøretøyets meddelte faktiske vektverdi og følgelig også gjenværende lastemulighet. Ansvar for å forhindre at teknisk tillatt totalvekt overskrides ligger hos handelspartneren fra kjøretøyet hentes fra fabrikken og til det leveres til deg. Når handelspartneren har levert kjøretøyet til deg, er dette ditt ansvar. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi som vi fastslo ved fabrikkens og følgelig resterende lastemulighet meddeler vi til handelspartneren i samband med fremleggelse av faktura. Han er forpliktet til å gi denne opplysningen videre til deg. Hvis dette ikke er skjedd, kan du ta kontakt med din handelspartner og be om opplysningene. Bilene våre oppfyller alle krav i henhold til lovbestemmelser og standarder og blir regelmessig vedlikeholdt, inspisert og kalibrert. Likevel er det teknisk ikke mulig å unngå ubetydelige toleranser. I tillegg kan vekten på kjøretøyet variere noe på grunn av værforhold og f.eks. opptak og avgivelse av fuktighet. Derfor kan kjøretøyets faktiske vekt avvike noen få kilo fra den meddelte faktiske vekten.

Tilleggslasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

- ▷ Kjøretøyets tilleggslast kan økes idet den faktiske vekten reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i tilleggslast finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjørekklar tilstand og skal ikke regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr

Tilleggsutstyr omfatter alt utstyr som ikke er inkludert i standardutstyret og som er montert til kjøretøyet under produsentens ansvar.

- Tilhengerkobling (valgfritt)
- Sykkel- eller motorsykkelstativ (tilleggsutstyr)
- Solaranlegg (tilleggsutstyr)

Vektangivelsene for forskjellig tilleggsutstyr fås hos produsenten.

Personlig utstyr Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen eller tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Små apparater
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Båter
- Surfebrett
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelserpunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel Minstevekt M (kg) = $10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
 L = Kjørtøyets totale lengde i meter

3.2.2 Beregning av tilleggslast

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må aldri overskrides!
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Tilleggslasten (se avsnittet 3.2.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- den faktiske kjøretøyvekten.

**Eksempel på beregning
av tilleggslast**

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk kjøretøyvekt inklusive standardutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Totalverdi på 10 kg per meter kjøretøylengde (i eksempelet: 7,00 m)	- 70	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr og tilbehør	- 40	
Utgjør til personlig nyttelest	= 95	

Nyttelasten beregnes på grunnlag av forordningen (EU) nr. 1230/2012.

Beregningen av tilleggslasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske kjøretøyvekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr (og tilbehør), kan den virkelige tilleggslasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir det momentane aksellastene. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 3.2.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige tilleggslasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige tilleggslasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

3.2.3 Lastsikring og lastfordeling

- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Vær oppmerksom på den teknisk tillatte totalvekten på akselen, som er angitt i kjøretøydokumentene. Overhold i tillegg dekkenes tillatte bæreevne (se kapittel 13).
- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste framakslingen på grunn av vektarmprinsippet ($\frac{t}{\sigma} \frac{1}{\sigma}$). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, når det transporteres en motorsykkel på stativ bak eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre aksel har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretøretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) skal plasseres i taksaket.
- ▶ Fordel gjenstander (last) jevnt i rom og skap.

- ▷ Belast skuffene kun med maksimalt 15 kg.
- ▷ Taksaket over skaprekken må kun belastes med maks. 15 kg.

- ▷ Følg alltid maksimalt tillatt last i hekkgarasje eller bagasjerom. Angitt maksimalt tillatt last av hekkgarasjen eller bagasjerommet kan påvirkes av hvilket annet spesialutstyr som velges, som f.eks. tilhengerkoblinger eller rammeforlengelser. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke i noe tilfelle overskrides. Særlig når lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Vær derfor oppmerksom på at maksimal last ev. ikke må utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lasting finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 18) og "Teknisk tillatt totalvekt på akselen (aksellast)" (side 25).

Store oppbevaringsrom har også plass til store gjenstander. Akseltrykket på for- og bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

Ta hensyn til følgende merknader når du skal laste kjøretøyet for å sikre trygg kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som medføres i kjøretøyet må fordeles jevnt mellom kjøretøyets venstre og høyre side.
- Tunge eller store gjenstander bør helst ligge ned mot bunnen i rommene som er beregnet på lagring og nær akselen samt være sikret mot forskyvninger.
- Lette og andre gjenstander kan oppbevares i skapene og oppbevaringsrommene.
- Pass alltid på at dørene og lukene på skapene og oppbevaringsrommene er sikret på forsvarlig måte.
- Bruk kun egnede festesystemer til sikring mot forskyvning. Kontroller alle festemidler en gang til før reisen begynner.

- ▶ Ujevn lastning påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke i noe tilfelle overskrides. Særlig når lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ For enkelte modeller har produsenten av ettermonteringene fastsatt en maksimal lastgrense for skap, skuffer eller andre oppbevaringsrom. Den finner du på etiketten som ble limt på på stedet og skal alltid følges. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke i noe tilfelle overskrides. Vær derfor oppmerksom på at angitt maksimal last ev. ikke kan utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 18) og "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)" (side 25).

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.

Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler $A \times G : R =$ Vekt på bakakslingen
 Vekt på bakakslingen – G = Vekt på framakslingen

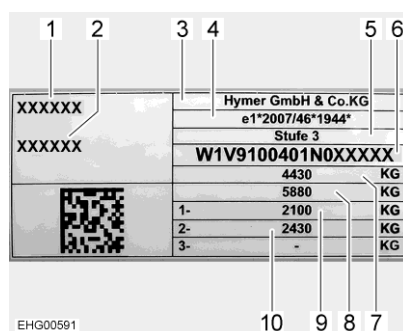
Forklaring A = Avstand mellom oppbevaringsrom og framaksling i cm
 G = Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg
 R = Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm

- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)

Teknisk tillatt totalvekt på aksel eller akselgruppe (heretter kalt aksellast) betegner den tillatte kjøretøy- og akselspesifikke belastningen som overføres fra hjulene på en aksel eller akselgruppe og til veibanen. Aksellast er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner aldri må overskride i lastet tilstand. Opplysninger om aksellasten på ditt kjøretøy finner du i godkjenningsdokumentene og på produsentens typegodkjenningskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. aksel
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. aksel

Bilde 2 Typegodkjenningskilt

- ▶ Ved overskridelse av teknisk tillatt totalvekt på aksel kan kjøretøyet bli skadet (f.eks. på grunn av brudd i aksel eller eksplosjon i et dekk) og påvirke kjøreadferden betydelig. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Derfor anbefaler vi å veie det endelig lastede kjøretøyet inkludert alle passasjerene før reisen starter, slik at det er garantert at aksellast og teknisk tillatt totalvekt overholdes. I slike tilfeller kan kjøretøyet veies/kontrolleres på offentlige vekter eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Vær oppmerksom på at aksellasten på de ulike akslene eller akselgruppene kan avvike fra hverandre. Les derfor nøye angivelsene om dette i godkjenningsdokumentene.
- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt på akselen under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.
- ▷ Det er mulig at chassisprodusenten for ditt kjøretøy angir en lav belastning på forakselen for å oppnå optimal kjøreadferd. Ta derfor alltid hensyn til angivelsene om dette i bruksanvisningen fra chassisprodusenten.
- ▷ I avsnittet "Lastsikring og lastfordeling" (side 23) finner du mer informasjon om riktig lastning.

Beregne aksellast:

- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og framakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
- I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at framakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at framakselen blir **belastet**. Noter denne verdien.
- På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
- Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for framaksellasten som er beregnet for framakselen, eller man trekker fra disse.
Hvordan bakaksellasten og forakseltrykket bestemmes er beskrevet i avsnittet 3.2.2.

Når den beregnede verdien overskrider den tillatte aksellasten, må lasten plasseres annerledes.

Når bakakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festeevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdrift. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til framakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til aksellasten)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på framakslingen (trekkes fra aksellasten)		38,5 (kg)	
Belastning av framakslingen (må regnes til aksellasten)			-11,5 (kg)

Økning og reduksjon av nyttelasten

Hvis nyttelasten økes, økes som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv., fordi chassiset da er endret.

Hvis nyttelasten reduseres, i motsetning til hvis den økes, reduseres som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv. Som regel fører ikke dette til endring på chassiset.

- ▷ På grunn av endret teknisk tillatt totalvekt kan økning eller reduksjon av nyttelasten ha innflytelse på tillatt antall seter, chassiset og aksellasten. Hvis du har spørsmål om dette, kan du gjerne be om råd hos en ansvarlig teknisk kontrollinstans.
- ▷ Økning eller reduksjon av nyttelasten kan medføre at andre lovbestemmelser må tas hensyn til som et resultat av kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt. Dette gjelder spesielt for de lovsatte kravene som stilles i vegtrafikkloven, i loven om registrering av kjøretøyer samt i skatte- og forsikringstekniske bestemmelser. Økning av teknisk tillatt totalvekt til mer enn 3500 kg kan f.eks. påvirke førerkortklassen eller føre til at andre hastighetsgrenser eller gjennomkjørings- samt forbikjøringsforbud gjelder. Dette kan også ha betydning for kravene om betaling av bompenger på grunn av den nye teknisk tillatte totalvekten. Derfor bør du informere deg om gjeldende lovverk i forbindelse med kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt, og innhente råd hos tilsvarende instanser. Vær oppmerksom på at nasjonale regler i et land du vil reise til og de landene som du reiser gjennom for å komme dit, kan avvike fra reglene i ditt hjemland.
- ▷ Mer informasjon om gjenværende lastemulighet finner du i avsnittet "Gjenværende lastemulighet" (side 19).

3.3 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobil og tilhengeren.
- ▶ Legg merke til tillatt støttelast og bakaksellast. Støttelast og bakakseltrykk må ikke overskrides. Følg verdiene til støttelasten og bakakseltrykket som finnes i vognkortet og i tilhengerpapirene.

- ▷ Tilhenger med kollisjonsbremse: Tilhengeren må ikke kobles til eller fra når bremsen er aktivert.
- ▷ Tilhengerkobling med avtagbar kulehals: Ved feilmontering av kulehalsen kan tilhengeren rykkes løs. Følg bruksanvisningen til tilhengerkoblingen.
- ▷ Når du åpner den bakre døren, må du forsikre deg om at den bakre døren ikke er skadet.

- ▷ Den maksimalt tillatte støttelast for kjøretøyet er på 80 kg.

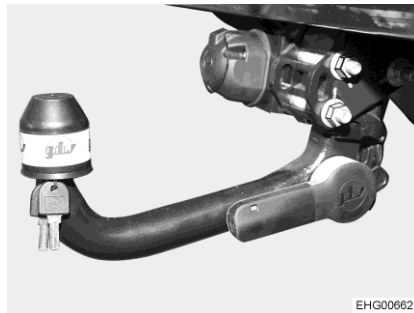
3.4 Tilhengerkobling (valgfritt)

- ▶ Ved montering av tilhengerkobling finner du maks. støttelast og teknisk tillatt tilhengervekt i vognkortet.
- ▶ Etter 1 000 driftstimer trekkes festeskrueene til tilhengerkoblingen til.

- ▷ La din autoriserte forhandler eller din autoriserte servicestasjon montere tilleggsutstyr. De vil også ta hånd om alle formaliteter for deg.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.

Bilde 3 Tilhengerkobling (avtagbar)

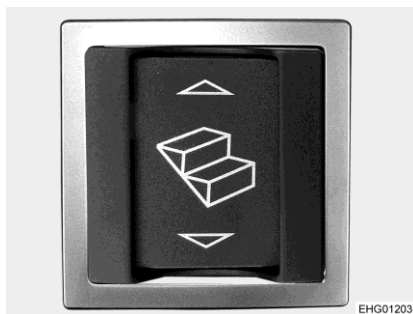
3.5 Stigtrinn

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Stå ikke i svingradiusen til stigtrinnene når de trekkes inn og skyves ut.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ For å unngå sklifare, skal stigtrinnet rengjøres ved behov (snø, is, søle ...), før du trår på det.
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen på stigtrinnet iht. bruksanvisningen til produsenten må følges.

- ▷ Stigtrinnenes dreielager og ledd må ikke smøres med fett eller olje (se kapittel 11).

Bilde 4 Vippebryter for stigtrinn (inngangsområde)

Bilde 5 Vippebryter for stigtrinn (dashbord)

- ▷ Vippebryteren i inngangsområdet har en dekkramme for beskyttelse mot utilsiktet betjening.

Trekke in:

- Trykk på vippebryteren (Bilde 4) ved inngangsområdet eller vippebryteren (Bilde 5) på dashbordet i førerhuset.

Skyve ut:

- Trykk på vippebryteren (Bilde 4) i inngangsområdet.

Når motoren går og stigtrinnene er skjøvet ut, hører du et varselsignal. Varselsignalet dempes når stigtrinnet trekkes inn.

3.6 Prosjektor

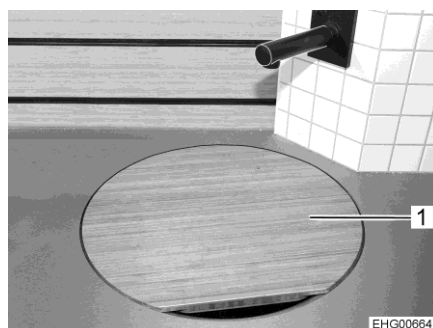

- ▶ Plasser projektoren og lerretet på et trygt sted før avreise.

3.7 Kjøkkenområde

- ▶ Ved en ulykke eller kraftig oppbremsing kan omkringflyvende gjenstander skade passasjerene. Før du begynner å kjøre, må alle bevegelige gjenstander sikres, og alle løse gjenstander må være pakket bort på en sikker måte.

Bilde 6 Vaskbeskyttelse

1 Vaskbeskyttelse

- Fjern vaskbeskyttelsen (Bilde 6,1) og legg det trygt i skapet.

- 1 Benkeplateutvidelse
- 2 Skuff

Bilde 7 Benkeplateutvidelse

- Ta benkeplateutvidelsen (Bilde 7,1) ut av skuffen (Bilde 7,2) og oppbevar den på et trygt sted.

3.8 Kjettinger

- ▶ Hvis kjøretøyet er utstyrt med 18" dekk, må du ikke bruke kjettinger

- ▷ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyets karosseri er minimum 50 mm.
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Monter alltid kjettingene på bakhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

3.9 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Delene kan utsettes for ugunstige forhold (storm, is, vibrasjoner osv.) og krever nøye inspeksjon til tross for grundig konstruksjon og produksjon. Sjekk derfor at delene sitter ordentlig med jevne mellomrom samt før lange reiser.

Gå gjennom sjekklisten før og ved starten av reisen:

Nr.	Kontroll	Kontrollert
Servicepartner		
1	Service- og distribusjonspartnere notert (se avsnittet 12.1)	
Basiskjøretøy		
2	Alle bilpapirer om bord	
3	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
4	Sjekk at kjøretøysbelysning, bremse- og baklys virker	
5	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
6	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
7	Bremsene fungerer	
8	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
9	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	
Boenhet utvendig		
10	Markisen er trukket helt inn	
11	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
12	Sovetaket er lukket	
13	Bakdekselet er lukket	
14	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
15	Eksterne støtter fjernet	
16	Innebygde støttebein kjørt inn og festet	
17	Støtteklossene fjernet og stuet bort	
18	Stigtrinn kjørt inn (varselsignal)	
19	Utvendige luker lukket og låst	
20	Boenhetsdøren er lukket	
21	Kjøretøyets totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
22	Vinduer og takluker lukket og låst	
23	Projektor og skjerm er trygt gjemt bort	
24	Dusjskillevegg er satt inn og baderomsdør er lukket	
25	Løse deler, f.eks. pendellamper som er ryddet bort eller skiret	
26	Åpne hyller etc. tømt	
27	Løse vaskbeskyttelsen (hvis tilgjengelig) sikkert lagret	
28	Benkeplateutvidelsen er godt sikret	
29	Det valgfrie sminkespeilet er tatt av og plassert sikkert i en skuff	
30	Kjøleskapdør sikret	
31	Løse gjenstander og hengende elementer på den multifunksjonelle veggen er fjernet og oppbevart på en sikker måte	
32	Alle skuffer og klaffer lukket	
33	Sikre stuedører og skyvedører	
34	Barneseter kun montert på seter som er tillat for dette	
35	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
36	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	
37	Skrivebordet er stengt	

Gassanlegg

38	Fest gassflasken i gasskapet slik at den ikke kan skli	
39	Hvis gassflasken ikke er koblet til gasslangen, må du alltid sette på beskyttelsehetten	
40	Steng gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen	

Elektrisk anlegg

41	Sjekk batterispenningen/batterikapasiteten (i %) til startbatteriet og boenhets-batteriet (se kapittel 8). Viser panelet for lav batterispenning/batterikapasitet, må det respektive batteriet lades. Se merknadene i kapittel 8	

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen.

4.1 Kjøring

- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Når du starter motoren på kjøretøyet, kan varselsignaler høres, f.eks. varselsignalet "Stigtrinn kjørt ut". Under visse forhold (kaldstart om vinteren) kan det etter at kjøretøymotoren er startet vare inntil 15 sekunder til varselsignalet høres.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøyets godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.

- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.
- ▷ Kjør særlig forsiktig ved innkjøring på ferger, ved ujevnheter i veien og ved rygging. Større kjøretøy kan begynne å slingre på grunn av det relativt lange overhendet, under dårlige kjøreforhold kan de subbe i bakken. Det kan føre til at undergulvet eller delene som er montert på det, f.eks. et motorsykelstativ, blir skadet.

- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 2 må overholdes.

4.2 Nedbruddshjelp ved kjøretøytekniske problemer

- ▶ I nødstilfeller, ring det nasjonale nødnummeret eller bruk Mercedes-Benz nødanropssystemet (SOS-knappen, se bruksanvisningen til basiskjøretøy).

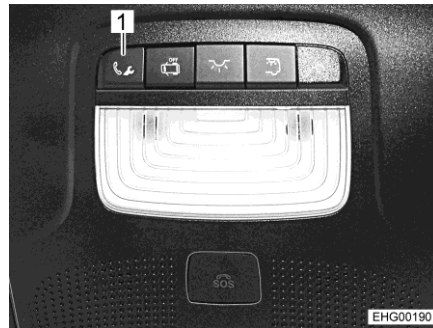
Mercedes-Benz kundesenter er tilgjengelig for nedbruddshjelp og forespørser om basiskjøretøyet. Samtalen til Mercedes-Benz kundesenter etableres i kjøretøyet via kommunikasjonsmodulen "me connect".

Monteringssted

Knappen for nedbruddsanrop er montert i takkontrollenheten.

- ▷ Bare bruk knappen for nedbruddsanrop hvis det oppstår tekniske problemer med basiskjøretøyet. Forespørser om kjøretøyets boenhet kan ikke besvares.

Bilde 8 Knapp for nedbruddsanrop

- Anrop:*
- Trykk knappen (Bilde 8,1) for nedbruddsanrop. Anrop til Mercedes-Benz kundesenter utløses.

Multifunksjonsdisplayet viser melding om at tilkoblingen blir opprettet. Lyduttgangen blir dempet. Kjøretøyets data overføres, noe som kan ta noen sekunder. Deretter svarer en ansatt hos Mercedes-Benz kundesenter.

- ▷ I noen land ber en taletekst om bekreftelse av overføring av kjøretøyets data. Etter bekreftelsen overføres kjøretøyets data.

Avslutte anrop:

- Trykk på telefonknappen på multifunksjonsrattet.

4.3 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lasting forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikksituasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikksituasjonen og omgivelsene forøvrig.

4.4 Bremseser

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

4.5 Ekstra fjernlys

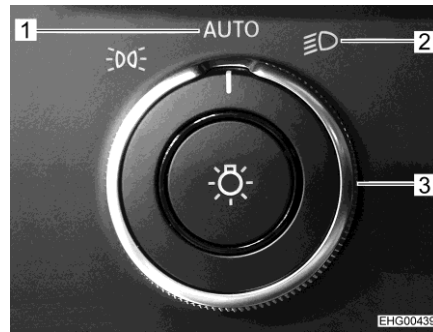
Et ekstra par frontlykter hhv. en ekstra lyktestolpe for ekstra LED-fjernlys er montert på førerhustaket.

- ▶ Det ekstra LED-fjernlyset lyser sterkt mot motgående trafikk. Demp for møtende trafikk. Ta hensyn til at den ekstra fjernlyset har større rekkevidde enn hovedlyset.
- ▶ Ikke bruk Mercedes lysassistent til å dempe. Selv om "AUTO"-funksjonen er innstilt, må du dempe manuelt (slå av fjernlys og ekstra LED-fjernlys på rattkonsollen).

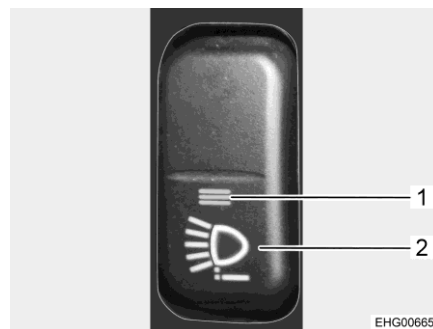

- ▷ Motoren må kjøre slik at det ekstra LED-fjernlyset kan aktiveres.
- ▷ Funksjonen "Frontlys blinker" støttes ikke av det ekstra LED-fjernlyset.

- 1 Posisjonen AUTO
- 2 Posisjon for kjørellys
- 3 Dreibar lysbryter Mercedes

Bilde 9 Lysbryter, vrider

- 1 Funksjonsdisplay
- 2 Vippebryter

Bilde 10 Vippebryter

Bruk ekstra LED-fjernlys:

- Vri lysbryteren for Mercedes (Bilde 9,3) til posisjonen "AUTO" (Bilde 9,1) eller kjørellys (Bilde 9,2).
- Trykk på vippebryteren (Bilde 10,2). Funksjonsvisningen (Bilde 10,1) lyser rødt. Tekstmeldingen "Ekstra belysning aktiv" vises kortvarig i displayet til instrumentklyngen.
- Slå hovedfjernlys på eller av på kjøretøyets rattkonsoll (se bruksanvisningen til bilen).

For å deaktivere ekstra LED-fjernlys slå enten av motoren, eller trykk på vippebryteren (Bilde 10,2) igjen. Den røde funksjonsvisningen (Bilde 10,1) slukkes.

4.6 Sitteplassforordning

- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Under kjøring er det forbudt å sitte på de langsgående benkene.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er utstyrt med sikkerhetsbelte.

4.7 Sikkerhetsbelter

4.7.1 Generelt

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.

- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▶ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▶ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av en person.
- ▶ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▶ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer på under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes ytterligere festeanordninger. Se kontrollsertifikatet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Vi anbefaler på det sterkeste å installere barnesikringssystemer fortrinnsvis i den andre seteraden.
- ▶ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▶ Under kjøring må ryggstøet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.

4.7.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet

- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vris. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftebeltet under magen går over hoftebenet. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

4.8 Barnesikringssystemer

- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette.
- ▶ Under kjøring må man spenne fast barna og passe på at de er fastspenst under turen.
- ▶ Bruk aldri et bakovervendt barnesete med barnesikringssystem på et sete som har en aktivert frontkollisjonspute. Dette kan føre til død eller at barn blir alvorlig skadet.
- ▶ Det må bare brukes et bakovervendt barnesikringssystem ("Reboard-system") i passasjeretet hvis både front- og sidekollisjonsputene på passasjersiden er koblet ut. Kollisjonsputen for passasjeren foran kan ikke deaktiveres i Mercedes-baserte kjøretøy. I dette tilfellet kan det bare brukes et forovervendt barnesete. Ta hensyn til den separate bruksanvisningen fra produsent av basiskjøretøyet og advarselmerkingene i kjøretøyet. Når et bakovervendt barnesikringssystem ikke brukes lenger, må kollisjonsputene kobles inn igjen.

Barnesikringssystemene er inndelt i fem klasser:

Klasse	Kroppsvekt	Ca. alder
0	Inntil 10 kg	Inntil 9 måneder
0+	Inntil 13 kg	Inntil 18 måneder
I	9 kg til 18 kg	9 måneder til 4 år
II	15 kg til 25 kg	3 år til 7 ½ år
III	22 kg til 36 kg	6 år til 12 år

Følgende tabell viser hvilke barnesikringssystemer som kan brukes på hvilke sitteplasser.

Seter	Aldersgrupper			
	< 10 kg (0-9 måneder)	< 13 kg (0-24 måneder)	9-18 kg (9-48 måneder)	15-36 kg (4-12 år)
Passasjeretete foran	X	X	UF	UF

Betydning av merkingen:

X: Sete er uegnet for barn i denne aldersgruppen

UF: Egnet for fremoverrettede sikringssystemer, av kategorien "universal", som er tillatt brukt for denne vektclassen

4.9 Førersete og passasjerse

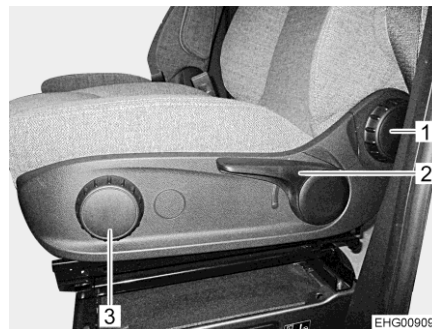

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- ▶ Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.

Bilde 11 Førersete (høyre side)

- 1 Håndtak (flytt sitteputen)
- 2 Stang (drei setet)
- 3 Stang (stiller inn lengderetningen)
- 4 Armlene

Bilde 12 Førersete (venstre side)

- 1 Dreiehjul (justering av ryggstø)
- 2 Stang (justering av setehøyden)
- 3 Dreiehjul (justering av setehellingen)

Kjøreposisjon

Fører- og passasjerse

Vend alltid setene mot midtgangen.

- Trekk stangen (Bilde 11,2). Setelåsen slippes opp.
- Drei setet innover i kjøreretningen og lås det.

Avstand til pedalene

Still inn førersetet slik at føreren kan trå pedalene helt ned uten vanskeligheter.

- Trekk stangen (Bilde 11,3).
- Skyv setet framover eller bakover.
- Slipp spaken. Setet må gå hørbart i inngrep.

Setehøyde

Juster setehøyden slik at du kan sitte komfortabelt og ha uhindret utsikt over veien foran.

- Trekk stangen (Bilde 12,2) oppover eller trykk ned til ønsket setehøyde er nådd.

Setehelling

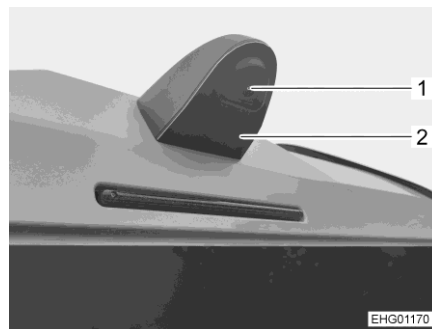
Still setets helling inn slik at lårene hviler på seteflaten uten noe trykk.

- Drei på dreiehjulet (Bilde 12,3) til du når ønsket setehelling.

- Ryggstø** Hellingen på førersetets ryggstø stilles inn slik at rattet kan holdes med armene i lett vinkel.
- Drei på dreiehjulet (Bilde 12,1) til du når ønsket helling av ryggstøene.
- Armlene** Armlenene kan høydejusteres trinnløst.
- Sving armlenet (Bilde 11,4) helt opp.
 - Sving armlenet helt ned.
 - Sving armlenet opp til ønsket posisjon.
- Sittepute**
- Bruk håndtaket (Bilde 11,1) til å trekke ut sitteputen eller skyv den inn til ønsket posisjon er nådd.

4.10 Ryggekamera

Kjøretøyet er utstyrt med et ryggekamera (Bilde 13,1). Ryggekameraet er montert i en kameraenhet (Bilde 13,2) øverst på baksiden av kjøretøyet.

- 1 Ryggekamera
- 2 Kameraenhet

Bilde 13 Kameraenhet

Når du setter i revers, slås ryggekameraet automatisk på og tar opp nærområdet bak kjøretøyet. Bildet fra kameraet sendes inn i multimediesystemet og vises på skjermen i førerhuset.

Ved foroverkjøring vises ikke noe kamerabilde.

- ▷ Hvis bakdekselet er åpen i sterkt sollys, kan kameraenheten bli overopphetet. Ryggekameraet slås da midlertidig av til det er tilstrekkelig avkjølt.

4.11 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

- ▶ Blendingsfoldegardinene for fører- og passasjervindu skal være trukket opp, blokkert og sikret under kjøring.

4.12 Fylle på drivstoff

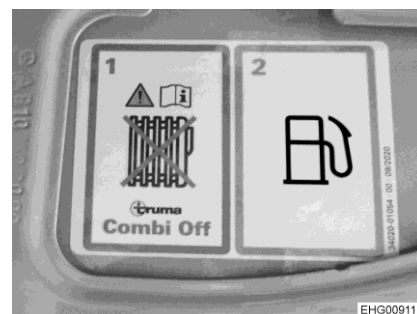
- ▶ Under tanking må alle apparater med gassdrift være slått av. Eksplosjonsfare!
- ▶ TRUMA-dieselvarmeren må være slått av når du tanker diesel. Eksplosjonsfare!

- ▷ Påfyllingsstussen for drivstoff er en del av basiskjøretøyet.
- ▷ Påfyllingsstussen for drivstoff er merket med teksten "Diesel".

Bilde 14 Advarsel (påfyllingsstuss for drivstoff)

Bilde 15 Advarsel (TRUMA-dieselvarmer)

Plasseringen av påfyllingsstussene for drivstoff finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

4.13 Ad-Blue®

- ▷ Påfyllingsstussen for Ad-Blue® befinner seg under motorlokket.
- ▷ Informasjon og merknader om Ad-Blue® finnes i bruksanvisning til basiskjøretøyet.

4.14 Sleping

- ▶ For å unngå kjøretøyskader på grunn av feil sleping, følg instruksjonene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet før sleping.
- ▶ Hvis ikke tenningsøkkelen kan vriss i tenningslåsen, skal ikke kjøretøyet slepes. Styringssystemet er låst.
- ▶ Hvis motoren ikke kjører på et kjøretøy med forhjulsdrift med automatgir: Skyv kjøretøyet forsiktig i maksimalt 15 meter. I tilfelle av nedbrudd må slike kjøretøyer bare fraktes på en tilhenger eller transporter.

- ▷ Når motoren ikke går eller spenningen er forstyrret, fungerer ikke servostøtten for styre- og bremsesystemene. For å styre og å bremse kreves stor fysisk styrke.

Kjøretøysprodusenten anbefaler å frakte kjøretøyet på en transporter eller tilhenger. Hvis kjøretøyet skal slepes, bruk en slepe tang. Slepe tangen må være godkjent for kjøretøyets vekt.

- ▷ De nasjonale forskriftene gjelder ved sleping.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet i campingdrift.

5.1 Stigtrinn

Stigtrinnet må være skjøvet helt ut før man går ut av kjøretøyet. Hvis stigtrinnet kjøres ut, mens motoren fortsatt går, lyder et varselsignal.

5.2 Oppkjøringsklosser

- ▷ Oppkjøringsklosser følger ikke med i leveringen. Tilbehørsforretninger tilbyr forskjellige modeller.

Oppkjøringsklosser utjevner høydeforskjellen ved stigninger og ujevne flater, slik at kjøretøyet kan parkeres vannrett.

5.3 Støttekloss

Ved parkering av kjøretøyet i stigninger eller hellinger må det brukes en støttekloss.

Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

5.4 Støtter

5.4.1 Generelle råd

- ▷ De innebygde støttene må ikke brukes til jekk. Støttene bidrar til å stabilisere kjøretøyet mot bakakselens innfjæring når det er stanset.
- ▷ Ved oppstilling av kjøretøyet, påse at ingen av støttene belastes mer enn de andre.
- ▷ Før start må støttene skrus helt opp til anslag, kjøres helt inn og sikres.

- ▷ Er underlaget mykt eller ustabil, bør det legges en stor plate under støttene for å forhindre at de synker ned i bakken.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.

5.4.2 Mekaniske støttebein

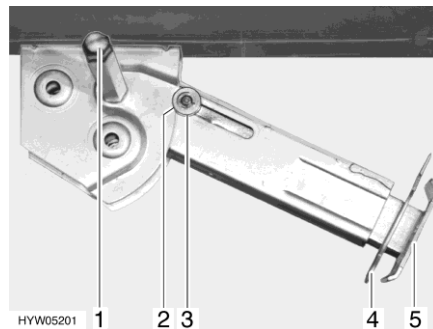
- ▶ Støttebeina må ikke brukes som jekk for arbeid under kjøretøyet (f.eks. hjulbytte eller vedlikeholdsarbeid).
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

- ▷ Alt etter modell har sekskanten et ledd. Ved bruk av dette blir det enklere å bruke pipenøkkelen.

For å kunne opprettholde en feilfri funksjon, må rørene i støttebeina rengjøres regelmessig og smøres med fett.

Avhengig av modellen kan støttebeina justeres i lengden.

- 1 Sekskant
- 2 Utsparing
- 3 Styreskive
- 4 Splint
- 5 Støttebeinforlengelse

Bilde 16 Støttebein

- Skyve ut:*
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 16,1) og vri til støttebeinet står loddrett ned.
 - Trekk splinten (Bilde 16,4) ut av støttebeinforlengeren (Bilde 16,5).
 - Dra støttebeinforlengeren ut til ønsket lengde.
 - Stikk splinten inn i støttebeinforlengeren igjen.
 - Skru på sekskanten til støttebeinet står støtt på bakken og kjøretøyet står vannrett.

- Trekke in:*
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 16,1) og vri til støttebeinet ikke lenger berører bakken.
 - Trekk splinten (Bilde 16,4) ut av støttebeinforlengeren (Bilde 16,5).
 - Skyv støttebeinforlengeren (Bilde 16,5) helt inn og stikk splinten (Bilde 16,4) inn i hullet i støttebeinforlengeren.
 - Bruk pipenøkkelen til å vri på sekskanten (Bilde 16,1) til støttebeinet er svingt opp og styringskiven (Bilde 16,3) er ført helt inn i utsparingen (Bilde 16,2).

- ▷ Pass på før avreise: Er alle støttebein kjørt helt inn, alle støttebeinforlengere helt innskjøvet og sikret med splinten?

5.5 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning.

Bilde 17 230 V-tilkobling

5.6 Kjøleskap

- ▷ Kontinuerlig drift av kjøleskapet uten ekstern 230 V-forsyning kan føre til at boenhets-batteriet utlades.

Sjekk ladetilstanden for boenhets-batteriet på panelet eller i HYMER Connect-appen. Koble til en ekstern 230 V-forsyning såfremt mulig.

5.7 Markise, betjenes elektrisk (valgfritt)

- ▷ Hvis boenhetsdøren er åpen 90° og markisen er kjørt ut, risikerer du at markisen kolliderer med boenhetsdøren. Før du kjører ut markisen, må du derfor åpne eller lukke boenhetsdøren så langt at det ikke er fare for kollisjon (se Bilde 18).
- ▷ Når støttebenene ikke er satt opp, kjøres markisen ut maks. 1 m.
- ▷ Når det er kraftig vind, mye regn eller sne, kjøres markisen inn.
- ▷ Når det er litt regn, forkortes ett av støttebenene, slik at vannet kan renne av.
- ▷ Ved lett vind eller regn skal markisen strammes med tau på begge sider.
- ▷ Kjør inn markisen kun når duken er tørr. Hvis markisen må kjøres inn med våt duk: Kjør ut markisen igjen så fort som mulig for å få tørket duken.
- ▷ Fjern løv og smuss fra markisen før den kjøres inn.

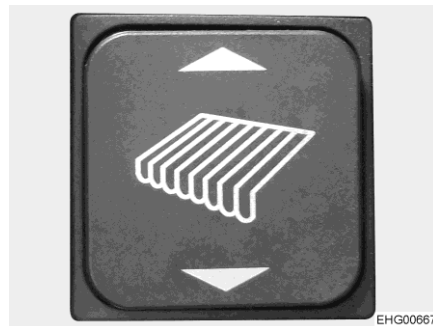

- 1 Markise
- 2 Boenhetsdør

Bilde 18 Boenhetsdør og markise

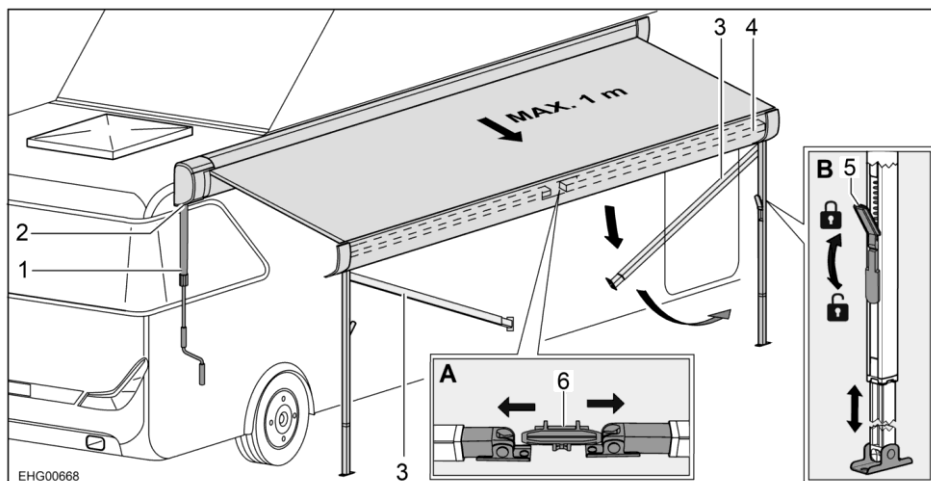
Kjøre ut markise:

- Åpne eller lukk boenhetsdøren (Bilde 18,2) så langt at markisen (Bilde 18,1) ikke kan kollidere med boenhetsdøren når markisen er kjørt ut. (Hvis boenhetsdøren er åpen 90°, er det fare for kollisjon.)

Bilde 19 Vippebryter markise (inngangsområde)

- Trykk på den nedre trekanten på vippebryteren (Bilde 19) til markisen står i ønsket posisjon.

Bilde 20 Sett opp støttebenene

- 1 Sveiv
- 2 Bajonettfeste
- 3 Støtteben
- 4 Frontlist
- 5 Lås
- 6 Festeordning

- Løsne støtteben (Bilde 20,3) fra festeordning (Bilde 20,6) i frontlisten (Bilde 20,4). Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden (Bilde 20,A).
- Folde ut støttebenene.
- Løsne låsen (Bilde 20,5) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket nedover.
- Trekk ut den nederste delen av støttebenene til ønsket lengde (Bilde 20,B).
- Sette opp støttebenene.
- Steng låsen (Bilde 20,5) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.
- Skyv ved behov ut markisen ytterligere. Når du gjør dette, må du reposisjonere støttebenene flere ganger.
- Stille inn støttebenene til endelig høyde.
- Fest støtteben med teltplugger på gulvet.

Kjøre inn markise:

- Fjern teltpluggene fra føttene.
- Kjøre inn markisen til ca 1 m gjenstår. For å gjøre dette, trykker du på den øvre trekanten på vippebryteren (Bilde 19).
- Gjør støttebena (Bilde 20,3) rene ved behov.
- Åpne låsene (Bilde 20,5) på støttebenene. For å gjøre dette, vrir du låsehåndtaket nedover.
- Skyv inn den nedre delen av støttebenene fullstendig.
- Steng låsen (Bilde 20,5) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.

- Fold begge støttebenene etter hverandre oppover i markisens frontliste og la de gå i lås. Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden.
- Kjøre markisen fullstendig inn. For å gjøre dette, trykker du på den øvre trekanten på vippebryteren.

Nødbetjening

I tilfelle den elektriske kontrollen av markisen ikke fungerer, leveres en nød-
betjening med sveiv.

- Stikk sveiven (Bilde 20,1) inn i bajonettfestet (Bilde 20,2).
- Drei etter behov sveiven med eller mot urviseren til markisen er i ønsket posisjon.
- Oppbevar sveiven trygt etter bruk.

5.8 Bakvegg

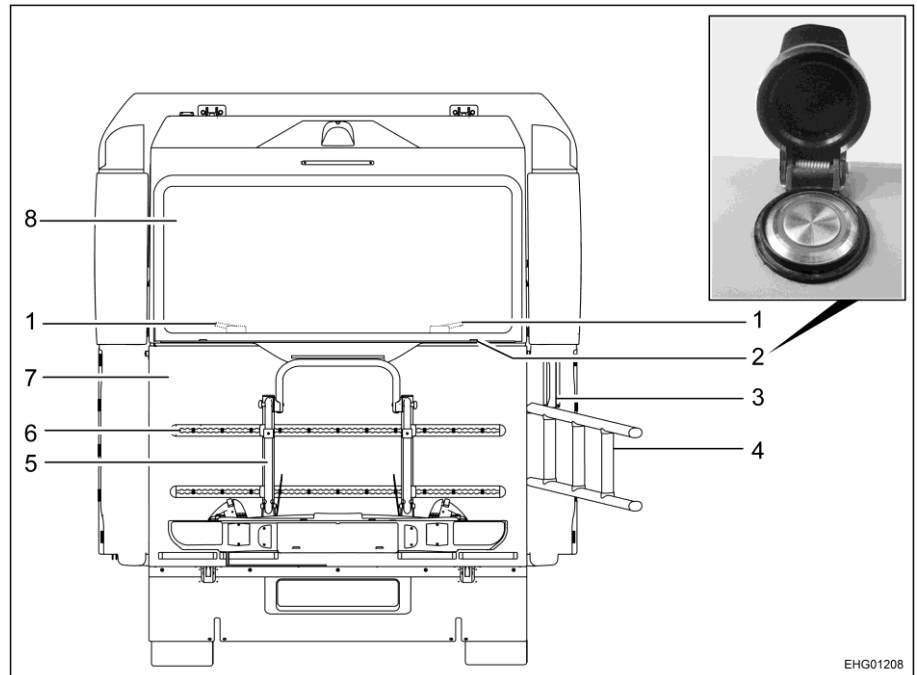
- ▶ Før avreise, må du lukke plattformen bak og stenge bakruten.
- ▶ Før avreise, må du forsikre deg om at plattformen bak er låst.
- ▶ Bruk den medfølgende stigen bak til å klatre av og på. Bruk grepene for å holde deg.

- ▷ Den bakre plattformen kan belastes med maksimalt 300 kg når den er foldet ut.
- ▷ Ikke trekk blendingsgardinen lenger ut enn til anslaget. Stopperen sitter omtrent halvveis oppe i den bakre åpningen.

- ▷ Når kjøretøyet står parkert: Før du forlater kjøretøyet, må du sørge for at bakplattformen og bakvinduet er lukket og at bakplattformen er låst med kjøretøyet sentrallås.

Bilde 21 Bakvegg

1 Låsehåndtak	5 Sykkelstativ
2 Trykknapp	6 Festeskiner (Airlines)
3 Holdegrep	7 Plattformen bak
4 Stige bak	8 Bakrute

Bakveggen består av to deler som kan åpnes uavhengig av hverandre: Plattformen bak (Bilde 21,7) og bakruten (Bilde 21,8).

Bakruten betjenes med to låsehåndtak (Bilde 21,1), den bakre plattformen med en trykknapp (Bilde 21,2). Trykknappen sitter på enden av den bakre plattformen og er beskyttet mot utilsiktet trykk med en kappe.

En støtte laget av bambustre (med yacht-design) er festet til den bakre plattformen. Plattformen bak er tilgjengelig når den er åpen og kan brukes som en terrasse.

Kjøretøyet er utstyrt med en stige bak (Bilde 21,4) som gjør det mulig å komme opp på den bakre plattformen (eller ned fra den bakre plattformen) fra utsiden. Stigen bak oppbevares i et rom som er integrert i den bakre plattformen. I området rundt stigen bak er det også montert et holdegrep (Bilde 21,3) som gjør det mulig å stige opp på en sikker måte.

Når den bakre plattformen senkes, sørger en fallsikringsanordning (se avsnittet 5.8.2) for å hindre fall fra den bakre plattformen.

Når den bakre plattformen er lukket, låses den via kjøretøyets sentrallås.

Den bakre plattformen kan vippes ned 90° manuelt.

Fare for personskade hvis den bakre plattformen faller ned!

- ▶ Senk aldri den bakre plattformen når tilleggsutstyret er lastet på den bakre plattformen.
- ▶ Når du senker den bakre plattformen, må du forsikre deg om at det ikke befinner seg personer eller gjenstander i faresonen.

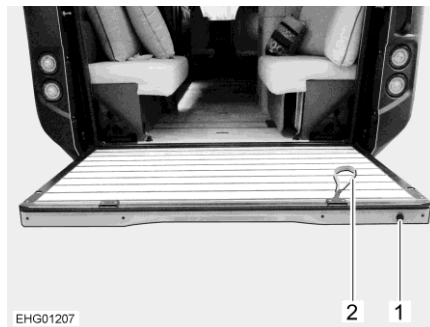

Fullfare hvis det trekkes for hardt i lærstroppen på grunn av tilbehør!

- ▶ Hvis det er montert tilbehør på den bakre plattformen: Sørg for at du står stødig i kjøretøyet, og stram lærstroppen helt til. Først da låser du opp den bakre plattformen.
- ▶ Senk langsomt ned den bakre plattformen fra en trygg posisjon.

- ▷ Før du senker den bakre plattformen, må du forsikre deg om at det er tilstrekkelig ledig plass bak kjøretøyet. Den åpne bakre plattformen krever minst én meter plass.
- ▷ Hvis det ikke er montert noe tilbehør på den bakre plattformen, er det nok å låse opp den bakre plattformen og skyve den litt utover. Den bakre plattformen beveger seg deretter automatisk nedover med mekaniske dempere. Alt du trenger å gjøre er å føre den forsiktig med lærstroppen.
- ▷ Tilbehør som er festet til den bakre plattformen, vil øke vekten på den bakre plattformen. Ved senking kreves det da større kraft for å styre den bakre plattformen med lærstroppen.

- 1 Trykknapp
- 2 Lærstropp

Bilde 22 Bakre plattformen, åpen

Senk ned den bakre plattformen (åpne):

- Hvis det er plassert tilbehør på den bakre plattformen: Forsikre deg om at tilbehøret er avlastet.
- Hvis kjøretøyets sentrallås er låst: Aktiver og lås opp den bakre plattformen ved hjelp av sentrallåsen.
- Stå trygt foran den bakre plattformen i kjøretøyet.
- Lås opp og koble ut bakruten, se avsnittet 5.8.4.
- Hold lærstroppen (Bilde 22,2) stram.
- Åpne kappen på trykknappen (Bilde 22,1) og lås opp den bakre plattformen ved hjelp av trykknappen.
- Hvis det ikke er plassert noe tilbehør på den bakre plattformen: Skyv den bakre plattformen forsiktig og før den ved hjelp av lærstroppen mens den bakre plattformen senkes ned.
- Hvis det er plassert tilbehør på den bakre plattformen: Merk at senkingen krever større anstrengelser. Hold i lærstroppen (Bilde 22,2) og før den bakre plattformen sakte ned.
- Fest den bakre stigen, se avsnittet 5.8.1.
- Montere fallsikring, se avsnittet 5.8.2.

- ▷ Dempemekanismen i den bakre plattformen bremser ikke bare når den åpnes, men også når den lukkes. Dette hindrer at den bakre plattformen skades hvis den lukkes for raskt.

Lukke plattformen bak:

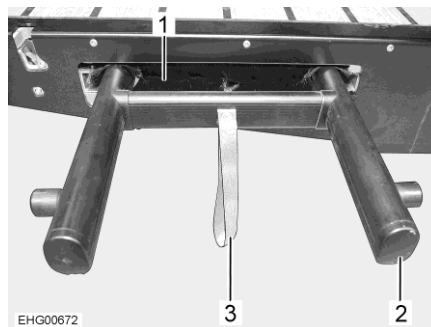
- Hvis det befinner seg gjenstander på den bakre plattformen: Fjern gjenstandene.
- Demontere fallsikringen, se avsnittet 5.8.2.
- Fjern den bakre stigen, se avsnittet 5.8.1.
- Stå trygt foran den bakre plattformen bak kjøretøyet.
- Ta tak i den bakre plattformen med begge hender og vipp den oppover til den låser seg i lukket stilling.
- Sjekk at den bakre plattformen er godt låst. Det gjør du ved å riste litt i den bakre plattformen.
- Lås den bakre plattformen ved hjelp av kjøretøyet sentrallås.

5.8.1 Stige bak

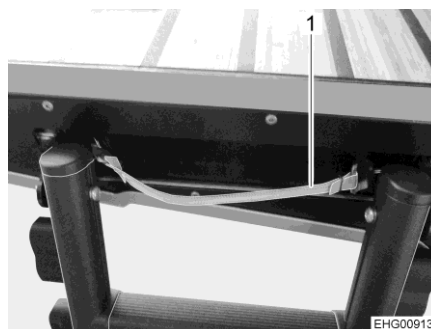
Fare for personskader når du går ned fra den bakre plattformen og når du klatrer opp på den bakre plattformen!

- ▶ Klatre kun ned fra hhv. opp på den bakre plattformen ved hjelp av den medfølgende stigen bak.
- ▶ Bruk grepene for å holde deg.

- 1 Oppbevaringsrom
- 2 Stige bak
- 3 Stropp

Bilde 23 Stige bak (i oppbevaringsrommet)

- 1 Opplåsingsstropp

Bilde 24 Stige bak (satt opp)

Trekke ut stigen bak:

- Trekk stigen bak (Bilde 23,2) ut av oppbevaringsrommet (Bilde 23,1) ved hjelp av stroppen (Bilde 23,3).
- Fold ned stigen bak og sett den trygt på bakken.

- ▷ Stigen bak er koblet til den bakre plattformen via hengsler og trenger ikke å festes separat.

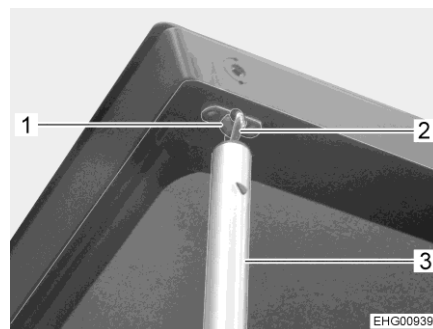
Skyv inn stigen bak:

- Om nødvendig: Rengjør stigen bak.
- Fold den bakre stigen opp.
- Trekk i opplåsingsstroppen (Bilde 24,1) og skyv den bakre stigen inn i oppbevaringsrommet. Sørg for at stroppen forblir tilgjengelig.

5.8.2 Fallsikring på bakre plattform

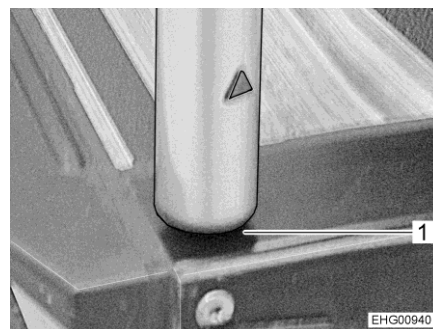
Fallsikringen for den bakre plattformen oppbevares på hyllen over førerhuset.

- Ta ut oppbevaringsposen fra hyllen, og pakk ut alle delene av fallsikringssystemet på den bakre plattformen.
- Sett de to hjørnestangene sammen slik at hver hjørnestang har en krok i den ene enden og en bolt i den andre.

- 1 Øye
- 2 Krok
- 3 Hjørnestang

Bilde 25 Fest hjørnestangen til bakvinduet

- 1 Åpning

Bilde 26 Sett hjørnestangen inn i den bakre plattformen

- Hekt krokene (Bilde 25,2) på de monterte hjørnestengene (Bilde 25,3) på begge sider av den bakre plattformen inn i det tilsvarende øyet (Bilde 25,1) på bakvinduet.
- Sett boltene i den nedre enden av hjørnestengene inn i åpningen (Bilde 26,1) av plattformen bak.

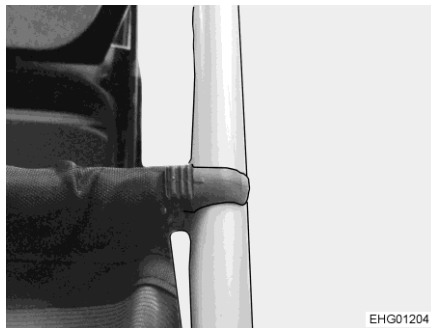

Bilde 27 Sett tverrstangen inn i duken

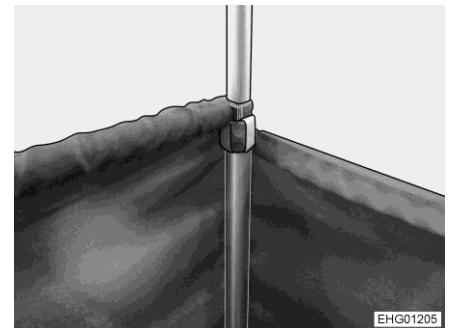

Bilde 28 Sett sammen tverrstangen

- Skyv de to halvdelene av tverrstangen inn i dukens føringer fra yttersidene (Bilde 27).
- Press de to halvdelene av tverrstangen sammen (Bilde 28).

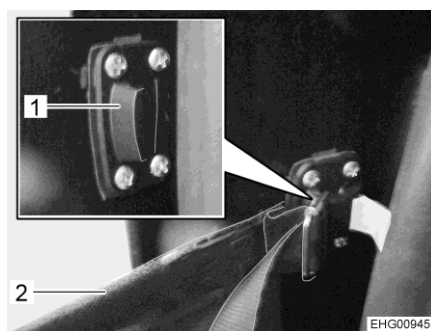

Bilde 29 Fest tverrstangen til hjørnestangen

Bilde 30 Plasser duken rundt hjørnestengene

- Fest de to endene av tverrstangen på hjørnestengene (Bilde 29). Vær oppmerksom på merkingen på duken.
- Før duken rundt hjørnestengene på begge sider (Bilde 30).

Bilde 31 Feste duken

- 1 Festepunkt
- 2 Bånd

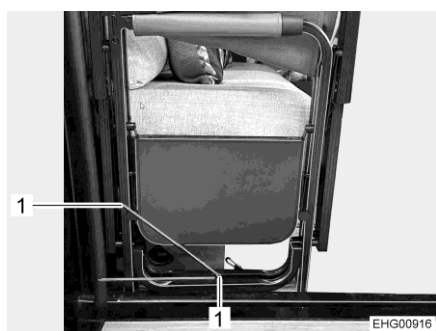
- Heng dukens bånd (Bilde 31,2) på alle fire hjørner i de dertil beregnede festepunktene (Bilde 31,1).

5.8.3 Campingstoler

Kjøretøyet er utstyrt med to campingstoler som kan festes i det bakre området (én campingstol på hver side av kjøretøyet).

Bilde 32 Campingstoler (sikret i kjøretøyet)

1 Festeøye

Bilde 33 Festeøyene for campingstoler

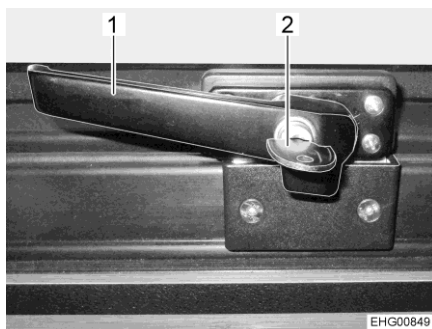
- Skyv campingstolene (Bilde 32) på forsterkningsplaten bak.
- Fest campingstolene til sittebenken ved hjelp av maljene (Bilde 33,1).

Bilde 34 Vernekappe

- Dra beskyttelsestrekket (Bilde 34) over campingstolene.

5.8.4 Bakrute

- 1 Låsehåndtak
- 2 Nøkkel

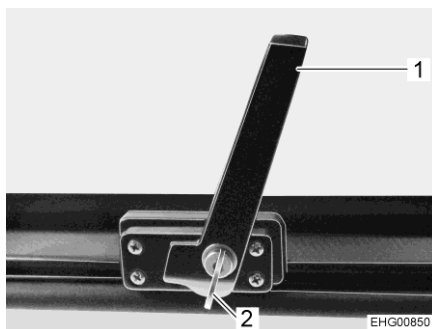
Bilde 35 Låsehåndtak (stengt)

For å åpne bakruten:

- Vri nøkkelen (Bilde 35,2) en halv omdreining ut.
- Vri begge låsehåndtakene (Bilde 35,1) en kvart omdreining slik at låsehåndtakene peker mot midten av vinduet (Bilde 36).
- Åpne bakruten til ønsket posisjon.

- ▷ Bakvinduet forblir i ønsket posisjon.

- 1 Låsehåndtak
- 2 Nøkkel

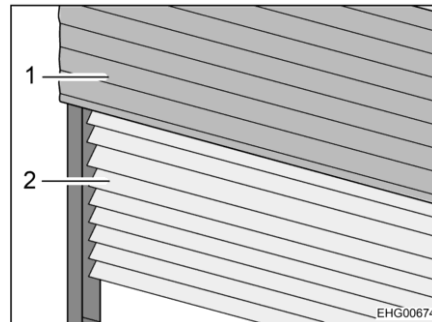
Bilde 36 Låsehåndtak (åpen)

For å stenge bakruten:

- Hvis den bakre plattformen er åpen: Lukk plattformen bak.
- Steng igjen bakruten.
- Vri begge låsehåndtakene (Bilde 36,1) en kvart omdreining slik at låsehåndtakene peker mot utsiden (Bilde 35).
- Steng igjen låsehåndtakene. For å gjøre det, vrir du nøkkelen (Bilde 36,2) en halv omdreining inn.

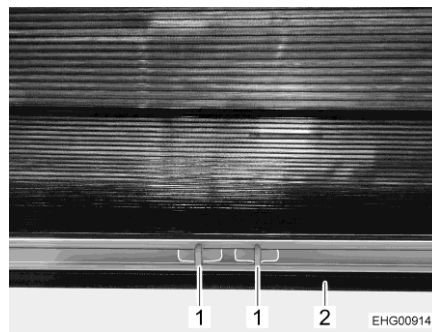
5.8.5 Myggnetting / Mørkleggingsgardin

En myggnetting og en mørkleggingsgardin er innebygd i rammen bak på kjøretøyet. Dette gjør det mulig å beskytte interiøret i kjøretøyet mot insekter og/eller gjøre det mørkere når bakplattformen og bakvinduet er åpne. Myggnettingen dekker hele åpningen på baksiden, mens blendingsgardinet dekker den øvre halvdel av åpningen.

- 1 Mørkleggingsgardin
- 2 Myggnetting

Bilde 37 Mørkblendingsgardin og myggnetting (skjematisk)

- 1 Flik
- 2 List

Bilde 38 Myggnetting

Trekke ut myggnettingen:

- Trykk sammen de to flikene (Bilde 38,1) på myggnettingen og trekk myggnettingen (Bilde 37,2) på listen (Bilde 38,2) ned så langt det går.

Dra tilbake myggnettingen:

- Ta tak i myggnettingen i håndtaket og trekk den helt inn.

Trekke ut mørkleggingsgardinen:

- Ta tak i mørkleggingsgardinen (Bilde 37,1) i håndtaket og trekk den ut så langt det går.

- ▷ Ikke trekk blendingsgardinen lenger ut enn til anslaget. Stopperen sitter omtrent halvveis oppe i den bakre åpningen.

Dra inn mørkleggingsgardinen:

- Ta tak i mørkleggingsgardinen i håndtaket og trekk den helt inn.

5.9 Sovetak

- ▶ Lukk sovetaket helt før avreise.
- ▶ Pass på at sovetakets deksel ikke blir skadet.
- ▶ Sett på plass sikkerhetsstøtte før opphold i sovetaket. Hvis trekket er skadet, forhindrer sikkerhetsstøtten at sovetaket lukker seg uventet og skader personer i soveområdet.
- ▶ Automatisk luftesystem må stå åpent.
- ▶ Sikre adgangstrappen opp til sovetaket med et sikkerhetsnett.
- ▶ Ikke gå ut på taket til kjøretøyet fra soveområdet. Takflaten foran sovetaket kan ikke benyttes som oppholdsområde. Skad ikke den fast integrerte myggnettingen.
- ▶ Før du lukker sovetaket, må du forsikre deg om at det ikke befinner seg personer eller gjenstander i sovetaket.
- ▶ Ingen må oppholde seg i sovetaket i tordenvær.

- ▷ Luft godt og hold sovetaket tørt til unngåelse av kondens. Sørg for at det ikke bygger seg opp fuktighet, spesielt ved vinterdrift og på kalde sommeretter.
- ▷ Dersom det har dannet seg kondens i sovetaket: Tørk sovetaket skikkelig før lukking.

- ▷ Solcellepaneler er montert som standard på sovetaket.

Bilde 39 Sovetak, åpent

Sovetaket består av en stiv hette og et oppblåsbart trekk. Dekselet blåses opp ved hjelp av elektronisk styrt pneumatikk. Den betjenes fra kjøretøyets 7"-panel.

For å kunne åpne sovetaket helt må en sikkerhetsstøtte festes bak på sovetaket.

Soveplassen i sovetaket er utstyrt med integrerte madrasser som kan justeres individuelt i fasthet. Derfor har sengene i telttaket to separate luftkamre. Avhengig av innstillingen fylles luftkamrene i varierende grad (via kjøretøyets pneumatiske system).

Oppblåsing av luftkamrene styres via det sentrale displayet i kjøretøyet eller via HYMER Connect-appen.

For å slippe lys og luft inn i sovetaket er det integrert et vindu på baksiden av sovetaket. Vinduet lukkes med en fast plassert myggnetting. Gjennomgang til kjøretøyets tak er ikke mulig. Vinduet kan mørklegges med et opprullbart tekstilelement.

Sovetaket er beregnet på å tåle vinterbruk. Ved behov kan sovetaket varmes opp ved hjelp av varmeanlegget i boenheten eller kjøles ned ved hjelp av klimaanlegget.

Soveområdet i sovetaket er utstyrt med leselampe og omgivelsesbelysning.

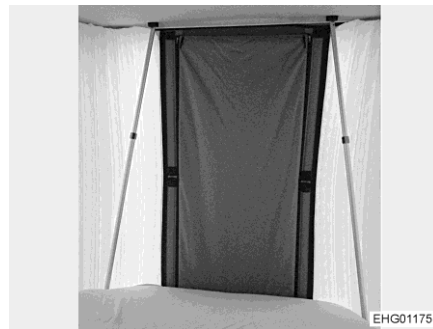
Adkomsten til sovetaket gjøres via en fastmontert adgangstrapp med stigrinn i bambus.

For å åpne/lukke sovetaket:

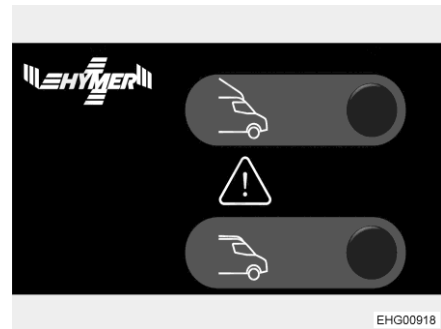
- Før du lukker sovetaket, må du forsikre deg om at tekstilelementet foran vinduet er lukket.
- Før du lukker sovetaket, må du trekke ut støpselet til alle apparater som er koblet til kombinasjonsuttaket, fjerne dem og oppbevare dem på en trygg måte.
- Før du lukker sovetaket, må du kontrollere at sikkerhetsstøttene er fjernet.
- Velg funksjonen "Åpne" eller "Lukk" på 7"-panelet. Sovetaket åpnes eller lukkes automatisk.
- Hvis sovetaket ikke kan betjenes via 7"-panelet: Betjen sovetaket ved hjelp av nødbetjeningselementene (Bilde 41). Nødkontrollene er installert i skrivebordets underskap.

- ▷ Hvis sovetaket heller ikke kan betjenes med nødbetjeningen, må du kontakte kundeservice.

Bilde 40 Sikkerhetsstøttene

Bilde 41 Nødbetjeningskontroller

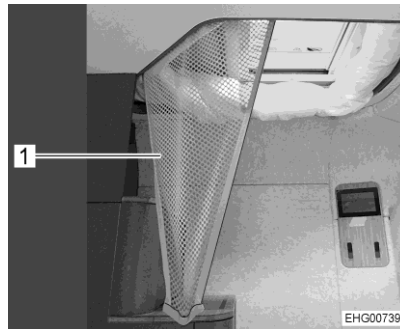
Montere sikkerhetsstøttene:

- Sett sikkerhetsstøttene (Bilde 40) på baksiden av sovetaket inn i holderne, og trekk dem opp så langt det går an.

Fjerne sikkerhetsstøttene:

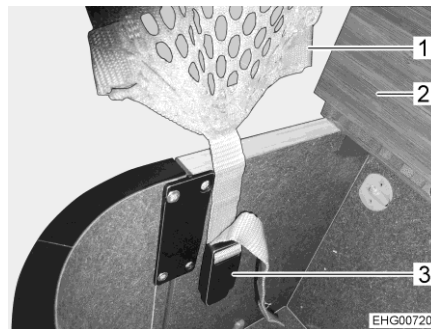
- Trekk inn og fjern sikkerhetsstøttene.
- Sett sikkerhetsstøttene trygt på plass.

Sikkerhetsnett Adgangstrappen må sikres med et sikkerhetsnett for å hindre fall. Den øvre delen av sikkerhetsnettet er festet til adkomståpningen. Den nedre delen av sikkerhetsnettet må festes manuelt til et av stigtrinnene.

1 Sikkerhetsnett

Bilde 42 Sikkerhetsnett i adgangstrappen

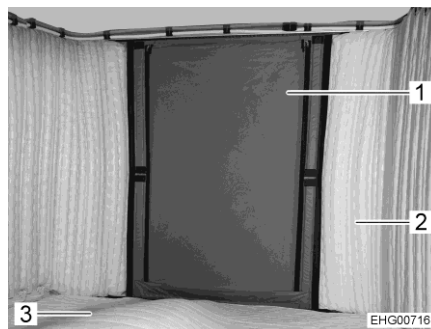
1 Sikkerhetsnett
2 Deksel
3 Beltelås

Bilde 43 Feste sikkerhetsnett

Sett på plass sikkerhetsnett:

- Rull ut sikkerhetsnettet (Bilde 42,1).
- Åpne dekselet (Bilde 43,2) på stigtrinnet.
- Fest beltet i den nedre enden av sikkerhetsnettet (Bilde 43,1) i beltelåsen (Bilde 43,3).

5.9.1 Blendingsgardin

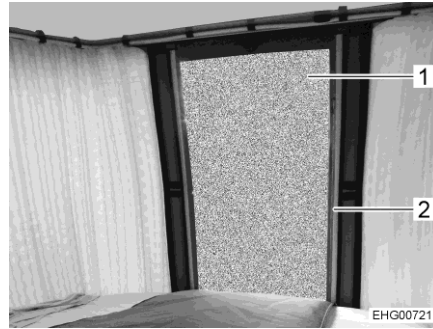

1 Tekstilelement
2 Trekk for sovetaket
3 Madrass

Bilde 44 Vindu i sovetaket (blendingsgardin lukket)

Åpne blendingsgardinen:

- Åpne glidelåsene på tekstilelementet (Bilde 44,1).
- Rull opp tekstilelementet til ønsket posisjon og lås det på plass.

- 1 Vindu
- 2 Myggnetting

Bilde 45 Vindu i sovetaket (blendingsgardin åpen)

*Lukke igjen
blendingsgardinen:*

- Rull opp tekstilelementet helt.
 - Lukk igjen glidelåsene på tekstilelementet.
- ▷ Glidelåsen kan sikres med en hengelås som en ekstra barnesikring. En passende hengelås med 2 nøkler følger med.

5.9.2 Temperaturregulering i sovetaket

Ventilasjonsåpningene er montert i en omkretsskinne i sovetaket, slik at enten varm eller kald luft kan strømme inn i sengeområdet. For å gjøre dette mulig er det bygget inn skyvebrytere i et av stigtrinnene i adgangstrappen. Disse skyvebryterne er merket.

- 1 Skyvebryter for klimaanlegg
- 2 Skyvebryter for varmeanlegg
- 3 Infrarød-mottaker for Klimaanlegg

Bilde 46 Skyvebryter

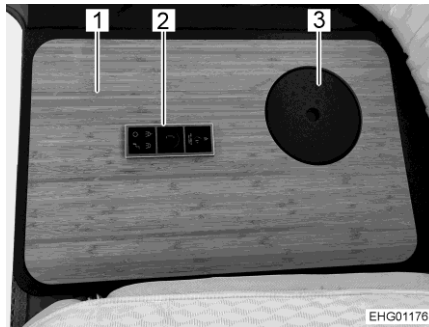
Varme opp sovetaket:

- Hvis skyvebryteren for klimaanlegget (Bilde 46,1) er åpen: Steng skyvebryteren for klimaanlegget.
- Åpne skyvebryteren for varmeanlegget (Bilde 46,2).

Kjøle ned sovetaket:

- Hvis skyvebryteren for varmeanlegget er åpen: Steng skyvebryteren for varmeanlegget.
- Åpne skyvebryteren for klimaanlegg.

5.9.3 Hylle

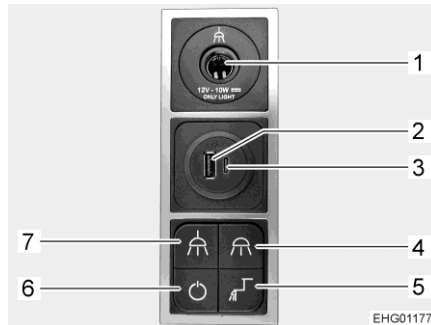

- 1 Hylle
- 2 Kombinasjonsuttak/multi-lysbyrter
- 3 Deksel åpning for pendellampe

Bilde 47 Hylle

I hodeenden av sovetaket er det montert en hylle (Bilde 47,1) med kombinasjonsuttak/multi-lysbyrter (Bilde 47,2) og et avtakbart deksel (Bilde 47,3). Det avtakbare dekselet lukker åpningen for pendellampen.

Kombinasjonsuttak/ multi-lysbyrter

- 1 12 V-stikkontakt
- 2 USB-A-bøssing
- 3 USB-C-bøssing
- 4 Lysbyrter for innfelte spotlys
- 5 Lysbyrter for trappetrinnsbelysning
- 6 Hovedbryter (sovetak)
- 7 Lysbyrter for pendellampe

Bilde 48 Kombinasjonsuttak/multi-lysbyrter

USB-stikkontakter

USB-stikkontakten inneholder en port for USB-A-plugg (Bilde 48,2) og en port for en USB-C-plugg (Bilde 48,3). Batteriene til enheter apparater med en ladestrøm på opptil 3,6 A kan lades ved hjelp av USB-kontakten.

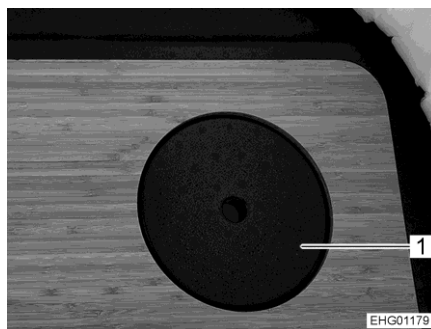
12 V-stikkontakt

Til 12 V-stikkontakten (Bilde 48,1) kan det kun kobles en mobil lese-lampe/pendellampe fra Hymer. Apparater fra andre leverandører kan bli skadet.

Multi-lysbyrter

Lysbryteren for innfelte spotlys (Bilde 48,4), for trappebelysningen (Bilde 48,5), for pendellampen (Bilde 48,7) og hovedlysbyrteren for sovetaket (Bilde 48,6) er integrert i multi-lysbyrteren.

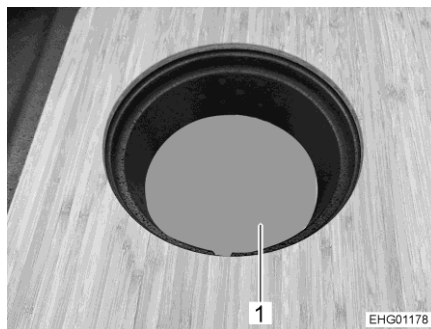
Pendellampe Pendellampen kan monteres på hyllen slik at den lyser enten oppover eller nedover.

1 Deksel

Bilde 49 Deksel åpning for pendellampe

Montere pendellampen: ■ Løft opp dekselet (Bilde 49,1).

1 Åpning for pendellampe

Bilde 50 Åpning for pendellampe

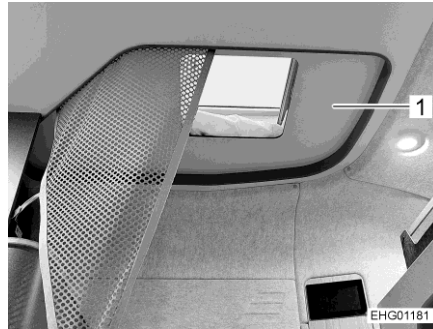
- Sett pendellampen inn i åpningen (Bilde 50,1) (med lysretning vendt enten oppover eller nedover).
- Koble kabelen til pendellampen til 12 V-stikkkontakten (Bilde 48,1).

5.9.4 Sikkerhetsbeskyttelse

1 Luftpose

Bilde 51 Tilgang uten sikkerhetsbeskyttelse

1 Sikkerhetsbeskyttelse

Bilde 52 Tilgang med sikkerhetsbeskyttelse

Sikkerhetsbeskyttelsen (Bilde 52,1) settes inn i åpningen til sovetaket og forhindrer at luftposen (Bilde 51,1) på sovetaket henger inne i kjøretøyet. Før du klatrer opp i sovetaket, må du ta av deg sikkerhetsvakten og legge den trygt på plass. Sikkerhetsbeskyttelsen kan forbli på plass under kjøringen.

5.9.5 Reparasjon av luftkammer i sovetakveggen

Mindre skader (maks. ca. 2-3 cm) på luftkamrene i sovetakveggen kan repareres med X GLOO 3DTEX reparasjonssettet for å gjenopprette tettheten.

Det selvklebende reparasjonsmaterialet kan brukes både på innsiden og utsiden.

Hvis en reparasjon bare er mulig når sovetakveggen er hevet, må du få hjelp av en annen person til å presse mot luftkammeret fra den andre siden.

Klargjøre reparasjonen:

- Rengjør det skadede området i det tømte kammeret over et stort område med den medfølgende rengjøringskluten. La det rengjorte området tørke i ca. 3 minutter og ikke rør det igjen.
- Kutt lappen slik at den overlapper det skadede området med 3 cm på alle sider.
- Rund av hjørnene på reparasjonslappen. Spisse hjørner løsner fortere.

Utføre reparasjonen:

- Fjern beskyttelsesfilmen fra reparasjonslappen. Ikke ta på den klebende overflaten.
- Påfør reparasjonslappen uten bobler på det skadede området og trykk på den.

- ▷ Vent minst 2 timer etter reparasjonen før du fyller luftkammeret på nytt. Den endelige styrken til den limte skjøten oppnås etter 24 timer.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

6.1 Sentrallås

- ▷ Sentrallåsen låser førerdøren, boenhetsdøren til karosseriet og den bakre plattformen.
- ▷ Sentrallåsen virker ikke dersom batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av.

Låsefunksjonen for boenhetsdøren drives av boenhets-batteriet, og er bare aktiv når batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått på (se avsnittet 8.4).

Når kjøretøyet står på lagring, slås batteri-skillebryteren av. Sentrallåsen åpner da bare førerdøren (eller passasjerdøren, avhengig av kjøretøyet). Når kjøretøyet står på lagring, må boenhetsdøren låses opp manuelt med nøkkelen.

- 1 Knapp for "Lås"
- 2 Knapp for "Lås opp"

Bilde 53 Fjernkontroll for sentrallås

6.2 Dører

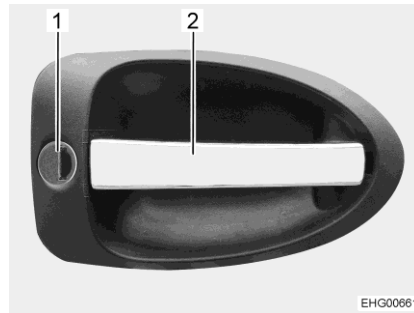

- ▶ Dørene skal være lukket under kjøring.

- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemansker å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.

6.2.1 Boenhetsdør, utvendig

- 1 Låsesylinder
- 2 Dørhåndtak

Bilde 54 Dørlås (boenhetsdør, utvendig)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 54,1) og drei den med urviseren til dørlåsen åpnes.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
 - Dra i dørhåndtaket (Bilde 54,2). Døren er åpen.
- For å låse:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 54,1) og drei den mot urviseren til dørlåsen stenges.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.

6.2.2 Elektrisk lukkehjelp

Boenhetsdøren er utstyrt med elektrisk lukkehjelp.

- For å stenge:*
- Lukk boenhetsdøren med et lett trykk fra innsiden eller utsiden, til låsing går i lås. Det elektriske lukkehjelpen låser boenhetsdøren fullstendig. Låsen går i lås i den andre låsemekanismen.

- ▷ Lukkehjelpen låser ikke døren. Låsingen skjer via sentrallåsen eller mekanisk på dørlåsen.

6.2.3 RFID-brikke

Med RFID-brikken kan boenhetsdøren låses og låses opp fra utsiden.

Bilde 55 RFID-brikke

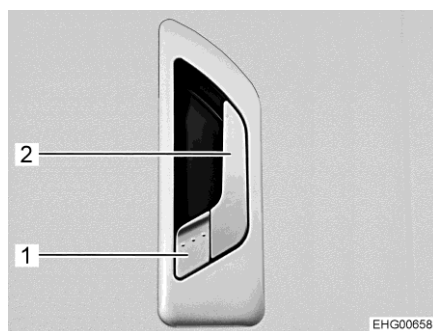
Låse opp / låse:

- Hold RFID-brikken (Bilde 55) på utsiden av sensoren i området ved dørhåndtaket.

- ▷ Hvis boenhetsdøren låses eller låses opp via RFID-brikken, lyser kort en LED-lampe på sensoren.
- ▷ RFID-brikken har ingen innvirkning på kjøretøyets sentrallås!

6.2.4 Boenhetsdør, innvendig

Bilde 56 Dørlås (boenhetsdør, innvendig)

- 1 Dørhåndtak, kort
- 2 Dørhåndtak, lang

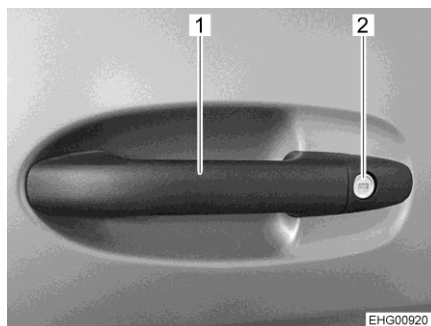
For å åpne:

- Når dørlåsen er låst: Dra i det lange dørhåndtaket (Bilde 56,2). Døren er låst opp og åpen.

For å låse:

- Ved lukket dør, trykk på det korte dørhåndtaket (Bilde 56,1).

6.2.5 Førerdør, utvendig

- 1 Dørhåndtak
- 2 Låsesylinder

Bilde 57 Dørlås (førerdør, utvendig)

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 57,2) og drei den til dørlåsen åpnes.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
 - Dra i dørhåndtaket (Bilde 57,1). Døren er åpen.
- For å låse:*
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 57,2) og drei den til dørlåsen låses.
 - Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.

6.2.6 Myggnetting til boenhetsdør, uttrekkbart

- ▷ Trekk myggnettingen helt inn før du lukker boenhetsdøren.
- ▷ Ta tak i listen med begge hender når du trekker ut og inn igjen. Dette forhindrer at håndtaket forskyves i styreskinnene.
- ▷ Ikke trykk kroppsdeler eller gjenstander inn i myggnettingen.
- ▷ Hold hunder og katter borte fra avdekningen.

- ▷ Hvis det er tegn på skade på avdekningen på grunn av handlinger utført av tredjeparter eller på grunn av egen feil, påtar ikke produsenten seg noen garanti.

- For å trekke ut:*
- Ta tak i listen med begge hender og trekk myggnettingen jevnt ut av dørfestet.
 - Skyv myggnettingen frem til anslaget på den motsatte siden.

- Dra inn:*
- Ta tak i listen med begge hender og trekk inn myggnettingen med lett trykk tilbake i dørfestet.

6.3 Utvendige luker

- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ For å åpne eller lukke utvendige luker må alle lås på den utvendige luken åpnes eller stenges.

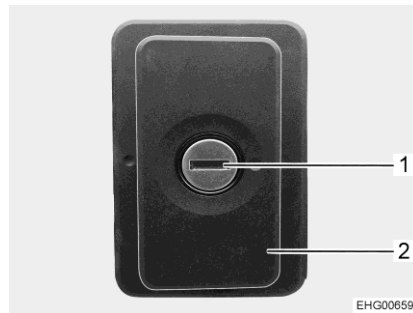
- ▷ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

De utvendige lukene som er montert på kjøretøyet er utstyrt med enhetlige låsesylindre. Derfor kan alle låser åpnes med samme nøkkel.

6.3.1 Klaffelås, rektangulær

- ▷ Det kan trenge vann inn i den åpne klaffelåsen når det regner. Steng derfor låsehåndtaket.

- 1 Låsesylinder
- 2 Låsehåndtak

Bilde 58 Klaffelås

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 58,1) og drei den en halv omdreining mot urviseren. Låsehåndtaket (Bilde 58,2) spretter ut.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Drei låsehåndtaket en halv omdreining mot urviseren. Klaffelåsen er åpnet.
- For å stenge:*
- Steng igjen den utvendige luken.
 - Drei låsehåndtaket en halv omdreining med urviseren. Klaffelåsen er nå stengt, men ikke låst.
 - Stikk nøkkelen i låsesylinderen.
 - Press inn låsehåndtaket med isatt nøkkel og drei nøkkelen en halv omdreining med urviseren. Låsehåndtaket forblir låst.
 - Trekk ut nøkkelen.

6.4 Lufting

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Luften som forbrukes må hele tiden skiftes ut. Derfor er det montert luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. gulv-understellforskruinger) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, stikkontakter, påfyllingsstusser, luker osv.).

Kondens

Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting. Kun slik unngår man at det danner seg kondens i kaldt vær, med påfølgende dannelse av jordslag. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering.

Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft. Her skal ikke bare innvendige rom, men også rom som er tilgjengelige utenfra, luftes. Når kjøretøyet er parkert i et lukket rom (f.eks. en garasje), skal også oppstillingsplassen luftes. Hvis det oppstår kondens, kan det føre til dannelse av jordslag.

6.5 Vinduer

- ▷ Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen. Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff. For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Ta tak i rullgardinens avslutningslist i midten når du åpner og lukker den. Hvis du ikke tar tak i midten av avslutningslisten, kan det hende at rullegardinen blir klemt og skadd.
- ▷ Når blendingsgardinen eller blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og vinduet. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Dessuten skal vinduet settes i posisjon "langvarig lufting".

- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.

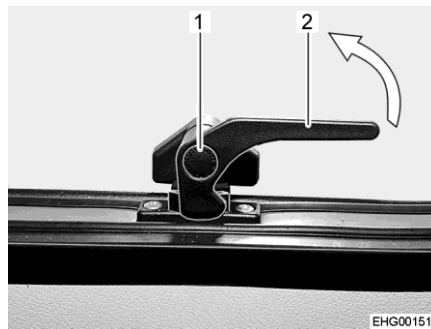

- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglass-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglass-dobbeltvinduet på grunn av kondens.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.

6.5.1 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

- ▷ Åpne vinduet helt for å frigjøre vindushaken. Frigjøres den ikke, og vinduet lukkes likevel, er det fare for at vinduet kan sprekke på grunn av sterkt mottrykk.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.
- ▷ Låsehåndtaket er utstyrt med en sikringsknapp. Trykk på sikringsknappen for hver betjening av låsehåndtaket.

- 1 Sikringsknapp
- 2 Låsehåndtak

Bilde 59 Låsehåndtak (stilling "lukket")

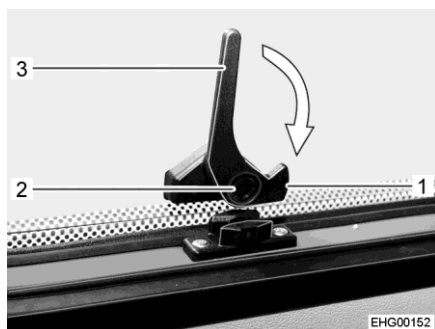
- 1 Armer med automatisk låsing

Bilde 60 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

- For å åpne:*
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 59,1) og hold den inne.
 - Drei låsehåndtaket (Bilde 59,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
 - Åpne vinduet med åpning utover til ønsket stilling. Armen (Bilde 60,1) låses automatisk.

Vinduet blir stående i ønsket posisjon.

- For å stenge:*
- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
 - Lukk vinduet.
 - Trykk inn sikringsknappen (Bilde 59,1) og hold den inne.
 - Drei låsehåndtaket (Bilde 59,2) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsefliken på låsehåndtaket ligger helt på innsiden av vinduslåsen.

- 1 Låseflik
- 2 Sikringsknapp
- 3 Låsehåndtak

Bilde 61 Låsehåndtak (stilling "åpnet")

Langvarig lufting

Med låsehåndtaket kan vinduet stilles i to ulike posisjoner:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 61)
- I stilling "lukket" (Bilde 59)

For å stille vindu med åpning utover i posisjon for "langvarig lufting":

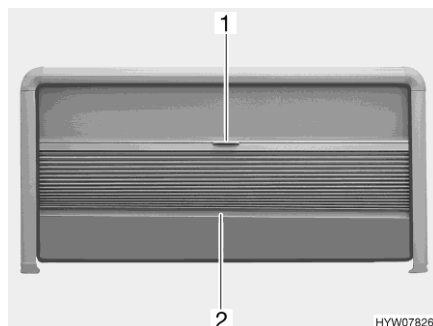
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 61,2) og hold den inne.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 61,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv vinduet litt utover.
- Vri låsehåndtaket tilbake igjen. Sett låsefliken (Bilde 61,1) på låsehåndtaket inn i låseblokken.
- Slipp sikringsknappen (Bilde 61,2).
- Kontroller at sikringsknappen ikke er trykket inn, men at låsehåndtaket er sikret.

Vinduet med åpning utover skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis vinduet med åpning utover står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

6.5.2 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi

Vinduene er utstyrt med blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi er forbundet med hverandre.

- 1 Håndtak
- 2 Avslutningslist

Bilde 62 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi (vindu med åpning utover)

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen er i øvre vindusramme.

- For å stenge:*
- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på avslutningslisten (Bilde 62,2) og trekk forsiktig nedover.
- For å åpne:*
- Hold avslutningslisten (Bilde 62,2) til blendingsfoldegardinen på midten og skyv blendingsfoldegardinen forsiktig oppover.

Insektnettsjalusi

Insektnettsjalusien er i øvre vindusramme.

- For å stenge:*
- Trekk ned insektnettsjalusien på håndtaket (Bilde 62,1).
 - Forskyv insektnettsjalusien trinnløst.

Når insektnettsjalusien ikke trekkes helt ned, kan blendingsfoldegardinen trekkes til enden av vindusrammen på siden.

- For å åpne:*
- Trekk insektnettsjalusien helt opp på håndtaket (Bilde 62,1).

6.5.3 Blendingsfoldegardin for frontrute, fører- og passasjer-vindu

Bilde 63 Låsehåndtak (passasjer-vindu)

Bilde 64 Blendingsfoldegardin (passasjer-vindu)

- For å stenge:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 63) og hold dem sammen.
 - Stram til blendingsfoldegardin forsiktig på motsatt side til magnetlåsen holder blendingsfoldegardin (Bilde 64) lukket.
- For å åpne:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 63) og hold dem sammen.
 - Trykk forsiktig på låsehåndtaket til blendingsfoldegardinen.
 - Løsne låsehåndtaket. Låsen må inngå.

6.6 Takluker

Avhengig av modellen har kjøretøyet takluker med automatisk luftesystem. Når det er montert en takluke uten automatisk luftesystem, skjer den automatiske luftingen via det automatiske luftesystemets soppformete takluker.

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. Luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

- ▷ Taklukene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalusiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftestilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.

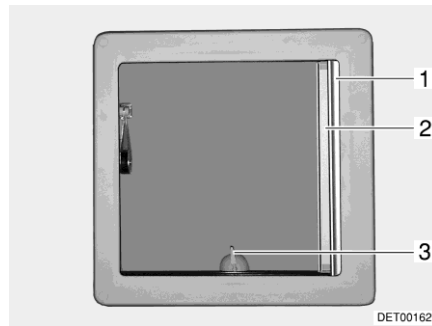
- ▷ Trakk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.

- ▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blændingsgardinene på taklukene 2/3 ved sterkt sollys når kjøretøyet står i ro.

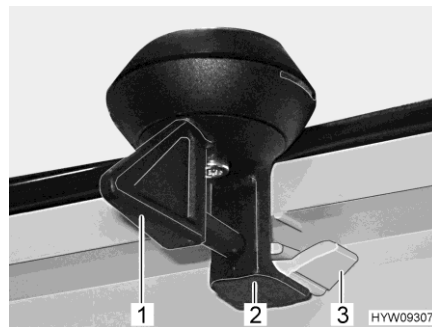
6.6.1 Vippe-takluke

Vippe-takluken kan åpnes en vei. Den kan stilles i tre skråstillinger og en luftstilling.

- 1 Mørkleggingsgardin
- 2 Insektnettsjalusi
- 3 Løftearm

Bilde 65 Vippe-takluke

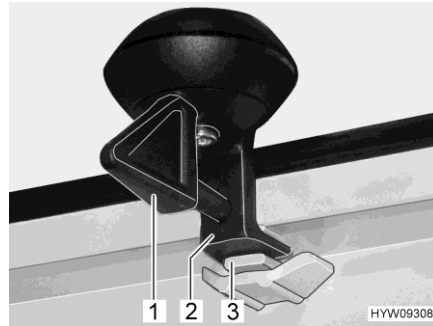

- 1 Løftearm
- 2 Lås
- 3 Haspe

Bilde 66 Lås (vippe-takluke)

- Åpne:**
- Drei løftearmen (Bilde 65,3 hhv. Bilde 66,1) en kvart omdreining.
 - Dra i løftearmen og trykk vippe-takluken opp.

- For å stenge:**
- Dra i løftearmen og trekk vippe-takluken ned.
 - Drei løftearmen en kvart omdreining. Låsen (Bilde 66,2) må gli inn i den nedre haspen (Bilde 66,3).

- 1 Løftearm
- 2 Lås
- 3 Utsparing

Bilde 67 Lås (luftestilling)

Låse i luftestilling:

- Dra i løftearmen og trekk vippe-takluken ned.
- Drei løftearmen (Bilde 67,1) en kvart omdreining. Låsen (Bilde 67,2) må gli inn i den øvre utsparingen (Bilde 67,3).

- ▷ Ved regn kan vannet komme inn i boenheten hvis vippe-takluken står i luftestilling. Lukk derfor vippe-takluken helt.

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen kan stå i hvilken som helst ønsket posisjon både når vippe-takluken er åpen og når den er stengt.

For å stenge:

- Trekk blendingsfoldegardinen (Bilde 65,1) ut og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Insektnettsjalusi

For å stenge:

- ▷ Insektnettsjalusien kan bli skadet hvis den lukkes når vippe-takluken er lukket. Lukk derfor bare insektnettsjalusien når vippe-takluken er åpen.

- Trekk insektnettsjalusien (Bilde 65,2) ut til den knepper i lås på motsatt side.

For å åpne:

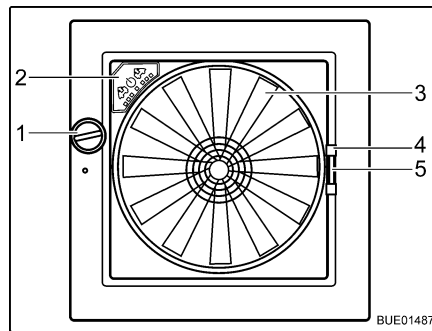
- Trykk insektnettsjalusiens stang forsiktig opp. Hakene slipper taket.
- Før insektnettsjalusien forsiktig tilbake til utgangsstilling.

6.6.2 Takluke med vifte (valgfritt)

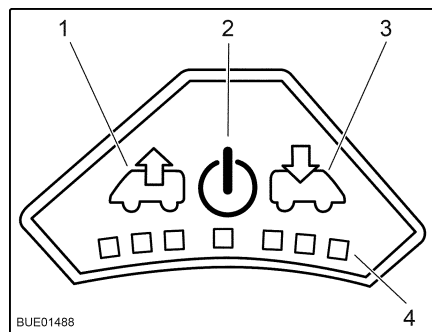
- ▷ For å beskytte batteriet vil viften gå tilbake til nivå 1 etter én time på nivå 6.

Takluken er utstyrt med insektnettsjalusi, blendingsgardin og en justerbar vifte for ventilasjon og lufting.

- 1 Dreiebryter
- 2 Betjeningsfelt
- 3 Vifte
- 4 Håndtak (myggnetting)
- 5 Håndtak (blendingsgardin)

Bilde 68 Takluke Omni-Vent

- 1 Knapp for avtrekk
- 2 På/av-knapp
- 3 Knapp for lufting
- 4 LED

Bilde 69 Betjeningsfelt for viften

For å åpne: ■ Vri dreiebryteren (Bilde 68,1) til den ønskede åpningsvinkelen er nådd.

For å stenge: ■ Vri dreiebryteren (Bilde 68,1) til takluken er helt lukket.

Myggnetting For å lukke og åpne myggnettingen:

For å stenge: ■ Trekk myggnettingen til den motsatte rammesiden med håndtaket (Bilde 68,4).

For å åpne: ■ Klem sammen håndtaket på myggnettingen. Hakene slipper taket.
■ Ta tak i håndtaket og før myggnettingen forsiktig tilbake.

Blendingsgardin For å stenge og åpne blendingsgardinen:

For å stenge: ■ Klem sammen håndtaket (Bilde 68,5) på blendingsgardinen.
■ Trekk ut blendingsgardinen til ønsket posisjon og slipp. Blendingsgardinen blir stående i denne posisjonen.

For å åpne: ■ Klem sammen håndtaket på blendingsgardinen.
■ Før blendingsgardinen forsiktig tilbake til utgangsstilling.

- Vifte** Når takluken er åpen kan boenheten ventileres med viften (Bilde 68,3), som kan stilles i 6-trinn. Viften betjenes fra betjeningsfeltet (Bilde 68,2).
- For å slå på:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 69,2). Viften går i komfort-modus (avtrekk med laveste viftehastighet).
- Utlufting:*
- For å øke viftehastigheten: Trykk på knappen for avtrekk (Bilde 69,1). Viftehastigheten øker med ett trinn i avtrekksretningen. LED-ene (Bilde 69,4) indikerer hastighetsnivå.
 - For å redusere viftehastigheten: Trykk på knappen for lufting (Bilde 69,3). Viftehastigheten reduseres med ett trinn.
- Lufttilførsel:*
- For å øke viftehastigheten: Trykk på knappen for lufting (Bilde 69,3). Viftehastigheten øker med ett trinn i tilførselsretningen. LED-ene (Bilde 69,4) indikerer hastighetsnivå.
 - For å redusere viftehastigheten: Trykk på knappen for avtrekk (Bilde 69,1). Viftehastigheten reduseres med ett trinn.
- Aktivere Boost-funksjonen:*
- Trykk og hold knappen for lufting nede i ca. 3 sekunder. Viften skifter til maksimal hastighet for tilførsel av luft. Etter ca. 5 minutter går den automatisk tilbake til tidligere innstilt nivå.
 - Trykk og hold knappen for avtrekk nede i ca. 3 sekunder. Viften skifter til maksimal hastighet for avtrekk av luft. Etter ca. 5 minutter går den automatisk tilbake til tidligere innstilt nivå.
- For å slå av:*
- Trykk på på/av-knappen (Bilde 69,2). Viften stopper, LED-ene slukkes.

6.7 Oppbevaringsrom

- ▶ Overhold sikkerhetsanvisningene (klistremerker) som angir når et rom ikke er tillatt brukt som oppbevaringsrom (f.eks. gassflaskekassen eller rom i nærheten av elektriske ledninger).
- ▶ Overhold den teknisk tillatte totalvekten på fram-/bakakselen og den teknisk tillatte totalvekten (se avsnittet 3.2.3).
- ▶ Det må det ikke oppbevares væsker som avgir helseskadelige gasser i boligrommet.
- ▶ Lukk væskebeholdere tett og sikre de slik at de ikke sklir og faller ned.
- ▶ Tunge gjenstander må alltid oppbevares i gulvområdet og sikres mot å skli. Lettere gjenstander kan også oppbevares trygt på høyereliggende steder.

- ▷ Ikke oppbevar fuktige klær i skap eller oppbevaringsrom.

- ▷ Ved pakking bør det tas hensyn til, hvor lett tilgjengelige de ulike gjenstandene skal være og hvor ofte de brukes.

I kjøretøyet foreligger følgende oppbevaringsmuligheter:

- Dobbeltgulvområde (tilgjengelig fra innsiden og utsiden)
- Oppbevaringskasser
- Henghulle

6.7.1 Møbelklaffer med Comfort-trykknapp

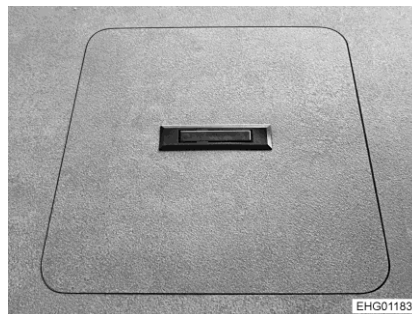

Bilde 70 Comfort-trykknapp med lærstropp

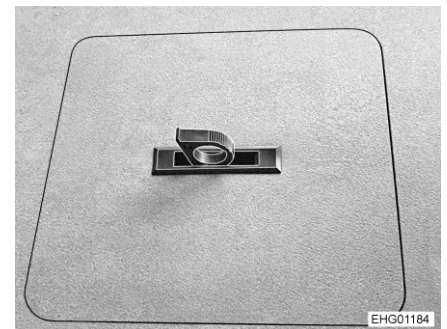
- For å åpne:*
- Trykk på trykknappen (Bilde 70). Trykknappen hopper ut.
 - Ta tak i lærstroppen og åpne møbelklaffen.
- For å stenge:*
- Trykk inn møbelklaffen.
 - Trykk inn trykknappen til den går i lås. Når den er gått i lås, er møbelklaffen riktig lukket.

6.7.2 Servicedeksel i gulvet

Disse servicedekslene er tilgjengelige fra boenheten. Anordningen er modellavhengig.

Bilde 71 Servicedeksel (håndtak senket)

Bilde 72 Servicedeksel (håndtak svingt ut)

- For å åpne:*
- Trykk ned håndtaket (Bilde 71) på den ene siden. Håndtaket (Bilde 72) vipres opp.
 - Ta av servicedekselet oppover.

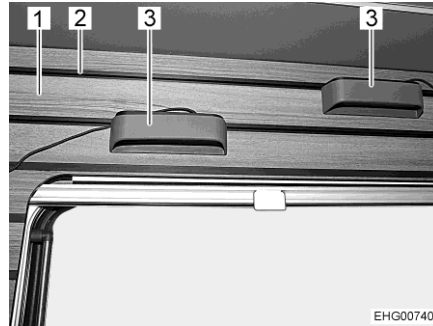
- ▶ Lukk igjen servicedekslet så snart som mulig og forsenk håndtaket. Det består ellers snublefare på grunn av det åpne gulvoppbevaringsrommet eller det utstående håndtaket.

- For å stenge:*
- Servicedekselet settes inn i rammen på gulvet.
 - Sving håndtaket nedover.

6.7.3 Multifunksjonsvegg

- ▷ Før avreise så fjern alle hengende elementer og oppbevar dem trygt.

- 1 Multifunksjonsvegg
- 2 Aluminiumprofil
- 3 Leselampe

Bilde 73 Multifunksjonsvegg med lese-
lampe

Kjøretøyets boenhet er utstyrt med multifunksjonelle vegger i bambuslook flere steder.

Multifunksjonsveggene har aluminiumsprofiler som ulike opphengingselementer kan henges opp i.

Eksempler på opphengingselementer (utvalg):

- Leselampe
- Krydderbøsse
- Krok til klesplagg
- Hylle

- ▷ Opphengingselementer er tilgjengelig som tilbehør i ettersalgsservicen.

6.7.4 Installasjonsluke under gulvet

- ▷ Installasjonsluken under gulvet inkludert den monterte installasjonen må kun belastes med maksimalt 90 kg.

6.8 Festeskinner for taket (Airlines)

- 1 Takluker
- 2 Festeskinner

Bilde 74 Festeskinner for taket (Airlines)

Festeskinner (Airline) (Bilde 74,2) er montert på taket i det bakre området ved siden av takluken (Bilde 74,1). Ekstra bagasje med en maksimal vekt på 30 kg kan transporteres på disse festeskinnene.

6.9 Bord

6.9.1 Bord i boenheten

- ▷ Plasser bordet i parkeringsposisjon før avreise.

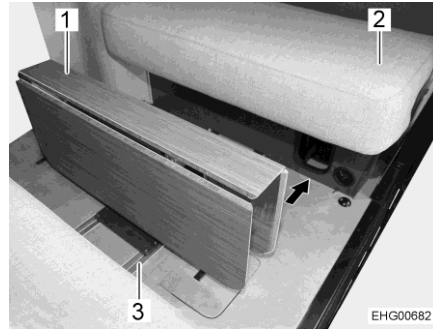

Bilde 75 Låsespak for bordplate

De to halvdelene av bordplaten kan felles sammen uavhengig av hverandre. Bordet kan dessuten senkes ned og brukes som sengebase.

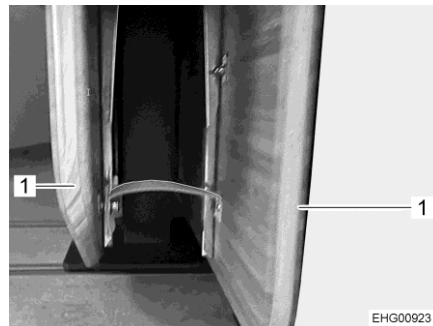
Gjør om til en sengebase:

- Trykk samtidig på begge låsespakene (Bilde 75) på undersiden av bordplatehalvdelen og vipp bordplatehalvdelen ned.
- Lås opp den andre halvdel av bordplaten på samme måte og vipp den ned.
- Løft bordet forsiktig for å frigjøre låsen, og press deretter bordet helt ned.

- 1 Bord
- 2 Sittepute
- 3 Skinne

Bilde 76 Bord (lagt sammen og senket ned)

- 1 Bordplate

Bilde 77 Bordplatene i sikret stilling

Sette bordet i transportstilling:

- Fold sammen og senk bordet som beskrevet ovenfor.
- Fest bordplatene (Bilde 77,1) (se Bilde 77).
- Skyv bordet (Bilde 76,1) på skinnene (Bilde 76,3) i gulvet på kjøretøyet til høyre for sittebenken. Dette gjør du ved å trykke mot bordbenet.
- Løft opp sitteputen (Bilde 76,2) på høyre sittebenk.
- Skyv bordet inn under sitteputen.
- Senk sitteputen ned på bordet slik at bordet holdes fast av sitteputen.

Montering av bordet:

- Løft opp sitteputen på høyre sittebenk.
- Trekk bordet på skinnene i kjøretøyet gulv mot midten av kjøretøyet. Dette gjøres ved å trekke i bordbenet.
- Trekk bordet opp til du hører at det klikker på plass.
- Sving platehalvdelene opp til låsemekanismen går i lås.

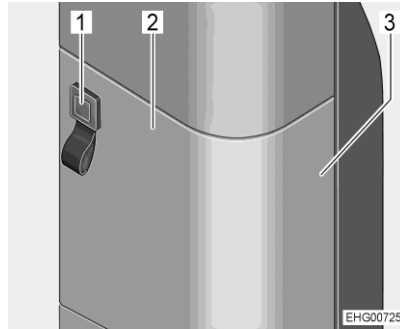
6.9.2 Skrivebord, sammenleggbar

Et sammenleggbart skrivebord er innebygd i høyskapet bak passasjeret foran.

Skrivebordets egenskaper:

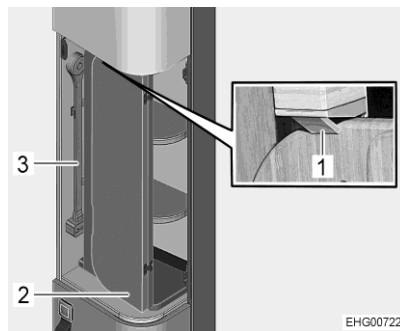
- Todelt arbeidsplate laget av bambus
- Leselampe med svanehals
- Stikkontakt 230 V
- USB-stikkontakter

Passasjeret fungerer som sete for skrivebordet. Passasjeret foran må da dreies 180°.

- 1 Trykknapp
- 2 Midtre skapdør
- 3 Høyskap

Bilde 78 Høyskap

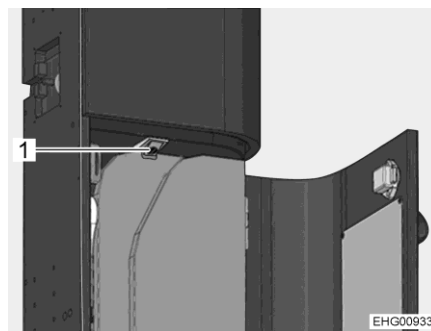

- 1 Holder
- 2 Arbeidsplate (todelt)
- 3 Leselampe med svanehals

Bilde 79 Skrivebord (lagt sammen)

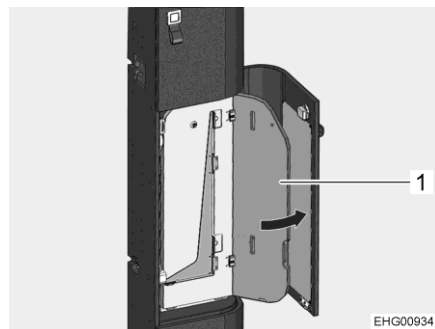
- ▷ Før du åpner skrivebordet, må du forsikre deg om at den midtre skapdøren på høyskapet (Bilde 78,3) er helt åpen. Ellers kan du ikke åpne den todelte arbeidsplaten.

- 1 Festeanordning

Bilde 80 Lås opp skrivebordet

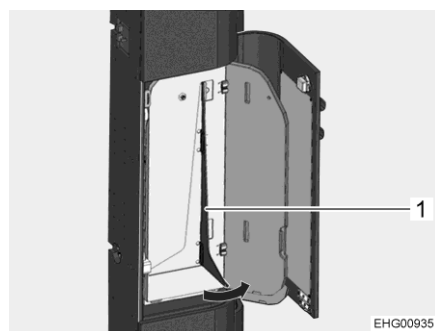
- Lås opp arbeidsplatens festeanordning (Bilde 80,1).

1 Arbeidsplate

Bilde 81 Åpne skrivebordets arbeidsplate

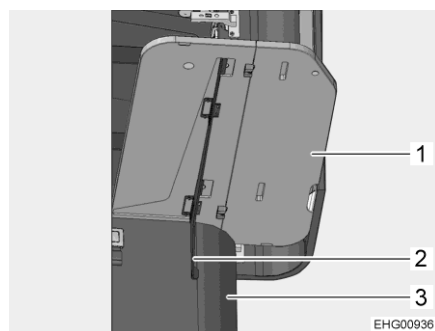
- Åpne arbeidsplaten (Bilde 81,1).

1 Støtte

Bilde 82 Fold ut støtten

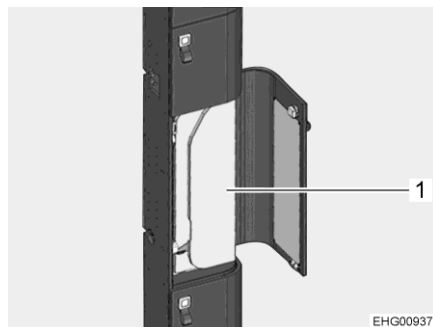
- Fold ut støtten (Bilde 82,1) for arbeidsplaten.

1 Arbeidsplate
2 Støtte
3 Skapdør

Bilde 83 Vipp ned skrivebordets arbeidsplate

- Vipp arbeidsplaten (Bilde 83,1) nedover og støtt den med støtten (Bilde 83,2) på skapdøren (Bilde 83,3).

Arbeidsplate

Bilde 84 Legg sammen skrivebordet

- For å folde inn skrivebordet, gjør du det sammen, men i motsatt rekkefølge. Skyv arbeidsplaten (Bilde 84,1) bak holderne.

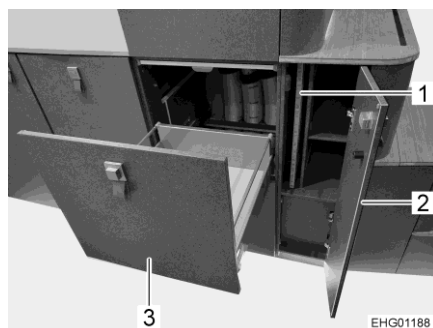
6.9.3 Benkeplateutvidelse på kjøkkenet

- ▷ Før avreise, må du fjerne utvidelsen av benkeplaten og oppbevare den på en sikker måte.

Ved hjelp av en uttrekkbar benkeplate kan du skape ekstra arbeidsplass og avlastningsplass på kjøkkenet. Benkeplateutvidelsen er montert over en skuff ved siden av trappen.

Når utvidelsen av benkeplaten ikke er i bruk, kan den settes bort i oppbevaringsrommet.

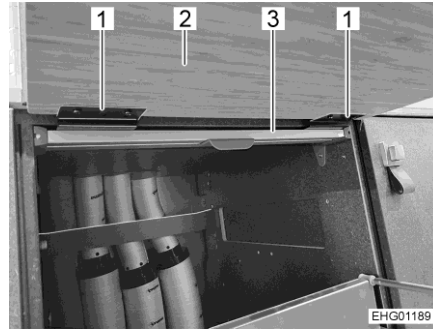

- 1 Benkeplateutvidelse
- 2 Oppbevaringsrom
- 3 Skuff

Bilde 85 Oppbevaringsrom/skuff

Montering av benkeplateutvidelsen:

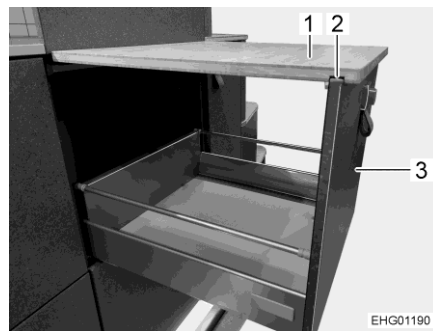
- Åpne oppbevaringsrommet (Bilde 85,2).
- Ta ut benkeplateutvidelsen (Bilde 85,1) fra oppbevaringsrommet.
- Lukk igjen oppbevaringsrommet.
- Trekk skuffen (Bilde 85,3) helt ut.

- 1 Vinkelfeste
- 2 Benkeplateutvidelse
- 3 Aluminiumsprofil

Bilde 86 Vinkelfeste

- Sett de to vinkelfestene (Bilde 86,1) til benkeplateutvidelsen (Bilde 86,2) over aluminiumsprofilen (Bilde 86,3).

- 1 Benkeplateutvidelse
- 2 Not
- 3 Skuff

Bilde 87 Not (benkeplateutvidelse)

- Plasser benkeplateutvidelsen (Bilde 87,1) på skuffen (Bilde 87,3) slik at skuffens frontpanel griper inn i noten (Bilde 87,2) på benkeplateutvidelsen.

Demontering av benkeplateutvidelsen:

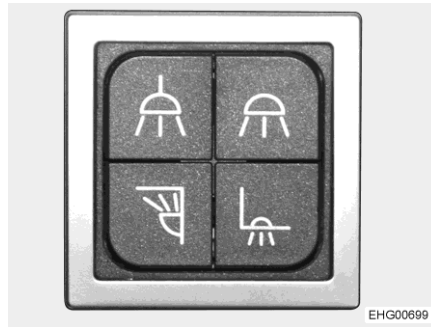
- Løft opp benkeplateutvidelsen (Bilde 87,1) litt.
- Løsne benkeplateutvidelsen (Bilde 86,2) fra aluminiumsprofilen (Bilde 86,3). Dette gjøres ved å fjerne de to vinkelfestene (Bilde 86,1) fra aluminiumsprofilen.
- Skyv benkeplateutvidelsen (Bilde 85,1) inn i oppbevaringsrommet (Bilde 85,2).
- Lukk igjen oppbevaringsrommet.
- Lukk igjen skuffen (Bilde 85,3).

6.10 Belysning

Flere LED-striper (omgivelsesbelysning) og innfelte spotlys (arbeidsbelysning) er innebygd i kjøretøyet. I tillegg kan pendellampe og leselampe monteres på forskjellige steder etter behov (strømforsyning via lysuttak).

All belysning kan styres individuelt via HYMER Connect-appen eller det 7" panelet, og ulike lysscenarioer kan lagres.

Multi-lysbrytere (Bilde 88) er dessuten installert på forskjellige steder i kjøretøyet, som lysene kan slås av og på med individuelt.

Bilde 88 Multi-lysbryter (eksempel)

Betydningen av brytersymbolene tilhørende multi-lysbryterne er forklart i tabellen nedenfor.

Brytersymbol	Betydning
	Hovedlysbryter (slår av all belysning)
	Pendellampe
	Innfelte spotlys / inngangsllys / LED-striper i sovetaket
	Sokkelbelysning kjøkken / baldakinbelysning
	Lys i trinnsjakten / arbeidslys kjøkken / LED-striper til markise (valgfritt)
	Trappetrinnsbelysning

Betjening Lampene kan slås av og på og dimmes med lysbryterne.

- Slå på lampe: Trykk kort på lysbryteren.
- Dim lampe: Trykk på lysbryteren og hold til ønsket lyshet er oppnådd. Lysstyrken vil alltid endres på samme måte som da den siste innstillingen som ble gjort. For å reversere "retningen", slipper du bryteren kort, trykker på den igjen og holder den inne til ønsket lysstyrke er oppnådd.
- Slå av lampe: Trykk kort på lysbryteren.

6.10.1 Pendellampe

▷ Før avreise må man ta av pendellampen og lagre den trygt.

Pendellampen kan festes på forskjellige steder i kjøretøyet etter behov:

- i taket over sittegruppen i boenheten
- i en åpning i gulvet på soveområdet

Ved bruk i åpningen i gulvet på soveområdet, kan pendellampen plasseres slik at den lyser enten oppover eller nedover.

Bilde 89 Pendellampe

- 1 12 V-stikkontakt
- 2 USB-C-bøssing
- 3 USB-A-bøssing

Bilde 90 Kombinasjonsuttak for lamper og USB

- Plasser pendellampen (Bilde 89) der hvor du ønsker.
- Koble kabelen til pendellampen til nærmeste 12 V-stikkontakt (Bilde 90,1).
- Koble inn pendellampen med tilhørende lysbryter (symbol: .

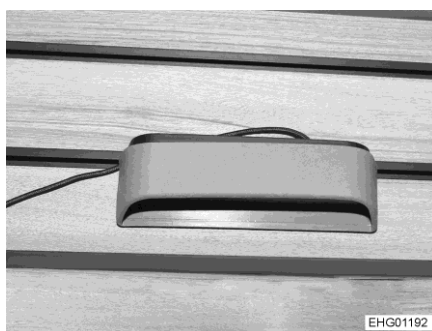
▷ Etter eget ønske kan ytterligere pendellamper legges til som originalt tilbehør fra ettersalgsservicen. Alle pendellamper slås på via en bryter.

6.10.2 Mobil leselampe

▷ Før avreise må man ta av den mobile leselampen og lagre den trygt.

Mobile leselamper kan festes til opphengingslistene på multifunksjonsveggen etter ønske.

Bilde 91 Mobil leselampe

- Heng det mobile leselampen (Bilde 91) i en av opphengingslistene på ønsket sted.
- Koble kabelen til den mobile leselampen til nærmeste 12 V-kombinasjonsuttak (Bilde 90).
- Slå på den mobile leselampen ved hjelp av den tilhørende bryteren.

▷ Ytterligere mobile leselamper kan suppleres etter ønske som originalt tilbehør fra ettersalgsservicen.

6.10.3 Leselampe med svanehals ved skrivebordet

Det sammenleggbare skrivebordet bak passasjeret foran er utstyrt med leselampe med svanehals og USB-port i sokkelen.

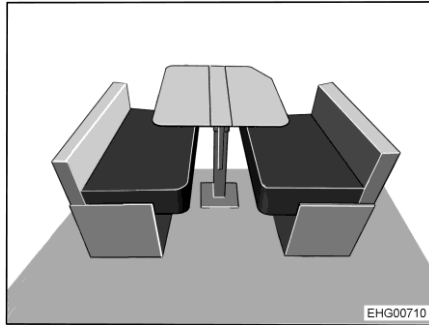

1 Bryter

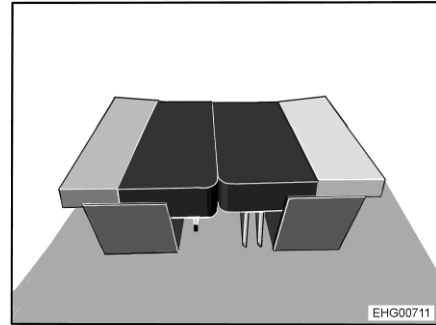
Bilde 92 Leselampe med svanehals

- Sett leselampen med svanehals i ønsket posisjon.
- Trykk på bryteren (Bilde 92,1) øverst på hodet til leselampen med svanehals.

6.11 Ominnredning av sittegruppen til ekstraseng

Bilde 93 Før ominnredning

Bilde 94 Etter ominnredning

- Brett bordplatene ned og senk bordet (se avsnittet 6.9.1).
- Skyv bordet på skinnene i gulvet på kjøretøyet et stykke til høyre for sittebenken. Dette gjør du ved å trykke mot bordbenet.
- Løft sitteputen på høyre sittebenk, trekk den mot midten og legg den på bordet.
- Løft sitteputen på venstre sittebenk, fold ut støttebena, trekk sitteputen mot midten og sett den ned.
- Fjern ryggputene fra høyre og venstre sittebenk. For å gjøre dette trekker du i løkken (nederst på ryggputen) til ryggputen løsner fra festeanordningen.
- Legg ryggputene mellom sitteputen og ytterveggen (Bilde 94).

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 9.

7.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gass- eller dieseldrevne apparater være slått av. Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Ikke bruk kokeapparater med gassdrift til oppvarming.
- ▶ Når kokeplassen ikke er i bruk: Steng gassavstengeventilen på kokeplassen og hovedventilen på gassflasken, og sett på beskyttelseheten.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.

- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

7.2 Gassflasker

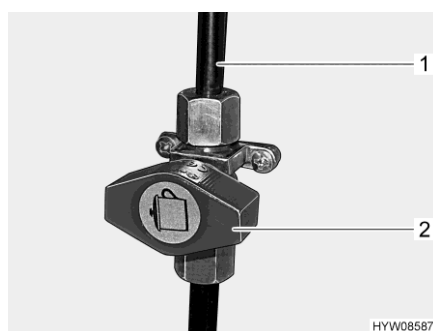

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres når hovedventilen er lukket, og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før du fjerner gasstrykkregulatoren eller gasslangen fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. Stram til først for hånd, og bruk deretter skruenøkkelen for gassflasken som du får i tilbehørsforretninger.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk gassflasker på maks. 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

- ▷ Skrueforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.
- ▷ Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.
- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaskesett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

7.3 Gassavstengeventil

- 1 Rør
- 2 Gassavstengeventil

Bilde 95 Gassavstengeventil for gasskomfyr

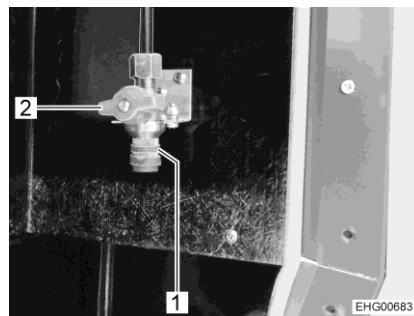
I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 95,2) for gasskomfyren. Gassavstengeventilen finner du under vasken.

- For å åpne:*
- Sett gassavstengeventilen parallelt med røret (Bilde 95,1) som fører til gasskomfyren.
- For å stenge:*
- Sett gassavstengeventilen vinkelrett ift. røret (Bilde 95,1) som fører til gasskomfyren (Bilde 95).

7.4 Ekstern gasstilkobling (valgfritt)

- ▶ Det må kun kobles gassapparater med passende adaptere til ekstern gasstilkoblingen.
- ▶ Kople kun til eksterne gassapparater som er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Etter tilkobling, og når gassavstengeventilen er åpnet, må det påses at det ikke siver ut gass fra koblingspunktet. Er den eksterne gasstilkoblingen ikke tett, strømmer gass ut. Steng straks gassavstengeventilen og gassflaskens hovedventil. Den eksterne gasstilkoblingen må kontrolleres på autorisert fagverksted.
- ▶ Under tilkobling av et eksternt gassapparat må det påses at det ikke er noen tennkilder i nærheten av den eksterne gasstilkoblingen.
- ▶ Bare koble et gassapparat til den eksterne gasstilkoblingen. Ikke bruk den eksterne gasstilkoblingen som mateledning (tilkobling av en ekstra gassflaske).
- ▶ Ikke bruk den eksterne gasstilkoblingen til påfylling av gassflaskene. Ta hensyn til klistremerket på den eksterne gasstilkoblingen.

- 1 Tilkoblingsblokk
- 2 Gassavstengeventil

Bilde 96 Ekstern gasstilkobling
(gassavstengeventiler
stengt)

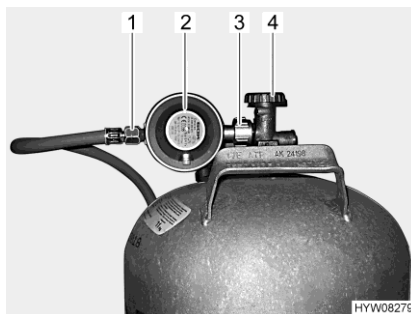
Den eksterne gasstilkoblingen er montert i gasskapet (på høyre side av kjøretøyet).

- Koble til det eksterne gassapparatet på tilkoblingsstedet (Bilde 96,1).
- Åpne gassavstengeventilen (Bilde 96,2).

7.5 Å bytte gassflaske

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra tilkoblingspunktet. Spray tilkoblingspunktet med en lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- 1 Gasslange
- 2 Gasstrykkregulator
- 3 Fingerskrue
- 4 Hovedventil

Bilde 97 Tilkobling gassflaske

- Åpne luken til gasskapet.
- Steng hovedventilen (Bilde 97,4) på gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 97,2) og åpne fingerskruen (Bilde 97,3) (som regel venstregjenge).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gasslange (Bilde 97,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 97,2) med gasslangen (Bilde 97,1) på gassflasken og trekk til fingerskruen (Bilde 97,3) (som regel venstregjenge). Trekk først til for hånd, og bruk deretter en nøkkel til gassflasker fra tilbehørsforretninger.
- Lukk luken til gasskapet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten beskrevet i kapittel 9.

8.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
 - ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må være CE-merket og i samsvar med DIN VDE 0100 721. Ta kontakt med et autorisert verksted.
- Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

- ▷ Forsinkelser i sending eller videresending av elektriske impulser etter start av kjøretøyet er mulig.
Styreenheten på basiskjøretøyet frigir først signalet D+ når motoren har nådd full effekt. Dette kan f.eks. vare i inntil 15 sekunder ved kaldstart om vinteren.
Derfor avgis varselsignaler (f.eks. "Stigtrinn kjørt ut") av og til med en forsinkelse.
Også automatisk inntrekking av en satellittantenne kan bli forsinket.
- ▷ I tordenvær må for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

8.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

- ▷ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Enkelte elektriske forbrukere, som f.eks. kontrollampen, TV-anlegg eller USB-stikkontakter, krever konstant strøm, og kalles derfor også kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilespenning og hvilestrømmen faller under 12 V.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.

- Kapasitet** Kapasitet er elektrisitetmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan levere over en tidsperiode på 20 timer, uten at det tar skade av det. Hvis et batteri kan avgi f.eks. 4 ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres utladningstiden til batteriet proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.

- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.
- ▷ Et praktisk eksempel er vist i avsnitt 8.3.4.

8.3 12 V-spenning

- ▷ Til stikkontaktene til 12 V-spenningen kan det kun tilkobles apparater med maks. 10 A.
- ▷ Koble kun apparater med maksimalt 2,5 A til USB-kontaktene.

8.3.1 Stikkontakter

I kjøretøyet er det innebygget flere stikkontakter for driften og lading av elektriske apparater. Stikkontaktene kan være montert enkeltvis eller i kombinasjon.

- 1 12 V-stikkontakt
- 2 USB-C-bøssing
- 3 USB-A-bøssing

Bilde 98 Kombinasjonsstikkontakt
12 V/USB

USB-stikkontakter

Kjøretøyet er som standard utstyrt med flere USB-stikkontakter. USB-stikkontaktene inneholder hver en port for USB-A-plugg (Bilde 98,3) og en port for en USB-C-plugg (Bilde 98,2). På USB-stikkontaktene kan de oppladbare batteriene til apparater lades med en ladestrøm på inntil 3,6 A.

- 12 V-stikkontakt** Mobile leselamper og pendellamper kan kobles til 12 V-stikkontakten (Bilde 98,1).
Til 12 V-stikkontakten (Bilde 98,1) kan det kun kobles en mobil lese-
lampe/pendellampe fra Hymer. Apparatet fra andre leverandører kan bli
skadet.
- 230 V-stikkontakt** Standard husholdningsapparater kan kobles til 230 V-stikkontakten.

8.3.2 Startbatteri

Startbatteriet er beregnet for start av motoren, og forsyner basiskjøretøyets elektriske forbrukere samt tilleggsutstyr som radio, navigasjonsutstyr eller sentrallås med strøm.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Det kan oppstå deformasjoner, var-
meutvikling og brannskader.
- ▷ Hvis et batteri med syre lades ut, kan det fryse i kuldegrader. Dette øde-
legger batteriet.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Startbatteriet kan over tid lades fullstendig ut av hvilestrøm (kontinuerlig inn-
koblede forbrukere). Kontinuerlig innkoblede forbrukere er f.eks. tilleggsap-
parater som radio, alarmanlegg, navigasjonsutstyr eller sentrallås. Kontinu-
erlig innkoblede forbrukere lader ut startbatteriet også når kjøretøyets motor
er slått av.

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

- Lade** For sikkerhetsanvisninger og informasjon om oppladning av startbatteriet, se
bruksanvisningen til basiskjøretøyene.
- Monteringssted** Startbatteriet er montert i fotrommet i førerhuset under en gulvplate.

8.3.3 Boenhets-batteri (HYMER-Smartbatterisystem)

HYMER Smartbatterisystem med fire litumbatterier er installert i kjøretøyet.

- ▷ Ikke gjør noen endringer i fabrikkinstallasjonen av boenhets-batteriet.
- ▷ Boenhets-batteriet må ikke åpnes.
- ▷ Følg anbefalt driftstemperatur på 15–25 °C. Ytterligere informasjon om
driftstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Lad opp batterisystemet helt hver 6. måned.
- ▷ Koble strømsentralen under installasjon og vedlikehold.
- ▷ Når du installerer og arbeider på ledninger, fjern sikringene mellom start-
batteriet og boenhets-batteriet.
- ▷ Hvis indikatoren for batterikapasitet ikke når 100 %, selv etter lang tid,
ring kundeservice.
- ▷ Bare transporter og avhend boenhets-batteriet i henhold til produsentens
anvisninger.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.

- ▷ Start reisen bare med et fullstendig ladet boenhets-batteri. Lad boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.
- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhets-batteriet under kjøring.
- ▷ Lad boenhets-batteriet helt etter reisen.
- ▷ Boenhets-batteriet må lades fullstendig før og etter en lagring.
- ▷ Koble boenhets-batteriet fra 12 V-strømnettet når kjøretøyet er i lagring, og kontroller spenningen regelmessig.

Boenhets-batteriet har en levetid på opptil 10 år når det brukes riktig. Det er utstyrt med en beskyttelsesfunksjon mot overbelastning og fullstendig utlading.

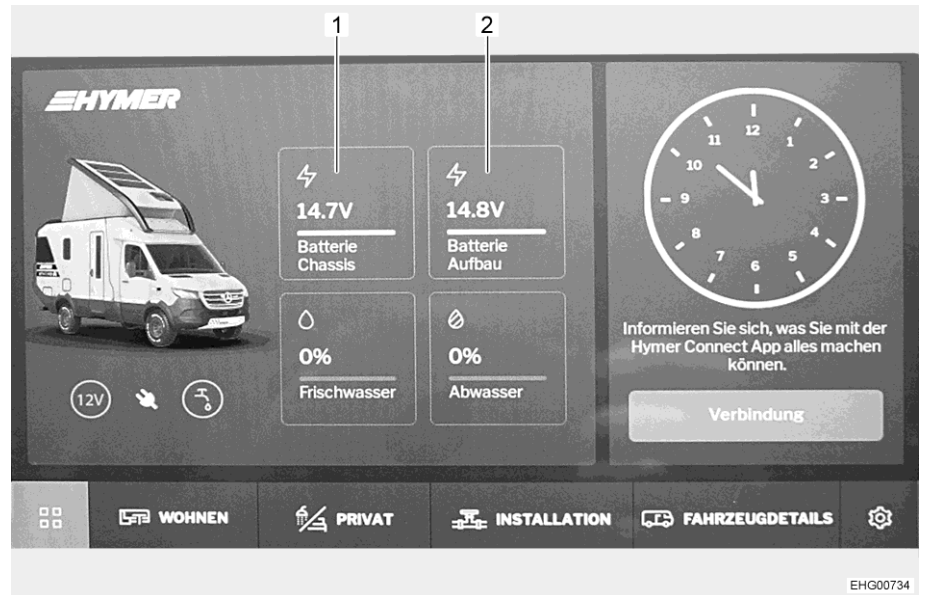
Når kjøretøyet ikke er tilkoblet 230 V-forsyningen, eller når 230 V-forsyningen er av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske strømforbrukere som f.eks. radio eller lys, ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Tekniske data boenhets-batteri

Nominell spenning	12,8 V DC
Battericellene	LiFePO4
Brukelig litiumkapasitet	80 Ah/1024 Wh
Antall sykluser ved et temperaturområde mellom 1 °C og 25 °C	3000 fulle sykluser (80 % restkapasitet deretter)
Antall sykluser ved et temperaturområde mellom 0,3 °C og 25 °C	> 5000 fulle sykluser (80 % restkapasitet deretter)
Kontinuerlig lade-/utladningsstrøm	Maks. 80 A
Vekt	9,9 kg
Driftstemperatur (lading)	-30 °C til +60 °C (integrert varmeanlegg aktiv mellom -30 °C og +10 °C)
Driftstemperatur (utlading)	-20 °C til +60 °C
Beskyttelsesfunksjoner	Overstrøm, overspenning, kortslutning, overlading, fullstendig utlading, beskyttelse mot omvendt polaritet og temperaturbeskyttelse

Moneringssted Boenhets-batteriet er montert under gulvlemmen bak fører-/passasjeretset.

Indikator Spenning- og lade-informasjon til batterisystemet vises på et 7"-panel.

Bilde 99 Startskjerm 7"-panel

- 1 Spenningsvisning startbatteri
- 2 Spenningsvisning boenhets-batteri

Startskjermen viser spenningen i startbatteriet (Bilde 99,1) og statusen for boenhets-batteriet (Bilde 99,2).

Ytterligere informasjon om startbatteriet og boenhets-batteriet kan hentes frem ved å navigere på displayet.

Visning av den totale ladetilstanden (SoC)

Den totale ladetilstanden vises på 7"-panelet og i hovedmenyen Kjøretøydetaljer (Bilde 99) under BOS-batteri. Den samlede ladetilstanden kalles "State of Charge" (SoC). Verdien av batterikapasiteten er oppgitt i prosent, samt vist som et stolpediagram.

Lade

Lad boenhets-batteriet kun via den innebygde strømsentralen. Koble derfor kjøretøyet til en 230 V-forsyning så ofte som mulig. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

Lad batterisystemet helt opp etter ny igangkjøring eller lengre driftsstans.

- ▷ Ved temperaturer under 0 °C tar boenhets-batteriet opp mindre strøm. Ved ca. -15 °C trekkes ikke strøm lenger. Boenhets-batteriet kan ikke lades lenger.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet lades av et "smart" ladeapparat med vedlikeholdslading, kan ladeapparatet kobles til batteriet og være slått på under hele lagringsperioden.

Utladning Hvilestrømmen (strømforbruket i standby-modus), som noen elektriske forbrukere bruker hele tiden, tapper boenhets-batteriet.
Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.
Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.

- ▷ Tilbakestill batteriet etter en fullstendig utlading.

Lagring Lad batterisystemet helt opp før lagring og koble det fra strømsentralen (slå av batteri-skildebryteren på strømsentralen).

Sjekk ladestatusen på displayet til boenhets-batteriet senest etter 6 måneder. Når batteri-skildebryteren er slått av, kan batterinivået i boenhets-batteriet synke til ca. 40 til 80 %. For å sjekke ladestatusen slår du på batteri-skildebryteren på strømsentralen. Etterlad batteriet ved drift.

Under lengre lagringsperioder må du lade og utlade boenhets-batteriet flere ganger etter behov for å oppnå en full kapasitet i batterisystemet.

Oppbevar batterisystemet på et tørt, kjølig og godt ventilert sted.

Følg anbefalt lagringstemperatur på 10–20 °C. Ytterligere informasjon om lagringstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.

Skifte av batteri

- ▷ Ved utskifting av batterier må man kun bruke batterier som tilsvarer minimumskapasiteten til ladeapparatet. Følg bruksanvisningen til ladeapparatet. Batterier med for lav kapasitet blir for varme under ladingen. Eksplosjonsfare!

Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet. Boenhets-batterier må ha en kapasitet på minst 80 Ah.

Ved utskifting av batteriene må man kun bruke batterier som man kjenner ladekurven til. Ladekurven må stilles inn på strømsentralen hhv. det ekstra ladeapparatet etter at batteriet er skiftet ut.

Hvis boenhets-batteriet skiftes ut og ladeapparatet ikke kan få ladestrømmen til det nye batteriet opp til minst 10 % av nominell kapasitet, må man montere inn et ekstra ladeapparat.

Eksempel Ved en batterikapasitet på 80 Ah må ladeapparatet levere minst 8 A ladestrøm.

- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Når startbatteriet og boenhets-batteriet er koblet ut, må ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare pga. åpne kabelender!
- ▷ Ved utskifting må du påse at batteriene monteres korrekt. Monter batteriene slik at plusspolen på det ene batteriet ligger ved siden av minuspolen på det andre batteriet.
- ▷ Ved utskifting må du påse at batteriene kobles til korrekt.

- Skifte batteri:
- Slå av kjøretøymotoren.
 - Slå av forbrukere.
 - Slå av 230 V-forsyningen.
 - Slå av 12 V-forsyningen.
 - Koble fra minuspolen.
 - Koble fra plusspolen.
 - Ta ut det gamle batteriet.
 - Sett inn et nytt batterier med riktig plassering.
 - Koble til plusspolen.
 - Koble til minuspolen.
 - Slå på 12 V-forsyning.
 - Slå på 230 V-forsyningen.
 - Slå på forbrukere etter behov.

- ▷ Etter at batteriet er byttet, må batterispenningsindikatorerne kontrolleres av et autorisert fagverksted/servicestasjon.

8.3.4 Energistatus til boenhets-batteri

Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå på over lengere tid uten 230 V-tilkobling.

Etterfølgende avsnitt beskriver hvordan den maksimale driftstiden for aktuell tilgjengelig batterikapasitet kan regnes ut.

- ▷ Eksempelregnestykket tar utgangspunkt i et nytt, helt oppladet batteri. Den faktiske tilgjengelige batterikapasiteten er avhengig av momentan ladetilstand og alderen på batteriet. Den momentane batterikapasiteten kan avleses med spesielle visningsapparater.
- ▷ Hvis det finnes et ekstra boenhets-batteri, dobles den tilgjengelige kapasiteten.
- ▷ Alle lamper er LED-lamper med svært lavt strømforbruk. Per LED-lampe kan man grovt regne med en effekt på 2 W.
- Før dagsbehovet i en protokoll. Noter brukstiden og effekten for de brukte apparatene (se tabellen nedenfor).

Eksempel: Varmeanlegget (effektbehov 12 W) kan brukes 3 timer hver dag.

- Regn om effektmålingene til den nødvendige kapasiteten ved bruk av følgende formler:

$$\text{Effektbehov [W]} : 12,8 \text{ V} = \text{Strømstyrke [A]}$$

$$\text{Strømstyrke [A]} \times \text{Driftstid [h]} = \text{Kapasitet [Ah]}$$

$$12 \text{ W} : 12,8 \text{ V} = 0,94 \text{ A}$$

Beregningseksempel med avrundet verdi:

$$1 \text{ A} \times 3 \text{ h} = 3 \text{ Ah}$$

For en hel dag kan tabellen se slik ut:

Apparat	Effektbehov [W]	Strømstyrke [A]	Driftstid [t]	Kapasitet [Ah]
Dykkpumpe	55	4,2	0,1	0,4
Varmeanlegg	12	0,9	3,0	2,7
Projektor	90	7,0	1,5	10,5
Kjøleskap	34,3	2,6	24,0	62,4
Belysning	107	8,3	1,0	8,3
Sovetakspumpe	320	25,0	0,2	5,0
Gjennomsnittlig dagsbehov				89,3

Energiforbrukerstatus
(eksempel)

- Beregn den maksimale tilgjengelige energien med følgende formel eller les av på et spesielt visningsapparat:
Momentan kapasitet [Ah] : Utladingsvern = Maksimal tilgjengelig energi [Ah]

Eksempel: 4 litium-ion-batterier med en brukbar kapasitet på 4 x 80 Ah = 320 Ah

- Beregn maksimal driftstid med følgende formel:
Maks. tilgjengelig energi [Ah] : Dagsbehov [Ah] = Maks. driftstid (i dager)

Eksempel: 320 Ah : 81,6 Ah = 3,92

Den momentane batterikapasiteten varer nesten 4 dager hvis dagsbehovet er det samme.

Maksimalt mulig wattforbruk

Ved 230 V-drift har kjøretøyet en begrenset strømtilførsel via landstrømtilkoblingen. Maksimal effekt kan være 6 A ~ 1380 W, 10 A ~ 2300 W eller 16 A ~ 3680 W, avhengig av ledningsbeskyttelsesbryteren (sikringen) på campingplassen.

Les av den nøyaktige strømstyrken på sikringen ved tilkoblingspunktet eller spør i resepsjonen på campingplassen.

Hvis maksimal strømstyrke overskrides på grunn av for høyt effektbehov fra tilkoblede elektriske forbrukere i kjøretøyet, utløses sikringen i den eksterne tilkoblingen på campingplassen eller i kjøretøyet automatisk. Vanligvis har apparater som varmevekslere, vannkokere, hårføner, klimaanlegg, varmeanlegg eller, i noen tilfeller, det interne batteriladesystemet et høyt effektbehov og bruker derfor mye strøm.

Når du bruker de tilkoblede apparatene, må du ta hensyn til maksimalt mulig wattforbruk. Se de respektive bruksanvisningene for strømforbruket til apparatene.

For å unngå at sikringen utløses utilsiktet, må du sørge for at den totale effekten til de tilkoblede apparatene er i samsvar med campingplassens strømgrense. Ta hensyn til det totale effektbehovet til apparatene dine og sørg for at det ligger innenfor de grensene som campingplassen har angitt.

Du kan også bruke følgende formel for å beregne effekten:

Elektrisk effekt (P) = spenning (U) x strøm (I).

Eksempelberegning med 10 A:
 $230 \text{ V} \times 10 \text{ A} = 2300 \text{ W}$

Solceller Selvforsyningsperioden kan forlenges for solcellene hvis det er godt med sollys.

Det vanlige solaranlegget har tre solceller på 115 W hver.

- ▷ Ytterligere informasjon om solaranlegget finner du i produsentens dokumentasjon for solaranlegget.

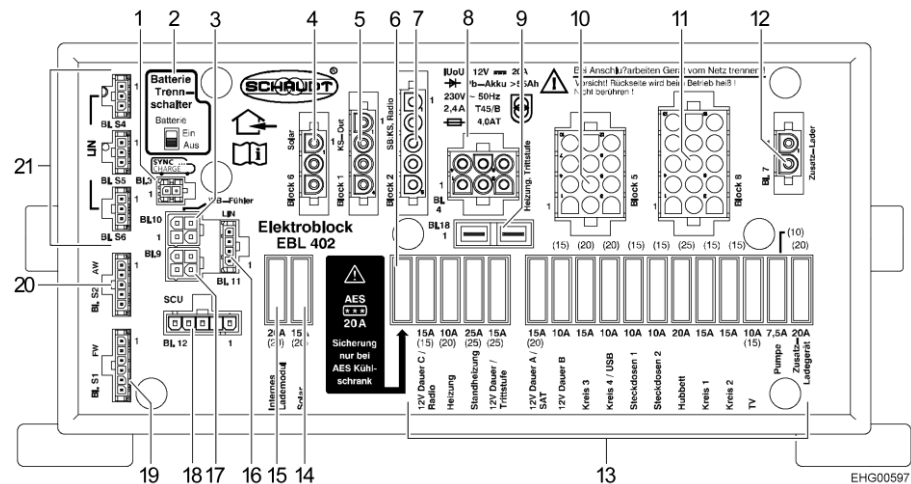
8.4 Strømsentral (EBL 402)

- ▶ Apparatet inneholder deler som inneholder 230 V-nettspenning. Livsfare pga. elektrisk støt eller brann!
Ikke foreta vedlikehold eller reparasjoner på apparatet. Ved skader på kabler eller huset må ikke apparatet brukes mer og man må koble fra nettspenningen. La ikke væsker trenge inn i apparatet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun skiftes ut når nettspenningen er frakoblet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri forbikobles eller repareres.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med verdier som er angitt på apparatet.
- ▶ Deler av apparatet kan bli varme under drift. Ikke berør.
- ▶ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!
- ▶ Varmefølsomme objekter må ikke oppbevares nær apparatet (f.eks. temperaturfølsomme plagg, hvis apparatet er installert i klesspaket).
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i den separate bruksanvisningen fra produsenten av apparatet.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet blir fullstendig utladet, blir det kanskje skadet og kan ikke repareres. Derfor må boenhets-batteriet lades fullstendig før og etter avstengning.
- ▷ Hvis grenseverdiene på 230 V-nettspenning overskrides, kan strømsentralen, 12 V-forbrukere eller tilkoblede apparater bli ødelagt. Derfor må du sørge for at en generator er helt i samsvar med strømtilkoblingsverdiene.
- ▷ Kjøretøyet må bare kobles til en generator når generatoren går stabilt.
- ▷ Strømsentralen må ikke kobles til nettspenningen om bord i bilferger (nettspenningen på bilferger har ikke alltid perfekt spenning).

Bilde 100 Strømsentral (EBL 402)

- 1 Blokk 3 SYNCCHARGE®
- 2 Batteri-skillebryter ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av))
- 3 Blokk 10 TSF01 (parallelt med blokk 9)
- 4 Blokk 6 laderegulator for solcelleanlegg
- 5 Blokk 1 kjøleskap
- 6 Sikring AES 20 A (kun dersom kjøretøyet er utrustet med AES kjøleskap)
- 7 Blokk 2 inngang D+, startbatteri, kjøleskapskontroll
- 8 Blokk 4 varmeanlegg, stigtrinn
- 9 Blokk 18 kupévarme (ikke brukt)
- 10 Block 5 forsyning 12 V-forbrukere
- 11 Block 8 forsyning 12 V-forbrukere
- 12 Blokk 7 ekstra ladeapparat (ikke brukt)
- 13 Bladsikringer (sikring av 12 V-forbrukere)
- 14 Solar sikring (ikke brukt)
- 15 Sikring intern lademodul
- 16 Blokk 11 LIN-BUS
- 17 Blokk 9 TSF01 (parallelt med blokk 10)
- 18 Blokk 12 (ikke i bruk)
- 19 Blokk S1 sonde ferskvann
- 20 Blokk S2 sonde/sensorer spillvann
- 21 Blokk S4, blokk S5, blokk S6 LIN-BUS

Monteringssted Strømsentralen er installert under sittebenken på førersiden (mot kjøkkenet) og kan nås ved å løfte sitteputen.

Betjening Strømsentralen betjenes via det tilkoblede 7"-betjeningspanelet (unntak: Batterifrakobling når den lagring, se nedenfor).

Ved normal drift er ingen brukerskritt påkrevd på strømsentralen.

I de følgende tilfellene er det påkrevd med innstillingsarbeider:

- Ved første igangkjøring.
- Når du skifter batteritype.
- Når tilbehør oppgraderes.

Slike innstillingsarbeider må utføres av en autorisert servicestasjon.

Bruksformål Strømsentralen EBL 402 utgjør sammen med kontrollenheten SCU og BUS-modulene det sentrale styrings- og strømforsyningssystemet for alle 12 V-forbrukerne i det elektriske anlegget i kjøretøyet.

- Oppgaver**
- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
 - Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
 - Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhetsens batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forbrukerne i boenheten ikke lade ut startbatteriet.
 - Strømsentralen styrer og overvåker den tilkoblede laderegulatoren for solcelleanlegg og ekstra ladeapparate.
 - Strømsentralen forsyner alle BUS-modulene samt de tilkoblede sensorene og forbrukerne med strøm.
 - Strømsentralen sørger for kommunikasjon med BUS-modulene, panelet og styreenheten SCU via BUS-ledningene.

Strømsentralen fungerer bare i sammenheng med et BUS-aktivert panel.

Stømmen som er tilgjengelig i strømsentralen, deler seg opp i ladestrøm og forbrukerstrøm. Ladestrømmen er alltid kun den andelen som forbrukerne ikke trenger for øyeblikket. Når forbrukerstrømmen overstiger den tilgjengelige strømmen, lades boenhets-batteriet ut.

- Lagring** Selv om 12 V-forsyningen er slått av på panelet, er noen kretser strømførende. Alle disse er forbrukere som er koblet til 12 V permanent, for eksempel:

- Stigtrinn
- Varmeanlegg

Ved lagring kobles også disse forbrukerne fra batteriet.

- Lagring:**
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
 - Flytt batteriets skillebryter (Bilde 100 ,2) på strømsentralen EBL 402 til "Av"-posisjon.

- ▷ Når batteri-skillebryteren er slått av, åpner sentrallåsen bare passasjer-døren hhv., avhengig av kjøretøyet, passasjer-døren foran. Hvis kjøretøyet er immobilisert, må boenhetsdøren låses opp manuelt med den mekaniske nøkkelen (se avsnittet 6.1).

- Opphev lagring:**
- Skyv batteriets skillebryter (Bilde 100,2) på strømsentralen EBL 402 til posisjon "Ein" (på).
 - Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

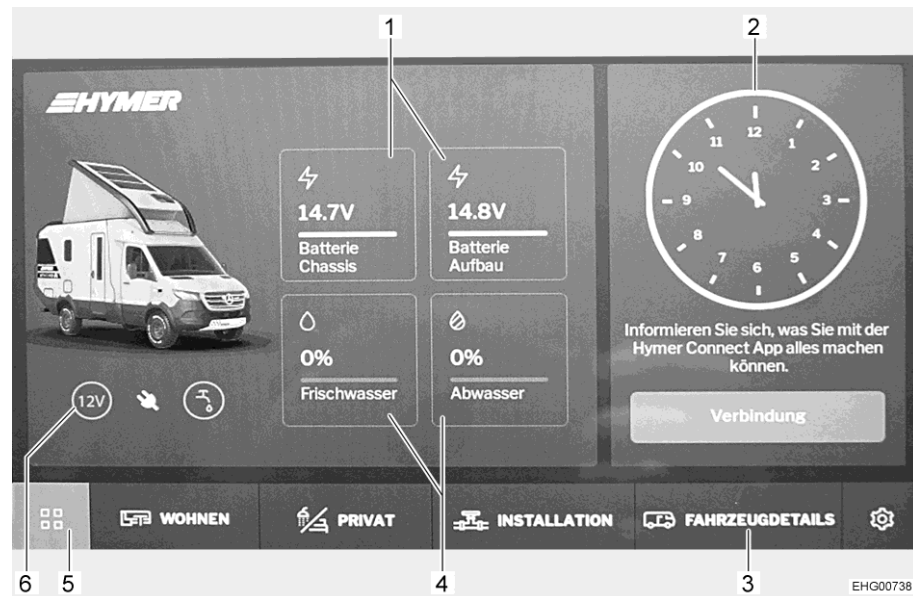
8.5 7"-panel

Det 7"-panelet med berøringsskjerm er en del av kjøretøyets BUS-system. (Andre komponenter i BUS-systemet er EBL 402, systemkontrollen SCU, samt appen HYMER Connect.)

På 7"-panelet kan kjøretøyets ulike driftsfunksjoner vises, overvåkes og styres. I tillegg kan ulike funksjoner oppsummeres og lagres som scenarier. Privat informasjon kan også inkluderes.

7"-panelet kan forbindes med appen HYMER Connect.

Moneringssted 7"-panelet er installert i adgangstrappen.

Bilde 101 7"-panel, startskjerm

1	Spenningsindikator batterier	4	Fyllenivåmåler vanntanker
2	Klokkeslett	5	Slå på/av
3	Navigasjonsliste hovedmeny	6	Valg/bryterfelt

7"-panelet viser følgende data:

- 12 V på/av
- Skjerm 230 V
- Skjerm vannpumpe på/av (bare hvis 12 V er på)
- Skjerm startbatteri
- Skjerm boenhets-batteri med litiumbatteri. i % (for AGM-batterier i volt)
- Innstillinger
- Menylinje

- ▷ Etter lengre tids inaktivitet kan det ta opptil 2 minutter før skjermen viser gjeldende data (se energisparingsmodus).
- ▷ Hvis skjermen svikter, er nøddrift av SCU (se avsnittet 8.5.1)

I valg/bryterfeltet (Bilde 101,6) kan følgende funksjoner aktiveres:

- Slå på 12 V-forsyning
- Status for 230 V-forsyningen
- Slå på vannpumpen

Via navigasjonslisten (Bilde 101,3) kan følgende hovedmenyer hentes frem:

- COMMUNAL (Å BO I BOBIL)
- PERSONAL (PRIVAT)
- INSTALLATION (INSTALLASJON)
- VEHICLE DETAILS (NÆRMERE OPPLYSNINGER OM KJØRETØYET)

Ved å klikke på en knapp, åpnes den respektive undermenyen.

8.5.1 System Control Unit (SCU)

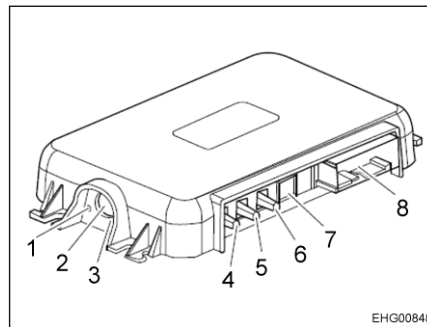

- ▷ Vanlige spørsmål om hvordan du betjener SCU og HYMER Connect-ap-
pen finner du via følgende lenke:

<https://www.hymer.com/de/en/connect-app>

Listen over ofte stilte spørsmål blir stadig utvidet.

SCU overtar sentrale kontroll- og overvåkningsfunksjoner i kjøretøyet. Betje-
ningen av kontroll- og overvåkningsfunksjonene foregår via 7"-panelet eller
via HYMER Connect-appen. På selve SCU-en er betjeningen begrenset til å
utløse tilkoblingsprosessen (Pairing).

- 1 LED-visning (grønn)
- 2 Sammenkoblingsknapp for å koble
til Bluetooth-aktivert apparat
- 3 LED-visning (blå)
- 4 Tilkobling Bluetooth-antenne (curry)
- 5 Tilkobling GPS-antenne (blå)
- 6 Tilkobling LTE-antenne (bordeaux)
- 7 Tilkobling diagnose
- 8 Tilkobling kjøretøys-kommunikasjon

Bilde 102 System Control Unit

Nøddrift Under nøddrift av kjøretøyet er SCU-skjermvisningen-uten funksjon.

Funksjoner ved nøddrift:

- 12 V-forsyning
- Lamper via lysknapper
- Vannpumpe aktiv

- ▷ Batteri- og vannnivå kan ikke hentes **fram** i nøddrift.

Forutsetninger for nøddrift:

- Ingen ekstern strømforsyning tilkoblet
- Motoren slått av
- Alle vannkraner lukket

- ▷ Før du aktiverer nøddrift, så sørg for at alle vannkraner i kjøretøyet er
stengt.

Hvis ikke alle vannkraner er stengt, vil pumpen kunne gå tom og vann
kan slippe ut ukontrollert. Det vil kunne oppstå materielle skader.

- Aktiver nøddrift:*
- Sørg for tilgang til strømsentralen.
 - Slå batteri-skildebryteren ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av)) av og på igjen fire ganger etter hverandre.
 - La batteri-skildebryteren stå i "På"-stilling ("Ein").

- ▷ Hvis SCU-en svikter/er defekt, så kontakt en autorisert forhandler.

Energisparemodus

SCU-en vil automatisk gå over i energisparemodus etter 48 timer hvis ingen bruker er koblet til SCU-en og kjøretøyet ikke er koblet til en ekstern strømforsyning.

Energisparemodusen avsluttes, for eksempel ved følgende handlinger, SCU-en går deretter tilbake til "Aktiv drift"-modus:

- Lås opp/lås kjøretøyet (avhengig av kjøretøytype)
- Aktivering av kjøretøyets tenning
- Berøring av skjerm
- Start opp HYMER Connect-appen på en mobilenhet koblet til SCU

Monteringssted

SCU-en er installert under gulvlemmen bak fører/passasjeretset.

8.5.2 HYMER Connect-app

Mobilenheter kan kobles til kjøretøyet via HYMER Connect-appen.

Krav for å koble en mobil enhet til SCU:

- Fullført installasjon av HYMER Connect-appen på en mobil enhet
- QR-kode for kjøretøy
- Kompatibelt kjøretøy utstyrt med en SCU

For hvert kjøretøy som er utstyrt med en SCU, kan en hovedbruker koble til SCU via mobilenheten sin (ved å bruke HYMER Connect-appen og kjøretøyets QR-kode). Denne hovedbrukeren kan opprette gjestetilgang for andre mobile enheter via HYMER Connect-appen og også administrere dem der.

- ▷ HYMER Connect-appen kan lastes ned gratis i Apple App Store (iOS) og i Google Play Store (Android).
- ▷ Hvis du mister kjøretøyets QR-kode, kontakt produsentens kundeservice eller en autorisert forhandler.

For å koble mobilenheten til kjøretøyet, følg instruksjonene for HYMER Connect-appen. Hvis en hovedbruker allerede er koblet til SCU-enheten (melding vises under sammenkoblingen), må den forrige eieren først slette tilkoblingen.

Hvis dette ikke er mulig, kan kundeservice slette tilkoblingen til den tidligere hovedbrukeren mot fremvisning av eierbevis.

8.5.3 Bluetooth-tilkobling

- ▷ Bluetooth er et registrert varemerke for Bluetooth SIG, Inc.

Hvis HYMER Connect-appen er installert på en mobil enhet (smarttelefon eller nettbrett), kan ulike bilfunksjoner betjenes fra den mobile enheten. For å gjøre dette må den mobile enheten pares med kjøretøyets systemkontrollenhet (SCU) via Bluetooth. Denne prosessen kalles "parvis tilkobling". Du trenger bare opprette en parvis tilkobling til en mobilenhet én gang.

Parvis tilkobling av mobilenhet (Pairing):

- Åpne gulvlemmen mellom skrivebordet og adgangstrappen.
- Skann QR-koden og trykk på sammenkoblingsknappen (Bilde 102,2) på SCU-enheten. QR-koden skrives ut i et eget dokument som følger med kjøretøyets dokumenter.

- ▷ Alternativt kan paringsprosessen også utløses via 7"-panelet.

Nedlastings- og installasjonsprosessen for HYMER Connect-appen vil starte automatisk. Den mobile enheten pares deretter med SCU-enheten. Kjøretøyet vises nå på mobilenheten i listen over sammenkoblede Bluetooth-apparater.

8.6 Vekselretter (Victron) med integrert lader

- ▷ Kontroller FI-bryteren hver gang den kobles til 230 V-strømforsyningen, men minst hver 6. måned.
- ▷ Når kjøretøyet ikke er koplet til 230 V-forsyningen og det ikke er behov for strøm, må vekselretteren slås av. Vekselretteren trekker strøm fra boenhets-batteriet også når den er i hviletilstand.
- ▷ Vekselretteren er utstyrt med en 230 V-prioritetskobling. Når en ekstern 230 V-spenning foreligger, har bruken av denne prioritet. Kun når ingen ekstern 230 V-spenning foreligger, brukes boenhets-batteriet til spenningsforsyningen.
- ▷ Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, tar vekselretteren energi fra boenhets-batteriet. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå i stikkontaktene over lengre tid uten 230 V-tilkobling.
- ▷ For å beskytte boenhets-batteriet mot fullstendig utlading, slås vekselretteren automatisk av ved underspenning. Vekselretteren slås automatisk på igjen når spenningen har nådd normalverdi igjen.
- ▷ Ved overlast eller utilstrekkelig kjøling, slås vekselretteren automatisk av. Vekselretteren slås automatisk på igjen når det ikke lenger er overlast og apparattemperaturen er sunket til en ufarlig verdi.
- ▷ Når apparatsikringen har utløst, må den trykkes inn igjen manuelt.
- ▷ Se og følg den separate bruksanvisningen fra produsenten for ytterligere informasjon.

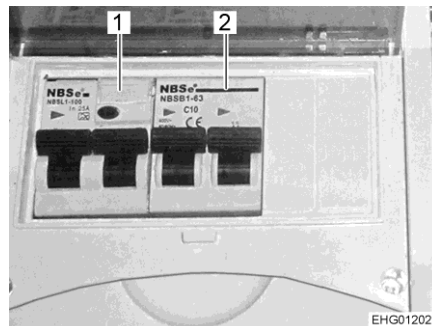
- ▷ Vekselretteren må være satt i "ON"-posisjon, ellers vil ikke prioritetskretsen fungere, og det vil derfor ikke være 230 V tilgjengelig i stikkontaktene.

Oppgaver

Vekselretteren har følgende oppgaver:

Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, genererer vekselretteren en 230 V-spenning for alle stikkontaktene i kjøretøyet fra 12 V-likespenningen til boenhets-batteriet.

Når en ekstern 230 V-forsyning er koblet til, brukes denne til forsyningen til stikkontaktene. Det er dermed ingen strømforbruk fra boenhets-batteriet via vekselretteren.

- 1 FI-bryter til stikkontakter
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter for stikkontakter

Bilde 103 Vekselretter sikringsboks

Stikkontaktene er beskyttet av en ledningsbeskyttelsesbryter (Bilde 103,2) og en FI-bryter (Bilde 103,1) i vekselretterens sikringsboks.

Monteringssteder

Vekselretteren er montert i bunnkaret på førersiden og er tilgjengelig fra utsiden. Bryteren for vekselretteren er enten innebygd i skrivebordet eller finnes som en knapp på 7"-panelet.

Sikringsboksen for vekselretteren er montert sammen med sikringsboksen for landstrøm under skaprekken på kjøkkenet. For å få tilgang til sikringsboksene kan de to nederste skuffene trekkes ut, låses opp ved å løfte dem litt og tas ut.

Spenningsfritt

For å slå det elektriske anlegget helt av, må FI-bryterne i både vekselretterens sikringsboks og landstrømssikringsboksen deaktiveres.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten.

8.7 230 V-spenning

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenning forsyner følgende apparater (hvis tilgjengelig):

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Kjøleskapet
- Strømsentralen
- Ekstra ladeapparat
- Klimaanlegget

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenhetsbatteriet, forsynes med strøm fra boenhetsbatteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhetsbatteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet med 2 A.

Avhengig av utstyret er tilleggsapparater sikret med en egen topolet sikringsautomat.

8.7.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)

- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensingeneratorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummlangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptere er heller ikke tillatt.

8.7.2 Kople til 230 V-forsyning

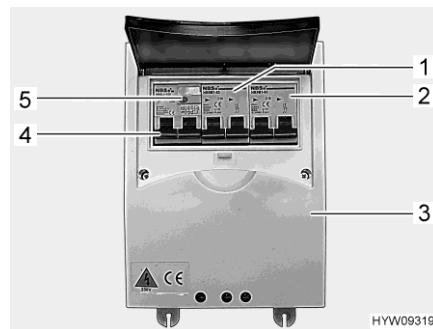

- ▶ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå opphetning.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

- ▷ 230 V-tilkoblingen i kjøretøyet er utstyrt med en FI-bryter.
- ▷ FI-brytere (30 mA) er påbudt for tilkoblingspunktene på campingplasser (campingfordelingstavler).

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

- 1 Ledningsbeskyttelsesbryter
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter
- 3 Sikringsboks
- 4 FI-bryter
- 5 Prøvetast

Bilde 104 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

- ▷ Den andre ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 104,2) er valgfri. Det er avhengig av kjøretøyet utstyr om denne ledningsbeskyttelsesbryteren er tilgjengelig.

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.
- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 104,1 og Bilde 104,2) i sikringsboksen (Bilde 104,3).

Bilde 105 230 V-tilkobling til kjøretøyet (CEE-stikkontakt)

- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 105) og sett i stikkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
 - Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkontakten på campingfordeleren. Pass på at låsetappen på det fjærbelastede dekselet også har gått i lås.
 - Slå på begge ledningsbeskyttelsesbrytere i sikringsboksen.
- Kontrollere FI-bryteren:*
- Når kjøretøyet er koblet til 230 V, trykker du på prøvetasten (Bilde 104,5) på FI-bryteren (Bilde 104,4) i sikringsboksen (Bilde 104,3). FI-bryteren må utløses.
 - Slå på FI-bryteren (Bilde 104,4) igjen.
- Koble fra forbindelsen:*
- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 104,1 og 2) i sikringsboksen (Bilde 104,3).
 - Løsne låsetappen på campingfordeleren og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkontakten.
 - Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkontakten og lukk dekselet for 230 V-tilkoblingen.

8.8 Solaranlegg

Informasjon om solaranlegget vises på 7"-panelet (se avsnittet 8.5).

- Skru på/av** Solaranlegget kobles ikke manuelt. Så snart sollys foreligger vil solcelleregulatoren lade boenhets-batteriet. Indikatorpanelet forsynes med strøm av solcelleregulatoren.
- Betjening** Solaranlegget betjenes på 7"-panelet i hovedmenyen "INSTALLASJON" (se avsnittet 8.5).

8.9 Sikringer

- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Skruede sikringer må ikke skiftes selv. Oppsøk et autorisert fagverksted for å få dem skiftet ut.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

8.9.1 12 V-sikringer

De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.

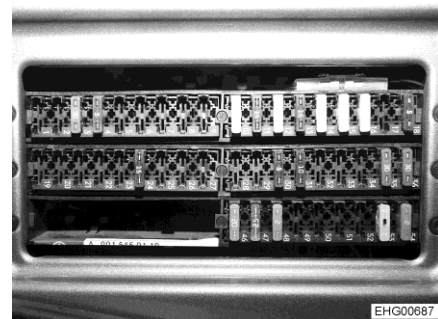
Enkelte signaler er beskyttet av såkalte "polyswitch"-sikringer. Polyswitch er en intern, selvregulerende sikring. Etter opphevelse av overstrøm eller kortslutning blir driftsstrømmen frigitt automatisk. Dette kan ta flere sekunder (kjølefasen).

Sikringer for førerområdet

Sikringene er montert i konsollen ved førersetet bak et deksel (Bilde 106).

Bilde 106 Deksel (fører sete)

Bilde 107 Sikringer (fører sete)

8.9.2 Verdiene til 12 V-sikringene

Sikringer i det elektriske installasjonsrommet under gulvet (gulvlemmen bak fører-/passasjerstet) under et svart deksel		
Antall	Strømforbrukende apparater	Verdi
4	Litiumbatteri	80 A
1	Vekselretter	175 A
1	Solaranlegg	30 A
1	Kompressor tak pneumatikk	30 A
1	Ladeforsterker	80 A
1	Strømsentral	50 A
1	Strømforbrukende apparater	175 A

Sikringer på strømsentralen (under sittegruppen, bak til venstre)				
Antall	Strømforbrukende apparater	Type sikring	Verdi	Farve
1	Intern lademodul	Bladsikring	25 A	Gjennomsiktig
1	Solaranlegg	Bladsikring	15 A	Blå
1	12 V varighet C / radio	Bladsikring	15 A	Blå
1	Varmeanlegg	Bladsikring	20 A	Gul
1	Kupévarmer	Bladsikring	25 A	Gjennomsiktig
1	12 V varighet / stigtrinn	Bladsikring	15 A	Blå
1	12 V varighet A	Bladsikring	15 A	Blå
1	12 V varighet B	Bladsikring	10 A	Rød
1	Krets 3	Bladsikring	15 A	Blå
1	Krets 4 / USB	Bladsikring	10 A	Rød
1	Stikkontakter 1	Bladsikring	10 A	Rød
1	Stikkontakter 2	Bladsikring	10 A	Rød
1	Nedfellbar seng	Bladsikring	20 A	Gul
1	Krets 1	Bladsikring	15 A	Blå
1	Krets 2	Bladsikring	15 A	Blå
1	TV	Bladsikring	10 A	Rød
1	Vannpumpe	Bladsikring	7,5 A	Brun
1	Ekstra ladeapparat	Bladsikring	20 A	Gul

Andre sikringer				
Antall	Strømforbrukende apparater	Type sikring	Verdi	Monteringssted
1	Toalett Thetford	Polyswitch, vedlikeholdsfri, tilbakestilles automatisk		Toalett
alle LED-bånd	LED-bånd (f.eks. sokkelbelysning)	Polyswitch, vedlikeholdsfri, tilbakestilles automatisk		foran LED-bånd

8.9.3 230 V-sikring

- ▶ Frakoblingen av 230 V-tilkoblingen eller utkoblingen av 230 V-hovedsikringen aktiverer ikke stikkontaktene når vekselretteren er på, ettersom de forsynes av vekselretteren.
- ▶ Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen ved vekselretteren sikrer og kobler bare fra stikkontaktene i kjøretøyet.
- ▶ En fullstendig aktivering av nettet skjer kun når begge sikringsboksene slås av og vekselretteren kobles ut.

- ▷ Kontroller FI-bryteren hver gang den kobles til 230 V-strømforsyningen, men minst hver 6. måned.

- 1 Ledningsbeskyttelsesbryter (10 A)
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter (16 A)
- 3 Jordfeilbryter (FI-bryter)
- 4 Prøvetast

Bilde 108 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

En FI-bryter (Bilde 108,3) i sikringsboksen beskytter hele kjøretøyet mot feilstrøm (30 mA).

Den etterfølgende ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 108,1) beskytter 230 V-stikkontaktene, strømsentralen og det ekstra ladeapparatet.

På kjøretøy med tilleggsutstyr, f.eks. takklimaapparat, sikrer en ekstra ledningsbeskyttelsesbryter (16 A) (Bilde 108,2) apparatet.

Kontrollere FI-bryteren:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 108,4). FI-bryteren må utløses.

Monteringssted

Sikringsboksen er montert under skaprekken på kjøkkenet, og er tilgjengelig via en skuff.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet.

Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

9.1 Generelt

- ▷ Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbere-der, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før igangsetting av kokeplassen, må du åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på kokeplassen (under vasken).

9.2 Varmeanlegg og varmtvannsbere-der

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyet boenhet (gjen-nom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbere-der-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbere-der.

- ▶ Bruk aldri varmeanlegget i dieselmodus når du fyller drivstoff, på fer-ger eller i garasjen. Eksplosjonsfare!
- ▶ Bruk aldri varmeanlegget i dieselmodus i lukkede rom (f.eks. gara-sjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Eksosavtrekket må ikke stenges av eller overbygges.
- ▶ Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Vannet i varmtvannsbere-der kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!

- ▷ Varmtvannsbere-der må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm varmtvannsbere-der ved frostfare når den ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsbere-der kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter varmtvannsbere-der mot forkalkning.

- ▷ Ikke bruk vannet i varmtvannsberederen til drikkevann.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgis røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

9.2.1 Riktig oppvarming

- ▷ Luftdysene må alltid være frie og må ikke blokkeres hhv. stenges for å tillate fri luftstrøm og for å unngå utvikling av varme.
- ▷ Gjenstander plassert foran luftdysene kan skades ved utvikling av varme.
- ▷ Hvis luftstrømmen blokkeres over lengre tid, kan utviklingen av varme føre til skade på kjøretøyet.

Bilde 109 Luftdyse (varmlufts-varmeanlegget)

Varmluftfordeling

Det er flere luftdyser (Bilde 109) installert i kjøretøyet, som leder varm luft fra kroppsvvarmeren inn i boenheten. Still luftdysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket.

Hvis kjøretøyets luftdyser på dashbordet er i åpen stilling under oppvarming, kan luften fra varmeanlegget sirkulere og slippe ut. For å unngå dette, stenges luftdysene på dashbordet og sett basekjøretøyets luftfordeling til resirkulering.

Innstilling av luftdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Hvis alle luftdysene er helt åpne, kommer mindre varm luft ut av hver enkelt dyse. Men hvis bare noen få luftdys er åpne, strømmes mer varm luft ut av hver enkelt dyse.

9.2.2 Varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digital betjeningsdel CP plus

- ▶ Hvis det oppstår utettheter i varmeanlegget eller eksosanlegget, er det fare for forgiftning! Hvis en lekkasje oppdages: Slå av dieselvarmlufts-varmeanlegget. Apne vinduer og dører. La anlegget kontrolleres av en autorisert servicestasjon.
- ▶ Overhold sikkerhetsforskriftene og sikkerhetsanvisningene til produsenten, se separat bruksanvisning til produsenten.

- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.

- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Maksimal varmeeffekt

Dieseldrift	Elektrisk drift *	Blandingsdrift (diesel og elektrisk drift) *
6000 W	1800 W	6900 W

* (valgfritt)

Betjeningsdel

Betjeningsdelen er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper

- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 110 Betjeningsdel (varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder)

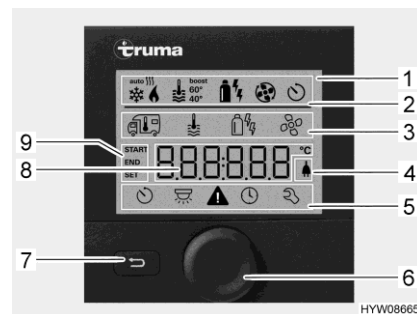
Monteringssted

Betjeningsdelen er innebygd i skrivebordet til høyre for boenhetsdøren.

Betjeningsknapper

Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 110,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre
		Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre
		Verdier reduseres
Lett trykk	Valg verdi lagres	
		Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)
	Trykkes (3 sekunder)	Slå på eller av
Tilbaketast (Bilde 110,3)	Trykkes	Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene

- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Indikator nettspenning 230 V
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 111 Betjeningsdel med display

Display

Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 111,2)
- Øvre menylinje (Bilde 111,3)
- Indikatorområde (Bilde 111,8)
- Nedre menylinje (Bilde 111,5)

- ▷ Varmeanlegget kan betjenes enten via 7"-panelet eller betjeningsdelen (Bilde 110 og Bilde 111), men ikke samtidig via begge betjeningsselementene.
- ▷ Før du kontrollerer varmeanlegget på betjeningsdelen, må du gå ut av den tilsvarende menyen i 7"-panelet eller slå av 7"-panelet.

Slå betjeningsdel av-/på

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne.

Når ingen knapp betjenes, kobles betjeningsdelen etter noen minutter til stand-by-modus.

Når klokkeslettet er stilt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmeanlegget enda være aktivert noen minutter.

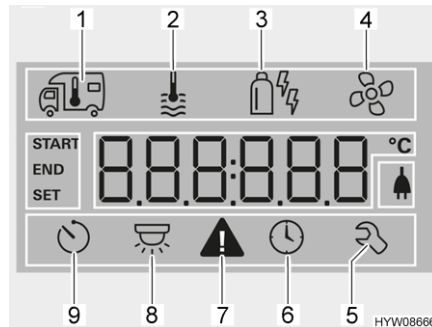
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 111,3 og Bilde 111,5) vises. Det første symbolet blinker.

- ▷ Å slå betjeningsdelen på/av betyr å bytte mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) til ønsket menysymbol blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 111,7).

- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 112 Display (betjeningsdel)

Slå på varmeanlegg:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) til menysymbolet varmeanlegg (Bilde 112,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 111,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 111,7).

Slå av varmeanlegg:

- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykknappen.

Slå på varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 112,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder forrang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 111,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 111,7).

Slå av
varmtvannsberedning:

- Drei dreie-/trykknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

Sikkerhets-/avtappingsventil

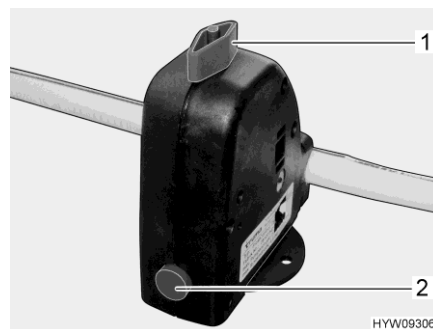
Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 113). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 3 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 7 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

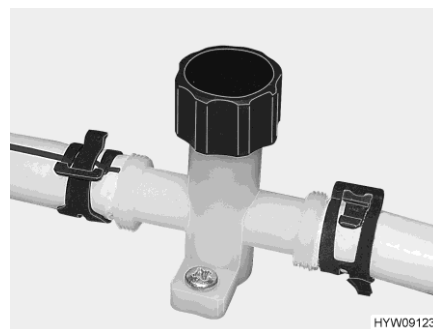

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 113 Sikkerhets-/avtappingsventil (varmtvannsbereder)

Bilde 114 Tappekran (vannledning)

Monteringssted

Sikkerhets-/avtappingsventilen er montert under dekselet på det første trinnet til sovetaket.

**Fylle/tømme
varmtvannsberederen**

Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

*Fylle varmtvannsberederen
med vann:*

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 113,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 113,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

*Tømme
varmtvannsberederen:*

- Slå av varmtvannsberedning.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 113,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 113,2) hopper ut. Varmtvannsberederen tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 10 liter).
- Steng tappekranene. Drei hetten til tappekranen (Bilde 114) med urviseren.

Driftsmåter

Varmtvanns-varmeanlegget med varmtvannsberederen kan drives med ulike energikilder, avhengig av utstyr.

Velge driftsmåte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) til menysymbolet driftsmåte (Bilde 112,3) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket driftsmåte vises:

- Dieseldrift
- Elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W) *
- Elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W) *
- Dieseldrift og elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W) *
- Dieseldrift og elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W) *

* (valgfritt)

- Trykk dreie-/trykknappen for å lagre den driftsmåten som er stilt inn. Dersom den opprinnelige innstillingen likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 111,7).

- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.
- ▷ Ved effektnivå 1 (900 W) brukes et strømforbruk på 3,9 A. Ved effektnivå 2 (1800 W) brukes et strømforbruk på 7,8 A.

- Stille inn vifte:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) til menysymbolet vifte (Bilde 112,4) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.
 - Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 111,7).

- Stille inn tidsbryter:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 111,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 112,9) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatoren blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og viftetrinn.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 112,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.

- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

Feilindikator

Ved en varsling blinker varselsymbolet (Bilde 112,7). Varmeanlegget forsetter å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slukner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 115 Skyvebryter for varmluftfordeling i sovetaket

Varmluftfordeling i sovetaket

Den varme luftstrømmen fra varmeanlegget kan også kanaliseres inn i soveområdet i sovetaket dersom det er behov for det. For å gjøre dette mulig er det bygget inn en skyvebryter i et av stigtrinnene i adgangstrappen.

For mer informasjon, se avsnittet 5.9.

9.2.3 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.

- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.

Bilde 116 Veggpipe (varmlufts-varmeanlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.

9.2.4 Kupévarmer

- ▷ Den valgfrie kupévarmeren er en del av basiskjøretøyet. Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

9.3 Klimaanlegg Truma Saphir (valgfritt)

- ▷ Kjølekretsen må kun åpnes av produsenten.
- ▷ Luftinntakene og luftutløpene må ikke blokkeres. Ved montering i oppbevaringsboksen må du spesielt passe på at den ledige plassen foran luftutløpene ikke er tildekket.
- ▷ Kjør ikke i fall eller stigninger på mer enn 8 % når klimaanlegget er i gang. Apparatet kan ellers bli skadet.
- ▷ Enheten må ikke brukes i lengre tid i kjølemodus når bilen står skrått. Ellers kan ikke kondens renne av, og den kan trenge inn i bilen.

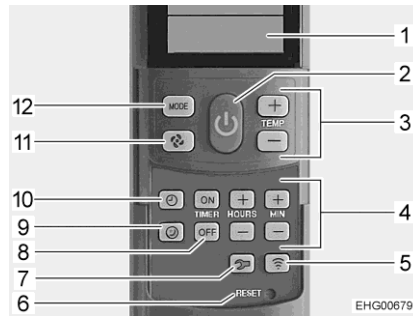

- ▷ Klimaanlegget går kun når kjøretøyet er koblet til en 230 V-forsyning.
- ▷ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres med minimum 3 A. Ellers er ikke forskriftsmessig drift av klimaanlegget mulig.
- ▷ Fjernkontrollen må alltid rettes mot den infrarød-mottakeren når du bruker den.
- ▷ Avhengig av hvilket utstyr du har, kan klimaanlegget betjenes fra en mobil enhet (f.eks. smarttelefon, nettbrett) via en app. Truma-appen kan lastes for vanlige mobile enheter via respektive app-stores.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

Moneringssted Klimaanlegget er montert i et oppbevaringsrom på venstre side av kjøretøyet.

Driftsmåter Klimaanlegget kan drives med følgende driftsmåter:

- Kjøling
- Omluft

Bilde 117 Fjernkontroll (klimaanlegg)

- 1 Display
- 2 På/av-knapp
- 3 Knapper "+" og "-" (valg av temperatur)
- 4 Knapper "+" og "-" (klokke og timer)
- 5 Sende-knappen (ny dataoverføring)
- 6 Mikrobryter "RESET" (tilbakestilling til fabrikkinnstillinger)
- 7 Oppsett-knapp
- 8 "OFF"-knapp
- 9 Knapp for stille drift
- 10 Knapp for klokkeslett
- 11 Knapp for vifte
- 12 Knapp for "MODUS"

Betjening

Alle funksjonene til klimaanlegget kan betjenes ved hjelp av fjernkontrollen.

For å slå på:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 117,2). De sist brukte innstillingene brukes.

- ▷ Etter innkobling kjører resirkuleringsviften. Kompressoren slås på senest etter 3 minutter, og den grønne LED-lampen (for kjøling) blinker.

Slå på kjøling:

- Trykk på "MODE"-knappen (Bilde 117,12) til kjølesymbolet vises i displayet (Bilde 117,1).
- Still inn ønsket temperatur med knappene "+" og "-" (Bilde 117,3).
- Bruk viftekappen "🌀" (Bilde 117,11) til å stille inn ønsket viftetrinn (lav / middels / høy).

Når romtemperaturen som er stilt inn med fjernkontrollen, er nådd, slås kompressoren av, det grønne lyset på IR-mottakeren slukker. Resirkuleringsviften fortsetter å kjøre.

Hvis romtemperaturen stiger over innstilt temperatur, vil enheten automatisk veksle tilbake til kjølemodus.

Slå på omluft:

- Trykk på "MODE"-knappen (Bilde 117,12) til omluftsymbolet vises i displayet (Bilde 117,1).
- Bruk viftekappen "🌀" (Bilde 117,11) til å stille inn ønsket viftetrinn (lav / middels / høy).

I omluftdrift blir inneluften sirkulert og renses av filteret. Ingen LED-lamper lyser i IR-mottakeren.

Slå på stille drift:

- Trykk på knappen for stille drift (Bilde 117,9). I kjølemodus kjører viften da med lavere hastighet og er derfor veldig stillegående.

For å slå av:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 117,2). Fjernkontrollen og klimaanlegget er slått av.

Stille klokkeslett:

- Trykk på knappen for klokkeslett (Bilde 117,10). Klokkeslettet blinker.
- Bruk knappene "+" og "-" (Bilde 117,4) til å stille inn timene ("HOURS") og minuttene ("MIN").

Timer Med den integrerte timeren kan utkoblingstiden for klimaanlegget stilles inn mellom 15 minutter og 24 timer i forveien (beregnet ut fra gjeldende klokkeslett).

Slå på tidsur:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 117,2).
- Still inn ønsket driftsmåte og temperatur.

Programmere utkoblingstid:

- Trykk på knapp "OFF" (Bilde 117,8).
- Bruk knappene "+" og "-" (Bilde 117,4) til å stille inn ønsket utkoblingstid.
- Trykk igjen på "OFF"-knappen (Bilde 117,8) for å bekrefte.

Slå av timeren:

- Trykk på knapp "OFF" (Bilde 117,8).

▷ Knappen Oppsett (Bilde 117,7) brukes til å koble fjernkontrollen til klimaanlegget ved første igangsetting.

- 1 Rød LED
- 2 Bryter
- 3 Grønn LED

Bilde 118 Infrarød-mottaker (Klimaanlegg)

Infrarød-mottaker

Klimaanlegget kan også slås av og på uten fjernkontroll. Dette gjøres ved å trykke på trykknappen (Bilde 118,2) på den infrarøde mottakeren (f.eks. med en kulepenn). Når klimaanlegget slås på den infrarøde mottakeren, tilbakestilles det automatisk til fabrikkinnstillingene (kjøling, høy viftetrinn, 21 °C).

Den grønne LED-lampen (Bilde 118,3) og den røde LED-lampen (Bilde 118,1) på den infrarøde mottakeren viser den aktuelle funksjonen til klimaanlegget.

Funksjonsdisplay

Tilstand LED	Betydning
Grønn LED blinker	Resirkuleringsviften går, kompressoren slås på etter maks. 3 minutter
Grønn LED blinker raskt	Klimaanlegget venter på at motoren skal starte eller at funksjonen skal endres med fjernkontroll (kun med vekselretter)
Grønn LED lyser	Kjøledrift
Rød LED blinker	Data overføres
Rød LED lyser	Feil

▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

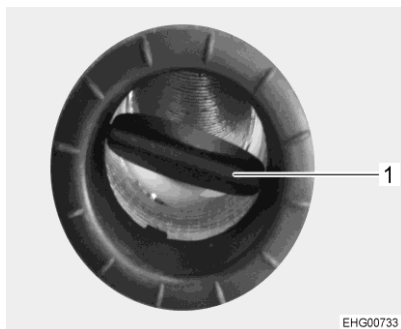
Bilde 119 Skyvebryter for fordeling av kaldluft i sovetaket

Fordeling av kaldluft i sovetaket

Den kalde luftstrømmen fra klimaanlegget kan også kanaliseres inn i soveområdet i sovetaket dersom det er behov for det. For å gjøre dette mulig er det bygget inn en skyvebryter i et av stigtrinnene i adgangstrappen. For mer informasjon, se avsnittet 5.9.

9.4 Varmluft- og kaldluftdyser

Luften som varmes opp ved hjelp av varmeanlegget hhv. kjøles ned ved hjelp av klimaanlegget, fordeles i hele kjøretøyet via luftdysene.

1 Luke

Bilde 120 Luftdyse (eksempel)

Luftdysene kan lukkes hhv. åpnes etter behov ved hjelp av luken (Bilde 120,1).

Monteringssteder

Luftdysene er montert på følgende steder:

Kaldluftdyser (klimaanlegg):

- Trapp i retning førerhuset
- Takskap kjøkkenet i retning sittegruppen
- Sovetak foran madrassen og over hatteprofilen, begge justerbare via skyvebryter på trappen

Varmluftdyser (varmeanlegg):

- Trapp i retning skrivebordet
- Førersetet i retning fotrom
- Passasjeretsetet i retning fotrom
- Trinnsjakt
- Våtrom

- Hatteprofil på passasjersiden, skyvebryter i skapet
- Sittegruppe på passasjersiden i retning baksiden
- Sittegruppe på passasjersiden i retning bordet
- Sovetak foran madrassen og over hatteprofilen, begge justerbare via skyvebryter på trappen
- Sittegruppe på førersiden i retning baksiden
- Sittegruppe på førersiden i retning bordet

9.5 Kokeplass

- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gasskomfyren må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskade!
- ▶ Ikke plasser gardiner i nærheten av kokeplass. Brannfare!
- ▶ Hvis en varmekilde er i drift, må du alltid sette en kjele eller panne over flammen.

- ▷ Ikke sett varme gjenstander, som f.eks. kasseroller, på benkeplaten eller vaskbeskyttelsen.

9.5.1 Gasskomfyr

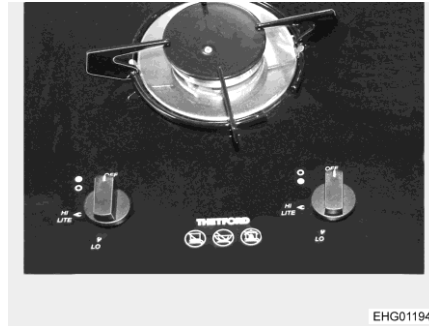
- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brennerristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tenningsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 2 flammer.

Tenning Gasskomfyren har elektronisk tenning.

Bilde 121 Brytere (gasskomfyr)

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "kokeplass".
 - Drei dreieregulatoren (Bilde 121) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon ("LITE").
 - Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne. Det dannes gnister ved brenneren.
 - Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikkeringsventilen holder gasstilførselen åpen.
 - Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
- For å slå av:*
- Drei dreieregulatoren (Bilde 121) til posisjonen "Off". Flammen slukkes.
 - Steng gassavstengeventilen "kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

9.6 Kjølenskap

Kjølskapet drives via 12 V-spenning om bord. Ved høye omgivelsestemperaturer kommer ikke kjøleskapet opp i full kjøleeffekt lenger, og strømforbruket er høyere.

9.6.1 Kompresorkjøleskap - Diverse

- ▶ Ventilasjonsåpningene skal alltid holdes åpne.
- ▶ På grunn av tekniske forhold, kan ikke temperaturen i kjøleskapet og fryseren holdes konstant hele tiden. Under ugunstige forhold kan matvarer i fryseren tines opp.

- ▷ Ikke bruk noen gjenstander eller varmeapparater for å sette fart på tiningen.
- ▷ Når kjøretøyet utsettes for sterkt sollys: Ventiler kjøretøyet godt.
- ▷ Før kjøring må produktene i kjøleskapet sikres mot å skli.
- ▷ Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Sørg for at boenhetens batteri alltid er tilstrekkelig ladet. Boenhetens batteri lades opp under kjøring ved hjelp av kjøretøyets dynamo. Når kjøretøyet står parkert, kan du lade boenhetens batteri med nettstrøm, med et ladeapparat eller med et solcelleanlegg.

- ▷ Temperaturen i kjøleskapet avhenger av omgivelsestemperaturen (romtemperatur), hvor hyppig døren åpnes og innholdet i kjøleskapet. Juster kjøletrinnet ved behov.
- ▷ Sjekk kondens i oppsamlingskaret før avreise og regelmessig når kjøleskapet brukes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.6.2 Kompresorkjøleskap Vitrifrigo - Betjening

Kjøleskapet er innstilt på optimal kjøletemperatur fra fabrikken. Ved behov kan kjøleeffekten økes eller reduseres ved hjelp av dreieregulatoren på termostaten.

Øke kjøleeffekten: ■ Vri dreieregulatoren på termostaten mot urviseren til ønsket kjølenivå.

Redusere kjøleeffekten: ■ Vri dreieregulatoren på termostaten med urviseren til ønsket kjølenivå.

Kjøleskapet er utstyrt med en automatisk avrimingsfunksjon. Ved behov kan kjøleskapet slås av for å tine det helt opp.

Tin av kjøleskapet: ■ Vri dreieregulatoren på termostaten til stopp-posisjon.
■ La kjøleskapsdøren stå åpen.

9.6.3 Kjøleskapsdør-lås

- ▷ Under kjøring må kjøleskapsdøren alltid være lukket og låst i lukket posisjon.

- ▷ Når kjøleskapet er avslått, låses kjøleskapsdøren i luftestilling. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

Kjøleskapsdøren kan stå i to stillinger:

- Kjøleskapsdøren er lukket under kjøring og når kjøleskapet er i bruk; låses med møbeltrykk-lås
- Kjøleskapsdøren er litt åpen som luftestilling når kjøleskapet er slått av. Se produsentens anvisninger for luftestilling

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet.

10.1 Vannforsyning, generelt

- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingsslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 11).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at vannpumpen er koblet ut. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter. Fjern filterpatronen og oppbevar den på et frostfritt sted.
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. Tilgangen til vanntanken er plassert under den store gulvlemmen i sittegruppen. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

Vannpumpe

Vannpumpen slås av og på via det 7"-panelet.

- ▷ Før du bruker vannarmaturene, må du slå på vannpumpen på det 7"-panelet.
- ▷ Når vanntanken fylles, kan det dannes en luftboble på bunnen av pumpen. Denne luftboblen forhindrer at vannet suges opp. Rist vannpumpen kraftig opp og ned i vannet.

10.2 Vannanlegg

10.2.1 Vanntank

Vanntanken rommer ca. 120 l.

Monteringssted for vanntanken, se avsnittet 10.2.4.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer opp vanntanken. Vanntanken er dermed beskyttet mot frost.

- ▷ Når boenhets-varmeanlegget er ute av drift, har ikke lenger vanntanken tilfredstillende beskyttelse mot frost. Ved frostfare må man tømme vanntanken og la tappekranen stå åpen.

- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres til ca. 20 l under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehandtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 10.2.4), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

10.2.2 Påfylling av vannanlegget

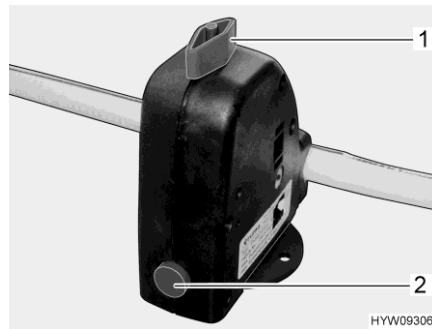
- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.
- ▶ Dekslene for påfyllingsstussene for drivstoff og for drikkevann-påfyllingsstussene er svært like. Før man fyller tanken skal merkingen kontrolleres.

- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

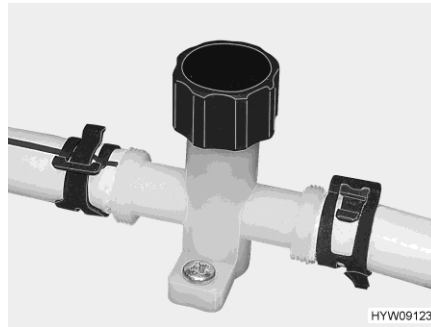
- ▷ Man kan kontrollere vannmengden på 7"-panel mens vanntanken fylles.
 - Still kjøretøyet vannrett.
 - Slå på 12 V-forsyningen på 7"-panelet.

- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 122 Sikkerhets-/avtappingsventil (Truma)

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Drei dreiebryteren (Bilde 122,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 122,2). Sikkerhets-/avtappingsventilen er montert under dekselet på det første trinnet til sovetaket.
- Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.

Bilde 123 Tappekran (vannledning)

- Steng tappekranene (Bilde 123). Drei hver av hettene med urviseren. Avløpskranene er installert under de små og store gulvlemmene i sittegruppen og under dekselet på det første trinnet til sovetaket.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk utløpsåpningen på vanntanken.
- Åpne gasskapdekselet.

Bilde 124 Deksel for drikkevann-påfyllingsstussen

Bilde 125 Dekselet drikkevann-påfyllingsstuss

- ▷ Drikkevann-påfyllingsstussen finner du i gasskapet.
- ▷ Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet .

- Sving dekslet (Bilde 124) opp.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og dreii den en kvart omdreining. Dekselet er låst opp.
- Trekk ut nøkkelen.
- Dreii det blå dekslet (Bilde 125) en kvart omdreining.
- Fjern dekslet.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.
- Fyll vanntanken med drikkevann. Til påfylling, husk å bruke en vannslange som er godkjent for drikkevann.
- Forsikre deg om at vannfilteret er satt inn.
- Slå på vannpumpen på 7"-panelet.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Dreii dekslet en kvart omdreining.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og dreii den en kvart omdreining. Dekselet er låst.
- Trekk ut nøkkelen.
- Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Sving dekslet ned.
- Lukk igjen gasskapdekslet.

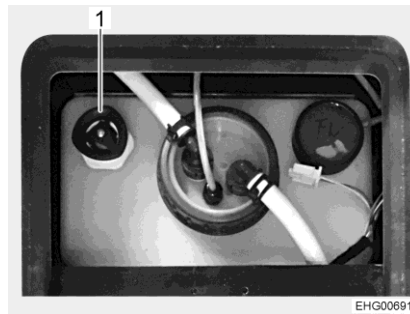
10.2.3 Etterfyll med vann

- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen som beskrevet i avsnittet 10.2.2.
- Fyll vanntanken med en vannslange som er godkjent for drikkevann.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen som beskrevet i avsnittet 10.2.2.

10.2.4 Redusere vannmengden for kjøring

Tilgangen til vanntanken er plassert under den store gulvlemmen i sittegruppen.

Dreiehåndtak Dreiehåndtaket er montert på vanntanken.

1 Dreiehåndtak vannavløp

Bilde 126 Dreiehåndtak vannavløp

- For å åpne:*
- Vri dreiehåndtaket på vanntanken (Bilde 126,1) en 3/4-omdreining mot urviseren. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.
- For å stenge:*
- Drei dreiehåndtaket (Bilde 126,1) på vanntanken til stopp med urviseren.

10.2.5 Tømme vannanlegg

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma) og alle tappekranene stå åpne. Dermed unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter. Fjern filterpatronen og oppbevar den på et frostfritt sted.

- ▷ Følg miljøvernansvisningene i dette kapitlet.

Gå fram på følgende måte for å tømme og lufte vannanlegget. Slik unngår man frostskafer:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 230 V-forsyningen.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Ta varmtvannsberederen ut av drift (se avsnittet 9.2).

- Åpne tappekranene. Drei hetten mot urviseren eller still vippearmen loddrett. Monteringssted, se avsnittet 10.2.2. Tappekranen under den lille gulvlemmen tapper ferskvannstanken, tappekranene under den store gulvlemmen og stigtrinnene tapper de innvendige rørene.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Dette gjør du ved å vri dreiebryteren parallelt med røret. Monteringssted, se avsnittet 10.2.2.
- På vanntanken dreier du dreiehåndtaket (Bilde 126,1) mot urviseren fra du møter motstand til stopp for å åpne utløpsåpningen fullstendig.
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Heng opp hånddusjen i dusjstilling.
- Skru av låseringen på vanntanken.
- Ta vannpumpen (festet på lokket) så langt ut som det er mulig for tilkoblingsledningene.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Legg hånddusjen på gulvet i dusjkabinettet.
- Tøm spillvannstanken ved hjelp av bryteren på dashbordet. Følg miljøvernansvisningene i dette kapittelet.
- Tøm toalett-kassetten. Følg miljøvernansvisningene i dette kapittelet.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.
- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømming.
- La sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma) og alle tappekranene stå åpne.

10.3 Vannfilter

- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av brønnvann, spillvann, elvevann eller regnvann. Vannfilteret egner seg ikke til utvinning av drikkevann på denne måten.
- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av varmtvann.
- ▶ Ved lengre perioder med stillstand tar du ut filteret og oppbevarer det i en hygienisk beholder.
- ▶ For sikker håndtering av vannfilteret, følg produsentens separate bruksanvisning (spesielt sikkerhetsanvisningene).

Bruksformål Vannfilteret er kun ment for filtrering av kaldt drikkevann. Vannfilteret danner hygienisk ferskvann av dette.

Monteringssted Vannfilteret er montert under en gulvlem på vanntanken. Filterpatronen til vannfilteret er forbundet med filterhodet via en bajonettlås. Filterhodet har en integrert stoppeventil. Ingen ekstra stoppeventiler påkrevd i innløp og avløp.

- ▷ Fremgangsmåten ved filterskift samt ytterligere informasjon er å finne i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

10.4 Spillvannstank

Spillvannstanken rommer ca. 100 l.

Tilgangen til spillvannstanken er plassert under den store gulvlemmen i sittegruppen.

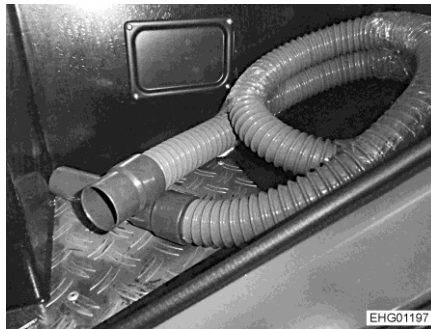
Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer spillvannstanken. Spillvannstanken er dermed beskyttet mot frost.

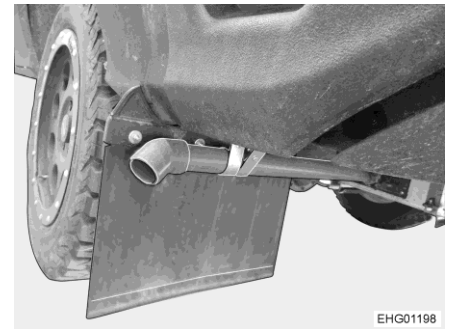
- ▷ Hvis boenhets-varmeanlegget ikke er i drift, er spillvannstanken ikke lenger tilstrekkelig beskyttet mot frost. Ved frostfare, må du tømme spillvannstanken med bryteren på dashbordet og la tappekranen stå åpen.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

Bilde 127 Spillvannsslange (i oppbevaringsrom)

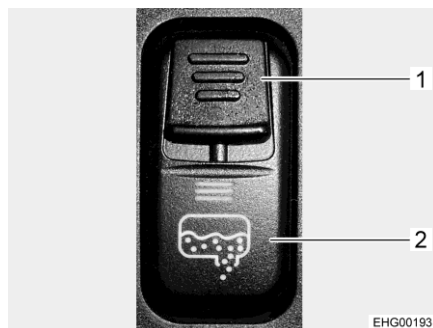
Bilde 128 Avløpsrør

Spillvannsslange

Spillvannsslangen (Bilde 127) er plassert i gasskapet og kan stikkes på avløpsrøret (Bilde 128) som forlengelse.

Tappekranen for spillvann betjenes med en bryter.

Avløpsrøret med tilkobling for spillvannsslangen er plassert under kjøretøyet (bak venstre bakhjul).

Bilde 129 Vippebryter (tappekran)

- 1 Sikkerhetsglidebryter
- 2 Vippebryter

Bryter

Tappekranen for spillvannstanken åpnes og lukkes med en vippebryter på bryterkonsollen i førerhuset. Vippebryteren er utstyrt med en sikringsglidebryter (Bilde 129,1) for å forhindre utilsiktet åpning av tappekranen. Avløpsrøret med tilkobling for spillvannsslange befinner seg under kjøretøyet.

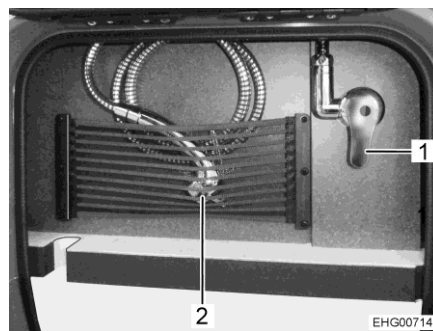
- ▷ Tømming av spillvannstanken kan bare betjenes via vippebryteren når kjøretøyet står stille og kjøretøymotoren er slått av.

For å tømme:

- Manøvrer kjøretøyet direkte over avløpet i tømmestasjonen for spillvann eller koble til spillvannsslangen og før den ned i avløpet.
- Skyv sikkerhetsglidebryteren (Bilde 129,1) på vippebryteren (Bilde 129,2) ned og trykk samtidig nede på vippebryteren. Dermed åpnes spillvannsventilen og spillvannstanken tømmes. LED-en lyser når spillvannkranen er åpen.
- Tøm spillvannstanken fullstendig.
- Når spillvannet er tappet helt av, skal tappekranen lukkes igjen. For å gjøre det, trykker du oppe på vippebryteren.
- Trekk av spillvannsslangen og pakk den bort.

10.5 Utedusj

Kjøretøyet er utstyrt med en utedusj på førersiden. Etter at den utvendige luken er åpen, er dusjslangen med dusjhode (Bilde 130,2) og betjeningshendelen (Bilde 130,1) tilgjengelige i et oppbevaringsrom.

- 1 Betjeningshendel
- 2 Dushode

Bilde 130 Utedusj

10.6 Bad

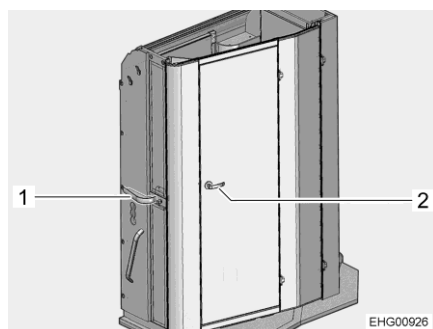
- ▷ Steng dusjen før du starter.
- ▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.

- ▷ For å ventilere under eller etter dusjing og tørking av våte klær (f. eks. på den integrerte klesstangen), steng døren til toalettrommet og åpne vinduet eller takluken på toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▷ Vask bort såperester i dusjkaret etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.
- ▷ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 11.10.5.

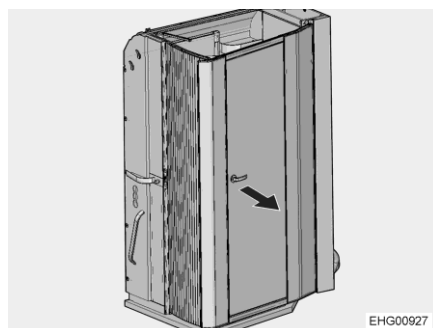
Badet kan gjøres om til en dusj og er utstyrt med følgende komponenter:

- Magnetisk sminkespeil
- Vask
- Dusj på gulvhøyde
- Hylle
- Dusjsøyle med bambuspanel
- Svingbart toalett
- Toalettsokkel med uttrekkbart oppstigningshjelp

- 1 Dreiehåndtak
- 2 Dørhåndtak

Bilde 131 Bad (før utvidelsen)

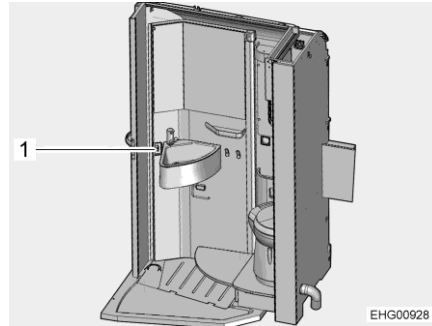

Bilde 132 Bad (romdør trukket ut)

- Utvide badet:*
- Vri dreiehåndtaket (Bilde 131,1) ca. 30° mot urviseren. Dreiehåndtaket er festet på utsiden av badet.
 - Hold dreiehåndtaket nede og trekk den lukkede døren utad i dørhåndtaket (Bilde 131,2) så langt det går (Bilde 132, pil).

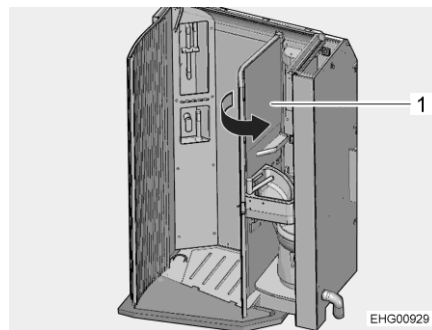
- ▷ Dusjområdet kan bare brukes hvis badet er helt utbygd.

1 Hurtiglås

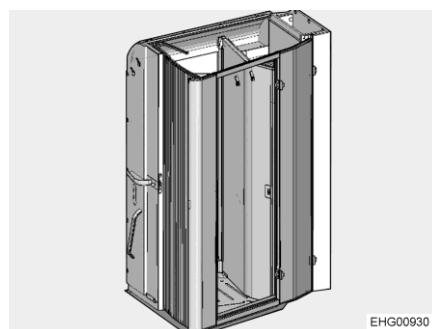
Bilde 133 Bad (frigjøre dusjen)

- Trekk i hurtiglåsen (Bilde 133,1) for å frigjøre dusjområdet.

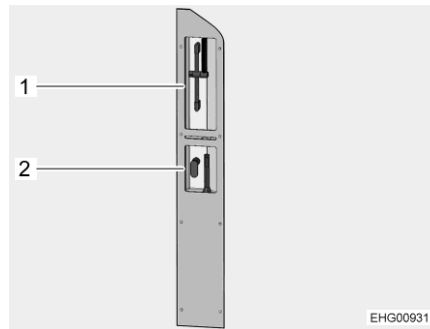
1 Svingdør

Bilde 134 Dusjområde

Bilde 135 Bad (helt utvidet)

- Åpne svingdøren (Bilde 134,1) sammen med vasken så langt den går (Bilde 134, pil).

- 1 Dusjposisjon
- 2 Parkeringsposisjon

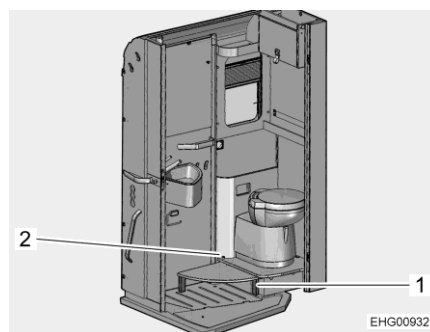
Bilde 136 Dusjarmatur

Stenge utvidelsen av badet:

- Løsne dusjarmaturet fra parkeringsposisjon (Bilde 136,2) og sett det i dusjposisjon (Bilde 136,1). Sett dusjarmaturet tilbake i parkeringsposisjon etter bruk.
- Slå svingdøren og vasken tilbake mot veggen til den klikker seg på plass.
- Skyv den stengte døren med dørhåndtaket mot veggen så langt det går.

Oppstigningshjelp for toalettsokkel

Toalettsokkelen er utstyrt med en oppstigningshjelp. Oppstigningshjelpen er plassert i et rom som kan skyves inn og foldes ut ved behov.

- 1 Trykkflate
- 2 Fingerskrue

Bilde 137 Oppstigningshjelp

- ▷ Ikke trekk ut oppstigningshjelpen for hånd. Oppstigningshjelpen foldes automatisk ut når du trykker på trykkflaten. Manuell uttrekking vil skade push-to-open-systemet.

Bruk oppstigningshjelp:

- Press mot trykkflaten (Bilde 137,1) med foten. Oppstigningshjelpen foldes automatisk ut takket være push-to-open-systemet.

Slå inn oppstigningshjelpen:

- Bruk foten til å klappe oppstigningshjelpen tilbake i parkeringsposisjon.

Oppstigningshjelpen kan også tas av for rengjøring:

- Løsne fingerskruen (Bilde 137,2) til oppstigningshjelpen kan tas ut.
- For å sette på plass oppstigningshjelpen igjen, setter du den inn i rommet slik at hullet på oppstigningshjelpen kommer under fingerskruen.
- Skru inn fingerskruen igjen.

Hyllen kan tas av for rengjøring. Sørg for at hyllen er riktig plassert når du setter den på plass igjen.

10.7 Toalett

- ▷ Toalettet må maksimalt belastes med 120 kg.
- ▷ Tøm kassett-toalettet når det er frostfare og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Luftanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummen.

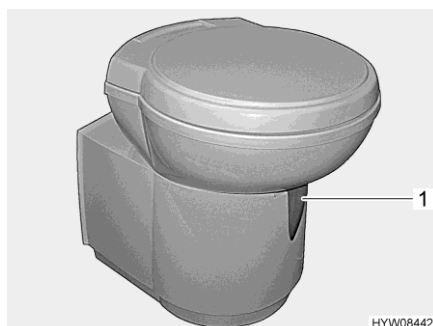
- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem, starter viften automatisk når toalettskålen åpnes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

- ▷ Tøm toalett-kassetten bare på anvist tømmestasjon på campingplasser eller parkeringsplasser for bobiler.

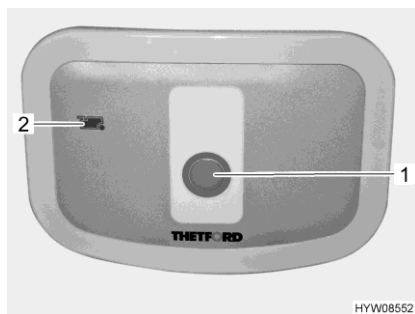
10.7.1 Svingbart toalett

Thetford-toalettets nedspyling skjer direkte via kjøretøyet vannsystem. Om nødvendig kan toalettskålen snus i ønsket posisjon.

1 Skyvearm

Bilde 138 Thetford-toalettskål (svingbar)

1 Spyleknapp
2 Kontrollampe

Bilde 139 Spyleknapp/kontrollampe (eksempel)

Kontrollpanelet befinner seg i nærheten av toalettskålen.

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 138,1) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 139,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren. Kontrolllampen (Bilde 139,2) lyser når toalett-kassetten må tømmes.

10.7.2 Tøm toalett-kassetten

- ▷ Før du tømmer toalett-kassetten, må du fjerne slangen til ventilasjonssystemet fra toalett-kassetten.

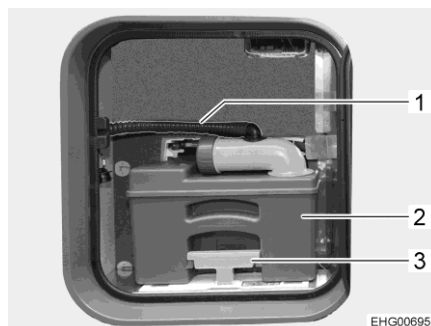

- ▷ Toalett-kassetten kan tas ut bare når skyver er lukket.

Bilde 140 Klaff (toalett-kassett)

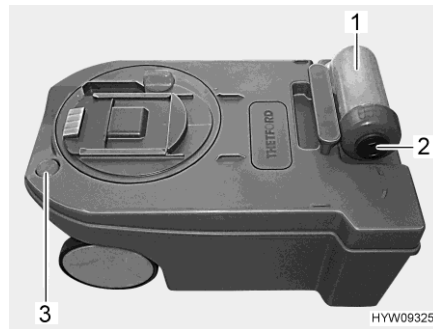
- Skyv skyvearmen på toalettskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen for toalett-kassetten på utsiden av kjøretøyet. Dette gjør du ved å sette nøkkelen inn i låsesylindern på låsehåndtaket (Bilde 140) og vri den en halv omdreining mot urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Vri låsehåndtaket en halv omdreining mot urviseren og åpne klaffen for toalett-kassetten.

- 1 Slange
- 2 Toalett-kassett
- 3 Holdebøyle

Bilde 141 Toalett-kassett (i kjøretøy)

- Trekk av ventilasjonssystemets slange (Bilde 141,1).
- Trekk opp holdebøylen (Bilde 141,3) og trekk ut toalett-kassetten (Bilde 141,2).

- 1 Tømmestuss
- 2 Lokk
- 3 Lufteknapp

Bilde 142 Toalett-kassett

- Sving tømmestussen (Bilde 142,1) på en markert tømmestasjon og skru av lokket (Bilde 142,2).
- Trykk inn den fargede lufteknappen (Bilde 142,3) og hold den inne helt til toalett-kassetten er tom.
- Rengjør toalett-kassetten med ferskvann.
- Lukk tømmestussen med lokket og sving den tilbake.
- Skyv toalett-kassetten så langt inn i sjakten til den klikker på plass.
- Koble slangen til ventilasjonssystemet.
- Lukk klaffen for å stenge toalett-kassetten.
- Fyll på ny sanitærvæske.

10.7.3 Automatisk toalettventilasjon SOG (valgfritt)

Den automatiske toalettventilasjonen fra SOG suger inn luften i toalettrommet, fører den gjennom toalett-kassetten og slipper den ut via et utløp i gulvet.

Når toalettspjeldet åpnes, starter SOG-ventilasjonssystemet automatisk.

Moneringssted for aktivkullfilter

Det aktive kullfilteret (grønn filterpatron) er montert i høyre sittebenk.

Bytte aktivkullfilteret:

- Ved utskifting av det aktive kullfilteret skal du følge produsentens egne bruksanvisninger.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.7.4 Vinterdrift

- ▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Når kjøretøyet er oppvarmet, befinner toalett, vanntank og toalett-kassett seg i et frostfritt område. Toalettet kan dermed også brukes om vinteren.

Hvis kjøretøyet ikke blir oppvarmet, må vanntank, toalett-kassett og vannledninger tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskafer.

10.7.5 Midlertidig lagring

- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tøm vanntanken, toalett-kassetten og vannledningene.

Stenge av toalettet:

- Tøm vanntanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet. Vær oppmerksom på at pumpen kan skades senest etter ett minutt hvis den går tørr.
- Tøm toalett-kassetten.
- Skyll toalett-kassetten grundig.
- La tømestussen på toalett-kassetten stå åpen.
- La toalett-kassetten tørke godt.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

11.1 Generelt

- ▷ Kjøretøyet er beregnet for fritidsbruk. Bruk som går utover en normal fritidsbruk (permanent bruk) kan føre til at det oppstår fuktighet inne i bodelen. Innredningen kan påvirkes av dette.

11.2 Utvendig stell

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvælnende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

11.2.1 Vaske med høytrykksspyler

- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.
- ▷ Luftbelgene på sovetaket må ikke rengjøres med høytrykksspyler. Ellers ville folien bli skadet, og sovetaket ville ikke lenger kunne strekkes ut.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikkontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

11.2.2 Vaske kjøretøyet

- ▷ Ved rengjøring i automatiske vaskehaller kan vann komme inn i åpninger som kjøleskaps luftegitter eller eksosavtrekk. Rengjør aldri kjøretøyet i automatiske vaskegater. Når du vasker manuelt, må du påse at det ikke kommer vann inn gjennom åpningene.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Ved rengjøring i direkte sollys, må du påse at rengjøringsmidlet som brukes ikke forårsaker skadelige reaksjoner.
- Følg produsentens anvisninger ved bruk av rengjøringsmidler. Rengjøringsmiddelet må være pH-nøytralt.
- Prøv først rengjøringsmiddelets egnethet på et lite synlig område.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.
- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Gummipakningene må ikke behandles med silikonholdige eller etsende midler (f.eks. alkoholer, myknere, organiske løsemidler). Bruk av talkum eller hvit vaselin er problemfritt. HYMER anbefaler et høykvalitets, perfluorert smøremiddel for gummipleie.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafittstøv.

11.2.3 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
 - ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
 - ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
 - ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
 - ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
 - ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
 - ▷ Etter at kjøretøyet vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
 - ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforretninger har dette.

11.2.4 Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)

- ▷ Unngå at politur kommer i kontakt med vindusgummi og profiler.
- ▷ Glassfiberforsterket plast (GRP) må ikke bli for varm. Derfor må man ved polering med poleringsmaskin bevege denne hele tiden.

- ▷ For store byggkomponenter av GRP, kan det oppstå aldersbetingede overflateriss. Dette er en egenskap for GRP-materialer med belegg, som ikke har noen innvirkning på funksjonen til komponenten. Dette utgjør derfor ingen reklamasjonsrett.

Deler i GRP kan gulne eller blekne på grunn av manglende vedlikehold av kjøretøyet og materialets naturlige aldring.

GRP-deler må derfor etterbehandles. Dermed unngår du at GRP-delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.

Etterbehandle GRP-deler:

- Kjøretøyet vaskes og tørkes som beskrevet over. Kontroller at GRP-deler er rene og tørre.
- Poleringsmiddel påføres jevnt på overflaten av GRP-delen med en myk klut.
- Vent til det har dannet seg en gråhvit overflate.
- Poler GRP-delene med en tørr, myk klut. Beveg kluten i sirkler på overflaten til GRP-delene.

Vi anbefaler at du bruker en poleringsmaskin til dette arbeidet.

- ▷ For å konservere polituren må du benytte lakkbeskyttelse. Følg bruksanvisningen til lakkebeskyttelsen.

11.2.5 Undergulv

Kjøretøyets undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.

- ▷ Før behandling med undergulv:
Dekk til lufttilførselsåpningene til klimaanlegget (i kjøretøyets gulv). Klimaanlegget kan bli skadet. Fjern dekslene igjen når du er ferdig med jobben.

- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

11.2.6 Motorrom

- ▷ Rengjøring og pleie av motorrommet må kun utføres mens tenningen er slått av.
- ▷ La motoren avkjøles før alle arbeider i motorrommet. Det består fare for forbrenning ved berøring av motordeler som fortsatt er varme!
- ▷ Før alle arbeider i motorrommet må de tilsvarende varsel- og håndteringsanvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyprodusenten leses og følges.
- ▷ Motorvask må kun utføres av et autorisert fagverksted.
- ▷ Dampstrålen må ikke rettes direkte på lampeinnfatninger, servomotorer og tetninger. På denne måten unngås det fuktighet i lyskasterne og feil som resulterer av dette.
- ▷ Dampstrålen må ikke rettes mot vindusviskermotoren og vindusviskerstengene.
- ▷ Motorbeskyttelseslakk må kun påføres, når komponentene i motorrommet er avkjølt og fri for smuss.
- ▷ Bruk kun smøremidler, fett og væsker som er godkjent av produsenten til basiskjøretøyet.

Produsenten overtar ingen garanti for skader, utettheter eller svikt på elektriske komponenter, som oppstår etter en motorvask.

11.2.7 Vindusspyleranlegg og vindusvisker

- ▷ Spylervæskebeholderen skal utelukkende fylles med rengjøringsmidlene (med/uten frostbeskyttelse) som er angitt i bruksanvisningen til produsenten til basiskjøretøyet i det foreskrevne blandingsforholdet. Ikke bruk kjølesystem-frostvæske eller andre midler. Disse midlene forringer rengjøringsvirkningen og angriper viskerbladene.
- ▷ Ikke slå på vindusspyleranlegget eller vindusviskerne, når viskerbladene er frosset fast. Løsne først viskerbladene med avisingsmiddel.
- ▷ Ikke bruk vindusviskerne til å fjerne snø som har samlet seg på frontruten. Fei først bort snøen fra frontruten.
- ▷ Ikke slå på vindusviskerne når frontruten er tørr.
- ▷ Ikke rengjør vindusviskerstengene og vindusviskermotoren med høytrykksspyler.
 - Kontroller vindusspyler og vindusvisker regelmessig for korrekt funksjon.
 - Kontroller fyllenivået til spylervæskebeholderen regelmessig. Det er kun når det tilføres tilstrekkelig med spylervæske på frontruten, at vindusviskerne kan rengjøre denne. Fri sikt er avgjørende for sikker kjøring.
 - Før frostperioden begynner må spylervæskebeholderen fylles med vindusspylervæske som har tilstrekkelig frostbeskyttelse.
 - Etterfyll vindusspylervæske i tide. Bruk kun rent vann til fortykning av vindusspylervæsken.
 - Insektrester skal fjernes snarest mulig fra viskerbladene.
 - Rengjør viskerbladene regelmessig med vindusspylervæske. Til dette føres en svamp eller en klut langs gummileppen.

- Fjern voksrester etter kjøretøyvask med en voksløsende vindusspyler-væske.
- Rengjør dysene til vindusspyleranlegget regelmessig for smussavleiringer.
- Etter kjøring på sterkt tilsmusset strekning skal vindusspylerdysene skylles med rent vann, for å forebygge avleiringer.
- Rengjør tilstoppede vindusspylerdyser med en tynn nål.

11.3 Klimaanlegg

- ▷ Klimaanlegget skal ikke rengjøres med en høytrykksspyler. Dersom vann trenger inn kan det skade klimaanlegget.
- ▷ Ved rengjøring av undergulvet må du passe på at det ikke kommer vann inn i lufttilførselsåpningene til klimaanlegget (i gulvet på kjøretøyet). Klimaanlegget kan bli skadet.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke benytt noen skarpe eller harde gjenstander ved rengjøringen. Klimaanlegget kan bli skadet.
- Klimaanlegget skal kun rengjøres med vann og et skånsomt rengjøringsmiddel.
- Kabinettet til klimaanlegget og luftutslippsenheten skal tørkes iblant med en fuktig klut.
- Fjernkontrollen skal iblant rengjøres med en lett fuktig klut. Displayet rengjøres med en brilleklut.
- Hold lufttilførselsåpningene (i kjøretøyets gulv) fri for smuss og slaps.
- Dreneringen av kondensvann kontrolleres regelmessig, for å se om kondensvannet som oppstår kan flyte vekk fritt.
- Rengjør regelmessig smussfilteret (minst to ganger i året).

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

11.3.1 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene. Derfor skal stigtrinnets bevegelige deler ikke smøres med fett eller olje.

11.4 Innvendig stell

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.

- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.
- Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
 - Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
 - Tepegulvene skal rengjøres med teppekum og støvsuges ved behov.
 - PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulvbelegg. Tepegulv og PVC-gulvbelegg kan klistres sammen.
 - Børst myggnettingen/insektnettsjalusien med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats.
 - Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
 - Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
 - Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

11.5 Kjøkkeninnredning

11.5.1 Generelle vedlikeholdsanvisninger

- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Overflaten til kjøkkenarbeidsplaten er ikke ripefast. Bruk alltid et underlag ved arbeid med skarpe gjenstander. Bruk kun milde rengjøringsmidler til rengjøring og pleie. Det må ikke brukes skurende eller slipende pleieprodukter eller skuresvamper.
- Rengjør vaskbeskyttelsen for hånd med vann og oppvaskmiddel. Vaskbeskyttelsen må ikke rengjøres i oppvaskmaskin.
- Brennerne på gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut. Vann må ikke komme inn i åpningene på brennerdekslene. Vann kan skade brennerne på gasskomfyren.
- Ved rengjøring av brennerringen må det påses, at hullene ikke er tilstoppet.
- Kokeplassens overflate og særlig kokefeltet rengjøres med varmt vann og litt oppvaskmiddel. Flytende skuremiddel og skarpe gjenstander skader overflaten på kokeflaten. Kokeflatens overflate er lettere å rengjøre når den fortsatt er litt varm. Før rengjøringen må det sikres at kokeflaten bare er lunken (restvarmeindikatoren er slukket). Kokeflaten må under alle omstendigheter rengjøres før den benyttes på nytt.
- Dreieknappene kan trekkes av for rengjøring.
- Rengjør de ytre flatene til kjøkkeninnredningen med enfuktig klut uten skurende, korrosive eller klorholdige rengjøringsmidler. Ikke bruk stålull.
- Syreholdige eller alkaliske substanser (eddik, salt, sitronsaft og liknende) må fjernes omgående.
- La stekeovnen eller grillen kjøles av før rengjøringen. Varme overflater kan skades av kaldt vann eller en fuktig klut. Emaljerte flater må kun rengjøres med vann tilsatt såpe eller oppvaskmiddel.

11.5.2 Kjøleskap

- Ta ut hyller, rister osv. fra kjøleskapet og rengjør kjøleskapet innvendig med varmt vann. Vannet kan tilsettes natron eller eddik. Tørk deretter av med rent vann og tørk med en myk klut.
- Ikke bruk skuremidler, aggressive rengjøringsmidler eller såpe til å rengjøre kjøleskapet.
- Sørg for at det ikke kommer olje eller fett på dørpakningen.

11.6 Overflater i rustfritt stål

- ▷ Overflater i rustfritt stål skal ikke rengjøres med blekemidler, med produkter som inneholder klor eller saltsyre, med bakepulver eller med pussemiddel for sølv.
- ▷ Det skal ikke benyttes flytende skuremiddel eller grove svamper.

- ▷ Før rengjøringen testes på et lite iøynefallende sted om rengjøringsproduktet som benyttes egner seg for denne overflaten.
- ▷ Etter rengjøringen skal overflatene tørkes grundig for å unngå kalkspor.
- ▷ Hos børstede overflater i rustfritt stål tørkes i sliperetningen.

Fjerne riper fra overflaten:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en myk rengjøringsklut og med spesialmiddel for rengjøring/glans på overflater i rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av krevende smuss og fastbrent fett:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av fingeravtrykk:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en myk rengjøringsklut og med oppvaskmiddel eller glassrens.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av flekker fra kaffe og te:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en natron-blanding. La natronblandingen virke i 15 minutter.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av rustflekker:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk. Benytt evt. en myk rengjøringsklut og et rengjøringsmiddel for rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

11.7 Puter

De instruksene til stell og rengjøring som står oppført nedenfor er kun ment som en hjelp. Instruksene gir ingen garanti for at rengjøringen blir vellykket. Instruksene berettiger ikke til noen garantikrav.

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Flekker skal aldri fjernes med husholdningsrensere (f.eks. oppvaskmiddel).
- ▷ Før flekker behandles, må rensedmidlet testes på et skjult sted på putetrekkene. Slik kan du se om rengjøringen har en negativ innvirkning på stoffene eller fargene.
- ▷ Fuktige eller oljeholdige flekker må kun bare tørkes av, men aldri gnis. Det mest effektive er å bruke en klut med god sugeevne eller en svamp og trykke denne lett på flekken.
- ▷ Putetrekkene skal ikke vaskes.
- ▷ Når skinntrekk rengjøres, må det påses at skinnen ikke blir gjennomfuktet og at vannet ikke trenger inn i sømmene på skinntrekket.

- ▷ Flekken skal behandles utenfra og innover. På denne måten kan flekken ikke spre seg utover.
 - ▷ Ved faste eller bløtere forurensninger skal først de grove delene fjernes. Deretter behandles flekken forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
 - ▷ Dersom flekken allerede har tørket, skal de grove delene børstes forsiktig av. Deretter tørkes flekken forsiktig av med en fuktig klut eller svamp.
 - ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.
 - ▷ Avhengig av utstyret du har valgt, har puttene et flekkbeskyttet trekk.
- Fjerne fett, olje, vin, melk, alkoholfrie drikkevarer:*
- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne urin, svette:*
- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne sjokolade, kaffe:*
- Fukt kluten med lunkent vann.
 - Tørk flekken forsiktig av med kluten.
- Fjerne fruktresten:*
- Fukt kluten med kaldt vann.
 - Tørk flekken forsiktig av med kluten.
- Fjerne stearin/voks:*
- Skrap voksen forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
 - Dekk til flekken med flere lag blekkpapir og stryk den.
- Fjerne blod:*
- Bland 2 spiseskjeer salt og 1 liter vann.
 - Fukt flekken og tørk den av med en tørr klut.
 - Ved vanskelige flekker tørker man forsiktig av med salmiakkspiritus.
- Fjerne blekk (fra kulepenn):*
- Fukt kluten med white spirit.
 - Tørk forsiktig av flekken med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne søle:*
- Fjern forsiktig så mye smuss som mulig med en sløv kniv eller en spatel.
 - La smusset tørke og fjern det med en støvsuger.
 - Ved vanskelige flekker fukter du kluten med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer salmiakkspiritus med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne blyantflekker:*
- Fukt klut med milde rene tekstilrensere uten vann.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne oppkast:*
- Fjern oppkassen forsiktig.
 - Tørk puter av med kaldt vann.
 - Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

11.8 Sovetak

3D-TeX-materialet i sovetaket er en teknisk tekstil som kan formes til et tredimensjonalt element ved å blåse inn luft. Belegget sørger for at materialet er lufttett og slitesterkt i henhold til bruksområdets krav.

De instruksene til stell og rengjøring som står oppført nedenfor er kun ment som en hjelp. Instruksene gir ingen garanti for at rengjøringen blir vellykket. Instruksene berettiger ikke til noen garantikrav.

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Før du tar hånd om flekker, bør du teste rengjøringsprosessen på et ikke synlig område. På denne måten kan du finne ut om rengjøringen påvirker stoffet eller fargen.
- ▷ Fuktige eller oljeholdige flekker må kun bare tørkes av, men aldri gnis. Det mest effektive er å bruke en klut med god sugsevne eller en svamp og trykke denne lett på flekken.
- ▷ Fargestoffer kan etterlate rester på 3D-TeX-materialet (f.eks. rødvin, saus, ketchup, kaffe, trelim, fiberstifter, lakk, maskara, toalettrens, brukt olje).
- ▷ Organiske materialer kan etterlate rester på 3D-TeX-materialet (f.eks. fugleskitt, mugg).
- ▷ Fargede produkter kan sette misfarging på 3D-TeX-materialet (f.eks. papir med trykk, jeans, PVC-mykner).

- ▷ Flekken skal behandles utenfra og innover. På denne måten kan flekken ikke spre seg utover.
- ▷ Ved faste eller bløtere forurensninger skal først de grove delene fjernes. Deretter behandles flekken forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
- ▷ Dersom flekken allerede har tørket, skal de grove delene børstes forsiktig av eller støvsuges ut. Deretter tørkes flekken forsiktig av med en fuktig klut eller svamp.

- Fjerne øl, fett, olje, hvitvin, melk, alkoholfrie drikkevarer:*
- Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

-
- Fjerne blod, urin, svette:*
- Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne blekk (fra kulepenn):*
- Fukt kluten med et vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av flekken med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne søle:*
- Fjern forsiktig så mye smuss som mulig med en sløv kniv eller en spatel.
 - La smusset tørke og fjern det med en støvsuger.
 - For vanskelige flekker kan du fukte kluten med et vanlig vannbasert oppvaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne oppkast:*
- Fjern oppkassen forsiktig.
 - Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne skovoks, voksfargestift, stearinlysvoks og hårvoks:*
- Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne limrester, klisterrester og stoffteip:*
- Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne produkter for kroppspoleie, sminkeprodukter og rengjøringsprodukter:*
- Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne smøreolje, fett, white spirit, bremserens, WD40, cockpitspray, frostbeskyttelse, avisingspray:*
- Fukt kluten med et vanlig vannbasert vaskemiddel.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

11.9 Paneler i massivt tre av bambus

Fargeforskjeller, forskjeller i lysstyrke og misfarging

Haptiske endringer i overflatene

- ▷ Unngå lengre eksponering for direkte sollys, fuktighet og fukt.
- ▷ Bambustre vedlikeholdes med jevne mellomrom (hvert 2. år) med egnede midler.

- ▷ I kjøretøyet brukes massive bambuspaneler (stående lameller) i ulike tykkelser.

Bambuspaneler i heltre monteres på følgende steder i kjøretøyet:

- Overdekning av stigtrinnene i adgangstrappen
- Bordplate
- Skrivebordsplaten på sekretærbordet
- Dusjkonsollen på badet
- Plattformen bak

Rengjøring

Avhengig av hvordan bambuspanelene er behandlet, hvor de befinner seg og hvordan ventilasjonen er, kan det oppstå urenheter på overflaten over tid. Dette er en naturlig prosess som ikke helt kan utelukkes, selv om rengjørings- og vedlikeholdsintervallene optimaliseres.

- Rengjør bambuspanelene i massivtre med egnede midler.

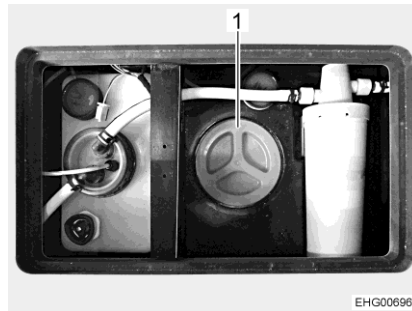
Vedlikehold av den bakre plattformen

Den bakre plattformen, som er kledd med solide bambuspaneler, kan brukes som en terrasse og er derfor utsatt for varierende bruk og værpåvirkning. Spesielt stell er nødvendig for å forhindre at fargen endrer seg vesentlig, eller at den naturlige værbeskyttelsen blekner.

- Rengjør bambuspanelene i massivtre med egnede midler.
- Smør bambuspaneler i heltre regelmessig med en pleieolje beregnet på bambustre. HYMER anbefaler den naturlige tranoljen fra Zweihorn.

11.10 Vannanlegg

11.10.1 Rengjør vanntanken

1 Deksel

Bilde 143 Rengjøringsåpning (vanntank)

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekslet (Bilde 143,1) på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).
- Skrubb vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubb også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.

- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.

De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.

Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

11.10.2 Rengjøre vannledninger

- ▷ Bruk kun tillatte rengjøringsmiddel fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.

- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vanntanken.

Overhold produsentens angivelse av blandingsforhold.

- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Still alle vannkraner på Kaldt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettspylingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

11.10.3 Desinfisere vannanlegget

- ▷ Bruk kun tillatte desinfeksjonsmidler fra forhandleren. Ta hensyn til kompatibilitet for mennesker og dyr.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og desinfeksjonsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 11.10.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

11.10.4 Rengjør spillvannstanken

Rengjør spillvannstanken etter hver gangs bruk.

Bilde 144 Rengjøringsåpning (spillvannstank)

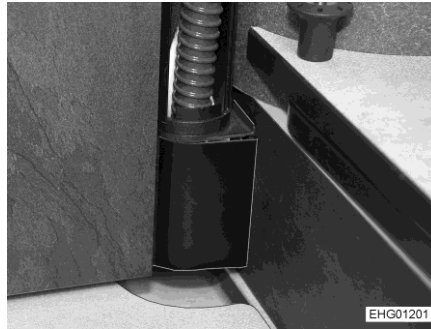
- Rengjøre:*
- Tømme spillvannstanken.
 - Åpne rengjøringsåpningen (Bilde 144) på spillvannstanken og tappekranen.
 - Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
 - Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

Tilgangen til spillvannstanken er plassert under den store gulvlemmen i sittegruppen.

11.10.5 Vannlås

Vannlås for vasken

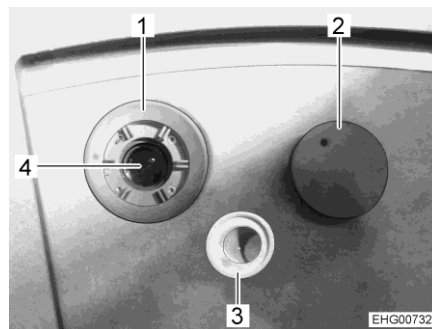
Vannlåsen til vasken er plassert bak et deksel (Bilde 145).

Bilde 145 Vannlås for vasken

Vannlås for dusjkaret

Vannlåsen til dusjkaret er plassert under innsatsristen.

- 1 Vannlås
- 2 Deksel
- 3 Indre del
- 4 Dusjavløp

Bilde 146 Vannlås for dusjkaret

Rengjøre:

- Ta av den innlagte innsatsristen.
- Skru av dekselet (Bilde 146,2) og fjern det fra vannlåsen (Bilde 146,1).
- Fjern den indre delen (Bilde 146,3) fra vannlåsen.
- Rengjør dusjavløpet (Bilde 146,4).
- Sett inn den innvendig delen.
- Sett dekselet på vannlåsen og stram det til.
- Sett inn innsatsristen.

11.11 Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren

Veisalt skader understellet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekkes til om natten med vinterisolasjonsmatter.

11.12 Lagring

11.12.1 Midlertidig lagring

- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autorisert forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

11.12.2 Lagring generelt / vinterlagring

Hvis kjøretøyet skal stå en lengre tid (f.eks. på slutten av reisesesongen), må man implementere noen tiltak, slik at starten går knirkefritt når kjøretøyet skal tas i bruk igjen.

Men det er ikke bare basiskjøretøyet hhv. chassiset som er i fokus her, men hele påbygget med alle monterte komponenter (vannanlegg, gassanlegg, elektrisk anlegg, møbler og puter).

- ▷ I kjøretøy med display av batterikapasitet tilbakestilles dataene når hovedbryteren på strømsentralen skrur av. Derfor må systemet kalibreres når kjøretøyet tas i drift igjen ved å utføre en full ladesyklus. I tillegg må dato og klokkeslett stilles inn på nytt.

Før lagring må følgende tiltak gjennomføres:

Basiskjøretøy

Generelle tiltak for lagring	Utført
Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på de indre veggene i drivstofftanken	
Luftrykket i dekkene økes med 0,5 bar for å forebygge skader pga. stillestående dekk	
Avlast hjulene eller beveg kjøretøyet hver 3. til 4. uke. Hvis kjøretøyet står på naturlig bakke, legges ev. passende tre eller plastplater under dekkene	
Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
Kontroller dekkene. Nedslitte dekk eller dekk som er eldre enn 6 år skal ikke brukes lenger	
Sørg for god lufting på oppstillingsplassen. Tilstrekkelig luftsirkulasjon er spesielt viktig for undergulvet. Fuktighet eller oksygenmangel kan føre til skader	
Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
Følg anvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Hvis det er et dieseldrivstoffkjøretøy, fyll drivstofftanken med vinterdiesel	
Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
Utbedre lakkskader	
Sjekk kjølesystem-frostvæsken og fyll på ved behov	
Sjekk frostbeskyttelsen i vindusspyleranlegget og fyll på ved behov	

Karosseri (utvendig)

Generelle tiltak for lagring	Utført
Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
For å unngå at det danner seg kondens og for at dette ikke føre til muggvekst: Luft boenheten, alle oppbevaringsrom som nås utvendig og oppstillingsplassen (f.eks. garasjen) hver tredje uke	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
▷ Automatisk luftesystem må stå åpent! Plasser tildekkingen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk presenninger som tillater luftgjennomstrømning	
Rengjøre kjøretøyet grundig utvendig	
Påmonterte støtter skal rengjøres og smøres	
Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
Låser skal pensles med olje eller glyserin	
Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	

Karosseri (innvendig)

Generelle tiltak for lagring	Utført
Still opp putene til lufting og dekk dem til	
Rengjør kjøleskap (og fryseskap) og sett dørene i luftestilling (se bruksanvisningen fra produsenten)	
Koble projektoren fra nettet	
Åpne rullegardiner og avlast slik fjærene	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Sett opp avfukter (granulater)	
Lagre puter og madrasser tørt	
Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
Rengjør boenheten grundig	
Boenheten må luftes hver tredje uke	
Ta projektoren ut av kjøretøyet hvis det er frostfare	

Gassanlegg	Generelle tiltak for lagring	Utført
	Steng hovedventilen på gassflasken	
	Lukk alle gassavstengeventiler	
	Ta alltid gassflasken ut av gasskapet, selv om den er tom	

Vannanlegg	Generelle tiltak for lagring	Utført
	▷ Vannpumpen må ikke drives uten vann!	
	Tøm ferskvannsanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar)	
	Rengjør ferskvannsanlegget med et egnet rengjøringsmiddel som fås hos en forhandler. For å tømme åpnes alle tappekraner og vannkraner (se avsnittet 10.2.5)	
	La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne.	
Rengjør og tøm spillvannstanken (husk sonden) (se avsnittet 11.10.4), la tappekranen stå åpen		

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Hvis mulig, tøm vannlåsene på vasken og utslagsvasken, for å hindre et det fryser	

Elektrisk anlegg

Det elektriske anlegget til en bil har to separate forsyningskretser:

- Startbatteri, starter og dynamo (generator)
- Boenhets-batteri, strømsentral (EBL) og betjeningspanel

Generelle tiltak for lagring	Utført
Rengjør batteripolene på startbatteriet	
Hvis nødvendig, fyll på batterivann i startbatteriet	
Utfør en fullstendig lading av startbatteriet via et eksternt ladeapparat	
Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet (se avsnittet 11.12.3)	
Følg anvisningene om startbatteriet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	
Utfør en fullstendig lading av boenhets-batteriet via en kupélader (ladetid avhengig av utstyret). Lad batteriet ved temperaturer over 0 °C for at batteriet også kan ta opp kapasitet	
Ta ut sikringen fra vannpumpen på strømsentralen	
Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Til dette må hovedbryteren til strømsentralen skrus av	
Sjekk batterispenningen regelmessig i løpet av lagringsperioden. Når batterispenningen synker under 12,5 V: Etterlad batteriet	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Demonter starterbatteri og boenhets-batteri og lagre det frostfritt eller koble kjøretøyet til en 230 V-forsyning. Fjern sikringene på boenhets-batteriet før demontering	

11.12.3 Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet

- Komfortfunksjonene til kjøretøyet bruker strøm fra startbatteriet også når kjøretøyet står stille og strømsentralen er slått av. Etter lengre tid stillstand kan det derfor oppstå problemer med å starte.

Når kjøretøyet er i hvilemodus, blir energiforbruket redusert til en minimum. Det tar bedre vare på startbatteriet. Dette gjør at kjøretøyet også som regel kan startes igjen uten problemer etter lengre tid stillstand.

- Aktivere hvilemodus:*
- Avhengig av utstyret, kan du aktivere hvilemodus på MBUX-displayet eller på kombiinstrumentet via rattastene. Betjeningen er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.
- Avbryte hvilemodus:*
- Slå på tenningen. Hvilemodus avsluttes når man aktiverer tenningen, og må aktiveres på nytt ved behov.

11.12.4 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

- ▷ I kjøretøy med display av batterikapasitet tilbakestilles dataene når hovedbryteren på strømsentralen skrur av. Derfor må systemet kalibreres når kjøretøyet tas i drift igjen ved å utføre en full ladesyklus. I tillegg må dato og klokkeslett stilles inn på nytt.

Gjennomgå følgende sjekkliste før igangsetting:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremseanlegget kontrolleres på et autorisert verksted	
	Sjekk trykket i reservehullet, hvis tilgjengelig	
	Kontroller trykket i dekkene	
Karosseri	Rengjør stigtrinnets dreielager	
	Kontroller at støttene fungerer	
	Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
	Kontroller at alle utelåser fungerer, som f.eks. luke til oppbevaringsrom, påfyllingsstuss og døren til boenheten	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
	Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
Gassanlegg	Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må gassanlegg kontrolleres på et autorisert verksted	
	Sett inn gassflasken i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gasstrykkregulatoren	

	Ting å gjøre	Utført
Elektrisk anlegg	Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
	Monter boenhets-batteri og startbatteri, sett inn sikringene til boenhets-batteriet og lad opp batteriene helt > Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen. Slå på batteri-skillebryter på strømsentralen (se kapittel 8)	
	Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer	
Vannanlegg	Desinfisere vannledninger og vanntank	
	Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
	Steng tåppekraner og vannkraner	
	Kontroller at vannanlegget er tett	
Innebygde apparater	Kontroller funksjonen for innebygde apparater	

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler, og om våre handelspartnere og servicestasjoner.

12.1 Service- og distribusjonspartnere

De godkjente service- og distribusjonspartnere er kontaktpunkt når du trenger reservedeler og/eller reparasjoner.

Adresser og telefonnummer for godkjente service- og distribusjonspartnere finner du:

Hymer: på Internett under www.hymer.com/de/en/service/dealer-search

Mercedes: på Internett under <https://www.mercedes-benz.de/vans/de/content-pool/apps/dealer-locator>

- ▷ Sjekk hvilke muligheter som finnes tilgjengelig ved havari før du starter reisen.
- ▷ Vær oppmerksom på at man ikke har produsentens service- og mobilitetsgarantier tilgjengelig på alle reisemål.
- ▷ Ved reiser i land uten servicepartnere skjer reisen på eget ansvar!

12.2 Lovlige kontroller

Avhengig av de lovpålagte bestemmelsene må følgende kontroller gjennomføres regelmessig:

- Hovedkontroll
- Avgasskontroll
- Kontroll av gassanlegget

Kontrollintervaller i henhold til nasjonale lovbestemmelser må overholdes. Kjøretøysmonterte prøveskilt angir når neste kontroll er nødvendig.

For Tyskland gjelder for eksempel følgende lovbestemmelser:

Fra 1. april 2022 bortfaller kontrollplikten for gassanlegg som del av hovedkontrollen (HK). Istedenfor må en selvstendig gasskontroll (etter DVGW-arbeidsark G 607) for campingkjøretøy (bobiler og campingvogner) gjennomføres. Gasskontrollen dokumenteres gjennom korrekt utfylt gul kontrollbok og en gyldig kontrolletikett på kjøretøyet.

Mer informasjon om gasskontroll og om hvor ofte disse må gjennomføres kan hentes på følgende webside:

- Departementet for digital- og transportinfrastruktur i Tyskland (BMDV): www.bmvi.de
- Tysk forening for gass og vann (DVGW): www.dvgw.de
- Tysk forening for flytende gass (DVG): www.dvfg.de

Dersom det ikke er regulert ved lov hvor ofte gasskontroll må gjennomføres, anbefaler DVGW kontroll annethvert år.

Mange campingplass-drivere forlanger bevis på gyldig gasskontroll for tilde-
ling av oppstillingsplass.

- ▷ Endringer på gassanlegget må godkjennes av en sertifisert sakkyndig for gassanlegg.
- ▷ Selv med ikke-registrerte kjøretøyer er det nødvendig med en kontroll av gassanlegget.

12.3 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle servicestasjoner. Erfaring og regelmessig teknisk opplæring fra fabrikkens samt fasiliteter og verktøy garanterer en profesjonell inspeksjon av kjøretøyet som samsvarer med de siste funnene.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- ▷ Legg merke til inspeksjonene som er fastsatt av produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- ▷ Bekreftelse av de utførte inspeksjonsarbeidene gjelder samtidig som bevis ved eventuelle skader og garantisaker.

12.4 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene. Vi anbefaler generelt å utføre inspeksjoner av karosseriet med de angitte intervallene. Kontakt **HYMER** servicepartneren din.

12.5 Klimaanlegg

Rengjør smussfilteret regelmessig (minst to ganger i året) og skift det ut om nødvendig.

Skift ut partikkelfilteret hvert år før sesongstart.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

12.6 Kupévarmer

Sett på kupévarmeren minst én gang i måneden når motoren er kald og sett på viften i 10 minutter på laveste viftetrinn.

Kupévarmeren skal kontrolleres på et autorisert fagverksted før vintersesongen.

12.7 Kokeplass / kjøleskap

Produsenten anbefaler at det gjennomføres en årlig inspeksjonsservice i et autorisert fagverksted, for å opprettholde en effektiv apparatytelse. Etter service- eller vedlikeholdsarbeider må apparatet kontrolleres for elektrisk sikkerhet så vel som gassikkerhet.

12.8 Utskiftning av lyspærer, utvendig

- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.

- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med bare fingre. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke.
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

12.8.1 Belysning front

- 1 Ekstra fjernlys
- 2 Posisjonslys
- 3 Frontbelysning

Bilde 147 Belysning front

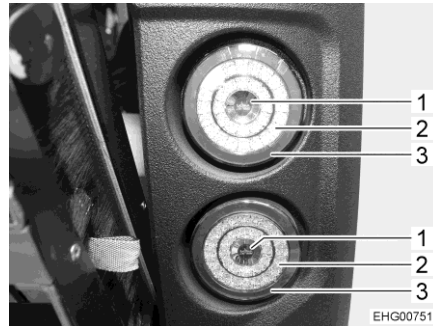
Frontbelysningen (Bilde 147,3) er en del av basiskjøretøyet. Bytte av lyspærene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

De to hvite posisjonslysene (Bilde 147,2) og det ekstra fjernlyset (Bilde 147,1) er utstyrt med LED. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiodene.

12.8.2 Belysning bak

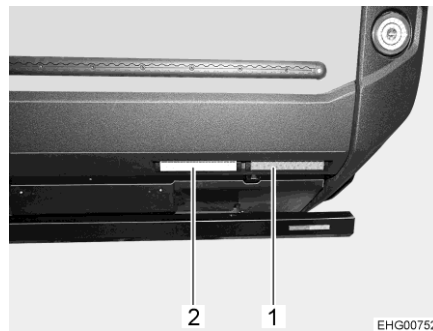

- ▷ Alle lysene bak på kjøretøyet er utstyrt med LED. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiødene.
- ▷ Skiltlyset vises ikke i de følgende illustrasjonene.

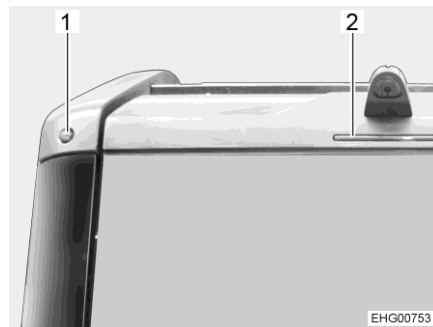
- 1 Retningsviser
- 2 Rygge (hvitt)
- 3 Bremselys

Bilde 148 Baklysenhet, rund

- 1 Tåkebaklys
- 2 Ryggelys

Bilde 149 Baklys, smal

- 1 Konturlys
- 2 Tredje bremselys

Bilde 150 Baklys, oppe

12.8.3 Belysning side

- 1 Markeringslys
- 2 Retningsviser

Bilde 151 Belysning side

Retningsviser Retningsviserne er en del av basiskjøretøyet. Bytte av lyspærene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Markeringslys Lampen er limt inn. Når lyspæren er defekt, henvend deg til en autorisert forhandler eller en servicestasjon.

12.9 Belysning i boenheten

- ▶ Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.

I boenheten er alle lampene utstyrt med LED-teknologi.

LED-lamper er økonomiske, vedlikeholdsfrie og har en svært lang levetid. Det er vanligvis ikke nødvendig å skifte lyspære.

- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

12.10 Reservedeler

- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafikk sikkerheten.
- ▶ Tilleggsutstyret og original-reservedelene som anbefales av **HYMER GmbH & Co. KG** er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen fører disse produktene. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen er informert om tilatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafikk sikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

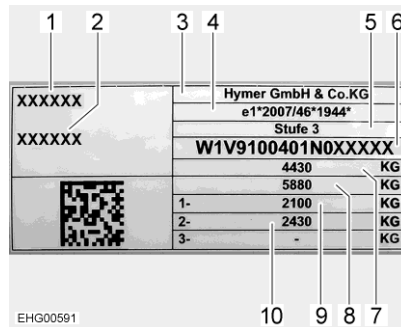
Noen eksempler på viktige reservedeler:

- Sikringer
- Lyspærer
- Vannpumpe (dykkpumpe)

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer og kjøretøysmodell til den autoriserte forhandleren eller servicestedet.

Kjøretøyet som beskrives i denne bruksanvisningen er konstruert og utrustet i samsvar med fabrikknormene. Avhengig av bruksområde tilbys det nyttig tilleggsutstyr. Ved montering av tilleggsutstyr må det undersøkes om disse må føres inn i vognkortet. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

12.11 Typeskilt kjøretøy

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. akse
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. akse

Bilde 152 Typeskilt

Typeskiltet med serienummer er plassert på bakveggen under høyre baklys. Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

▷ Oppgi alltid **serienummeret** ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

12.12 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

12.13 Forhandler

De autoriserte forhandlerne og servicestasjonene er kontaktesteder når man trenger reservedeler til kjøretøyet.

Adressene og telefonnumrene til de autoriserte forhandleren og servicestasjonene finner du:

- I brosjyren, som ligger løst i kjøretøyet ved levering
- På Internet under <http://www.hymer.com>

12.14 Reservenøkkel

Følgende informasjon er viktig ved bestilling av reservenøkler:

Låser fra:	Nødvendig for bestilling:	Anskaffes hos:
Basiskjøretøy Mercedes-Benz	Chassisnummer, dokumentasjon på eierskap	Mercedes-Benz-kontraktverksted
Karosseri	Serienummer, chassisnummer, ekstranøkkel eller nøkkelnummer, dokumentasjon på eierskap	Forhandler

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

13.1 Generelt

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

- ▷ Kjøretøyet er utstyrt med et reparasjonssett for dekk som standard.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varseltrekant. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret.

Eksempel: (0723) Uke 07, produksjonsår 2023

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
 - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
 - Bruk alltid dekk av samme modell for hver aksel.
 - Vær oppmerksom på merknadene i vognkortet.
 - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
 - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.
 - Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet.
 - Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjullagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

13.2 Dekkutvalg

- ▶ Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.

- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos de autoriserte forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra teknisk tillatt totalvekt på akselen som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Et dekkets tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk.

13.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109/107 Q
(eksempel)

Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
107	Bæreevne-karakteristikk tvillingdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

13.4 Grovstrukturerte dekk – LT 245/75 R16 120/116 S

- ▶ Ikke kjør fortere enn 120 km/t med kjøretøyet, selv om dekkene er godkjent opptil 180 km/t (= hastighetsindeks S)!
- ▶ Påse at bremsestrekningen ved bruk av dekket LT 245/75 R16 120/116 S er lengre sammenlignet med standard dekk! Funksjonen til nødbremseassistenten kan være begrenset!
- ▶ Ytterligere sikkerhetsanvisninger om dekk og hjul finner du i kjøretøyetets bruksanvisning!

- ▷ Mercedes-Sprinter med firehjulsdrift er utformet som firehjulsdrift med trekraft, og ikke som en terrenggående firehjulstrekk. Når man bruker kjøretøyet på terreng, kan chassiset bli skadd. Dette gjelder spesielt ved kjøring i hjulspor (f.eks. i skogen).
- ▷ Den maksimale vandedybden som et kjøretøy kan kjøre gjennom uten å bli skadet, omtales som "vadedybden". Maksimal vadedybde bestemmes av støtfangerens underkant, men er maksimalt 40 cm. Dette gjelder alle lasteforhold.
Kjør aldri gjennom dypere vann. Vann og skitt kan skade kjøretøyet. Før han/hun kjører gjennom vann eller gjørme, eller kjører over forhøyede hindringer, må sjåføren sørge for at intet utstyr kan bli skadet. Ytterligere detaljer finner du i Mercedes-Benz bruksanvisningen.

Nødvendig dekktrykk se avsnittet 13.8.

13.5 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje kontakt kundeservice.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.

13.6 Nødsett

- ▶ Legg merke til sikkerhetsanvisningene i bruksanvisningen fra produsenten.

Kjøretøyet er standardmessig utstyrt med nødsettet Tyrekit.

Betjeningsanvisningene er å finne i bruksanvisningen fra produsenten.

13.7 Hjulbytte

13.7.1 Generelle råd

- ▶ Kjøretøyet må stå på et jevnt, hardt og sklisikkert underlag.
- ▶ Sett bilen i første gir. Med automatgir setter du bilen i stilling "P".
- ▶ Trekk til håndbremsen før kjøretøyet heves.
- ▶ Sikre kjøretøyet med støtteklosser på motsatt side, slik at det ikke begynner å trille.
- ▶ Kjøretøyet må ikke løftes ved hjelp av de påmonterte støttene.
- ▶ Når en tilhenger er tilkoblet: Koble fra tilhengeren før kjøretøyet løftes.
- ▶ Sett jekken på festepunktene som er beregnet til dette.
- ▶ Jekken må aldri overbelastes. Maks. tillatt belastning er angitt på jekkens typeskilt.
- ▶ Bruk jekken kun til kortvarig løfting av kjøretøyet under dekkskiftet.
- ▶ Ikke start motoren mens kjøretøyet er hevet.
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

- ▷ Påse at gjengeboltens gjenger eller hjulskruene ikke skades under hjulbyttet.
- ▷ Hjulmutre eller hjulskruer trekkes til diagonalt.
- ▷ Hvis du skal bytte til andre felger (f.eks. alufelger eller hjul med vinterdekk) må det brukes tilhørende hjulskruer i riktig lengde og form. Sikkert feste av hjulet og funksjonen til bremseanlegget er avhengig av dette.
- ▷ Alle 4 hjulene må være av samme type og størrelse og godkjent for kjøretøyet.
- ▷ Felger og dekk som ikke er godkjent for kjøretøyet, kan føre til nedsatt trafiksikkerhet og må vurderes og skiftes av godkjent kontrollinstans.
- ▷ Hjulene må ikke skiftes kryssvis.

- ▷ Kjøretøyet skal sikres i henhold til nasjonale forskrifter, f.eks. med varseltrekant.
- ▷ Før hjulbytte må felg- og dekkdimensjonen kontrolleres, likeså dekkenes belastningsevne og hastighetindeksen på dekket. Bruk kun de felg- og dekkdimensjoner som står oppført i vognkortet.
- ▷ Håndverktøyet er tilpasset de monterte hjulmutrene eller hjulskruene. Hvis det er montert alufelger, må du alltid ha med et egnet verktøy til reservehjulet (stålfelg).
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

Håndverktøyet er lagret i fotrommet i førerhuset under en gulvplate.

13.8 Dekktrykk

- ▶ For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk må trykket være 0,3 bar høyere enn ved kalde dekk. Kontroller trykket på nytt med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykket angis i bar.
- ▷ Over 4,75 bar er en metall-ventil prinsipielt nødvendig.
- ▷ Dekktrykk-toleransen er +/- 0,05 bar.
- ▷ Opplysninger om tillatt aksellast finner De i vognkortet.
- ▷ Gjeldende er kun dekktrykkverdiene i denne bruksanvisningen, også når produsenten til basiskjøretøyet angir andre verdier.

Kjøretøyene tilpasses stadig nyeste tekniske standard. Det er mulig at nye dekkdimensjoner ikke er tatt med i denne tabellen. I så fall opplyser den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen gjerne om de nyeste verdiene.

Firehjulstrekk

Dekkdimensjoner	Dekkprodusent	Luftrykk framaksel		Luftrykk bakaksel	
		Tillatt aksellast ¹ 1860 kg	Tillatt aksellast ¹ 2000 kg	Tillatt aksellast ¹ 2250 kg	Tillatt aksellast ¹ 2430 kg
LT 245/75 R16 (grovstrukturert)	Alle	3,6 bar	3,6 bar	4,8 bar	4,8 bar
LT 265/60 R18	Alle	3,6 bar	3,6 bar	4,8 bar	4,8 bar

¹ Teknisk tillatt totalvekt på akselen

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt på aksel, se typeskiltet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted eller produsenten foreta feilsøkingen og utbedringen.

14.1 Bremseanlegg

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

14.2 Elektrisk anlegg

- ▷ For skifte av sikringer, se kapittel 8.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Lyspære defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Den innebelysningen fungerer ikke	Feil på lyspærer, kontakter eller kabling	Ta kontakt med kundeservice
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Stigtrinnet går ikke ut eller bare delvis ut (om vinteren)	Mekanikken er frossen. Verneinnretningen (klemvern) ble utløst på grunn av overbelastningsstrøm	Rengjøre stigtrinn, fjerne is
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Sikringen på startbatteriet eller boenhets-batteriet er defekt	Skift ut sikringen på startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Ingen nettspenning tilstede	Slå på sikringsautomat ene i kjøretøyet
	Strømsentralen er overopphetet	Omgivelsestemperaturen er for høy eller lufting av strømsentralen er hindret
	Lademodulen i strømsentralen og vekselretteren er defekt	Ta kontakt med kundeservice

Feil	Årsak	Tiltak
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Ladeboosteren er defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-blinklyset lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Sikringen på boenhets-batteriet er defekt	Skift sikringen på boenhets-batteriet
12 V-forsyning i boenhetsen fungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Sikringen på boenhets-batteriet er defekt	Skift sikringen på boenhets-batteriet
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	230 V-sikringsautomat har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Sikringen på boenhets-batteriet er defekt	Skift sikringen på boenhets-batteriet
Symbol nettkontroll lyser ikke, selv om 230 V-nettspenning er tilkoblet	Strømforsyningen er uten spenning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-automatsikring er utløst før strømsentralen eller er slått av	Tilbakestill 230 V-sikringsautomat
Ingen spenning på en tilkoblet forbruker	Den selvtilbakestillende polyswitch-sikring er utløst	Kontroller kontakter og ledninger, slå av 12 V-forsyningen i ca. 2 minutter og deretter på igjen
	Selvtilbakestillende polyswitch-sikring har blitt utløst flere ganger (3-ganger), systemet har slått av den aktuelle utgangen permanent	Fjern årsaken til utløsning av polyswitch-sikringen Opphev den permanente frakoblingen (slå på 12 V-forsyning til boenhet, trykk dreieknapp og hold den inne minst 3 sekunder)

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen spenning fra boenhets-batteriet	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteriet umiddelbart
	Batteriet er slått av for å beskyttes mot en fullstendig utlading	Lad boenhets-batteriet helt opp før kjøretøyet parkeres over lengre tid, siden utladingen skjer via kontinuerlig innkoblede forbrukere (se kapittel 8)
Batterilading med av solaranlegg fungerer ikke	Feil med elektrisk tilkobling til solaranlegget	Kontroller kontakter og ledninger
	Sikring defekt	Skift sikring
	Laderegulator for solaranlegg defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.3 Vekselretter

Feil	Årsak	Tiltak
Stikkontakt uten spenning	Vekselretteren er slått av på grunn av en feil	Hvis vekselretteren ikke starter på nytt etter en stund, må du kontakte kundeservice
	Strømbryteren i vekselretterens sikringsboks er utløst	Slå på ledningsbeskyttelsesbryteren

14.4 Gassanlegg

- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukket, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Hovedventilen på gassflasken er stengt	Åpne hovedventilen på gassflasken
	For lav utetemperatur (-42 °C ved propangass, 0 °C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.5 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Tennsikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

14.6 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikk. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

14.6.1 Varmeanlegg/varmtvannsbereder med digitalt betjeningsdel CP plus

- ▷ Følg merknadene og informasjonen om feil/feilsøking i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Ingen visning på betjeningsdelen	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Sikringen i den elektroniske styreenheten har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Defekt boenhets-batteri	Lad eller bytt boenhets-batteri
Feil med feilkode vises	Se tabell "Veiledning for feilsøk"	Se tabell "Veiledning for feilsøk"
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/av-tappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 8 °C	Varm opp boenheten

Feil	Årsak	Tiltak
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service

Veiledning for feilsøk

Feilkode	Årsak	Utbedring
E 111 H	Romtemperatursensor eller kabel defekt	Ta kontakt med kundeservice
E 122 H	Mangel på drivstoff (drivstofftanken er tom eller kjøretøyet står på skrå)	Fyll på drivstoff
E 131 H	Ingen forbindelse mellom varmeanlegg og betjeningsdel	Ta kontakt med kundeservice
E 150 H	Ikke alle varmluftskanaler er tilkoblet	Ta kontakt med kundeservice
	Varmluftutganger utgang blokkert	Sjekk utgangsåpninger
	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen
E 151 H E 152 H	Overtemperatur i vann-tanken	Slå av apparatet og la det avkjøles. Fyll varmtvannsberederen med vann
	Varmluftutganger utgang blokkert	Sjekk utgangsåpninger
	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen
E 160 H	Underspenning < 10,2 V	Kontroller batterispenningen, lad om nødvendig batteriet eller bytt batteri
		Slå av forbruk eller start kjøretøymotoren til oppvarmingen går (ca. 4 minutter)
E 161 H	Overspenning > 16,4 V	Kontroller batterispenning og spenningskilder (f.eks. ladeapparatet)
E 162 H	Sikkerhetsbryteren har utløst	(ikke brukt her)
E 164 H	Ingen 230 V-forsyning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
	Vern mot overoppheting har utløst	Tilbakestill vern mot overoppheting. La varmeanlegget avkjøles. Fjern kontaktdekselet og trykk på tilbakestillingsknappen
E 170 H	Truende upenning < 11,5 V	Lad batteri
W 255 H	Ingen 12 V-forsyning	Kontrollere spenningsforsyningen
	Ingen forbindelse mellom varmeanlegg og betjeningsdel	Ta kontakt med kundeservice

Dersom tiltakene ikke fører til utbedring av feilen, oppsøk kundeservice.

14.7 Klimaanlegg

Feil	Årsak	Tiltak
Klimaanlegget er ikke i gang, den røde LED på den infrarøde mottakeren lyser	Feil	Slå av klimaanlegget, vent litt og slå det på igjen. Hvis den røde LED-lampen fortsatt lyser: Ta kontakt med kundeservice
Klimaanlegget kjøler ikke eller kjøler ikke nok	Avrimingsprosess pågår	Vent til avrimingsprosessen er ferdig
	Romtemperaturen har nådd den innstilte temperaturen	Still inn en temperatur som ligger under romtemperaturen
	Filteret er tilstoppet	Rengjør/bytt filter
	Tilluftsåpningene er skitne/tilstoppede	Rengjør tilluftsåpningene
Fjernkontroll fungerer ikke	Fjernkontrollens batterier tomme	Bytte ut batteriene i fjernkontrollen
Klimaanlegget reagerer ikke på fjernkontrollkommandoer	Hindring mellom fjernkontrollen og den infrarøde mottakeren	Fjern hindringen
Fuktighet i kaldluftskanalene	Høy luftfuktighet	Lukk vinduer og dører, velg høy viftehastighet

14.8 Kjøleskap

14.8.1 Generelt

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

- ▷ Hvis kjøleskapet har synlige skader, skal det ikke tas i bruk.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Feil	Årsak	Tiltak	
Kjøleskapet slås ikke på	Termostaten står i STOPP-stilling	Still inn termostaten på en høyere verdi	
Kompressor går ikke	Ingen forsyningsspenning	Lad batteri Ta kontakt med kundeservice	
	For lav batterispenning	Lad batteri	
	For lav batterikapasitet	Skift batteri	
	Omgivelsestemperatur er for høy	Sørg for lavere temperatur i omgivelsene, såfremt mulig (f.eks. ved å parkere kjøretøyet i skyggen)	
	Utilstrekkelig lufting		Luftingsåpningene skal holdes frie
			Ta kontakt med kundeservice
Synkende kjøleeffekt, stigende innetemperatur	Omgivelsestemperaturen er for høy	Sørg for lavere temperatur i omgivelsene, såfremt mulig (f.eks. ved å parkere kjøretøyet i skyggen)	
	Utilstrekkelig lufting	Luftingsåpningene skal holdes frie	
		Ta kontakt med kundeservice	
Lav batterikapasitet	Lad batteri		
Kjøleskapet kjøler for mye	For høyt kjøletrinn innstilt	Still inn lavere kjøletrinn	
Kjøleskapet slås ikke av	Temperaturen i kjøleskapet er for høy	Sjekk om kjøleskapsdøren er lukket	
Uvanlige lyder	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett	

14.9 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fulle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Bryter for vannpumpe slått av	Slå på vannpumpen
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (lassen)
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fulle på drikkevann
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Bytt målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblanden tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalles i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vannlysene på dusjhodet tilstoppet	Vannlysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

Feil	Årsak	Tiltak
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann. Hvis dette er resultatløst: Oppsøk fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skylt med rikelige mengder drikkevann

14.10 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våtrom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje

- ▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

15.1 Vekt og tilleggsutstyr

- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Ulike tilleggsutstyr tilbys avhengig av modellserien. Du kan finne ut hvilket tilleggsutstyr som er tilgjengelig for kjøretøyet ditt fra den separat tilgjengelige tilbehørslisten. Du finner også informasjon om vektene til det enkelte tilleggsutstyret der.

16.1 Tekniske data

- ▷ Opplysningene i kjøretøyspapirene vedr. tekniske data er bindende.
- ▷ Ved montering av tilleggsutstyr eller spesialutstyr kan kjøretøyets mål og egenvekt forandres. Avvik innenfor rammen av fabrikkstoleransene (+/- 5 %) er mulig og tillatt.

16.2 Dimensjoner og tillatt antall personer

Hjulbase i cm	Lengde i cm	Bredde i cm	Høyde i cm	Tillatt an- tall perso- ner	Soveplas- ser
3665	645	216	305	2	2 + 2

Mer informasjon om tekniske data finnes i kjøretøyspapirene eller bruksanvisning til basiskjøretøyet. De autoriserte forhandlerene og servicestasjonene gir også informasjon om nødvendig.

Vektangivelsene og -kontrollene for biler er enhetlige innenfor EU og oppført i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/535 (til juni 2022: Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU). 1230/2012). Nedenfor har vi sammenfattet og forklart de viktigste begrepene og lovbestemte kravene fra denne forordningen. Hos våre forhandlere og av HYMER-konfiguratoren på nettstedet vårt får du mer hjelp når det gjelder konfigurering av kjøretøyet.

1. Teknisk tillatt totalvekt

Kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt (også: teknisk tillatte maksimalvekt i lastet tilstand) (f.eks. 3500 kg) er produsentens vektspesifikasjon som kjøretøyet ikke må overskride. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt for den modellen som du har valgt, finner du i tekniske data. Hvis kjøretøyet i praktisk kjøredrift overskrider den teknisk tillatte totalvekten, er dette en lovovertrødelse som kan straffes med bøter.

2. Vekt i kjøreklar tilstand

Enkelt sagt er vekten i kjøreklar tilstand basiskjøretøyet med standardutstyr pluss en lovfestet spesifisert standardvekt på 75 kg for føreren. Dette omfatter først og fremst følgende punkter:

- vekten av det tomme kjøretøyet pluss ettermonteringer inkludert alle driftsstoffer, som smørefett og olje samt kjølevæske,
- standardutstyr, dvs. alle utstyrsgjenstander som er del av leveringsomfanget og som er montert fra fabrikken,
- ferskvannstank fylt 100 % i kjøredrift (kapasitet iht. produsentens angivelser, 20 liter) og aluminiumsflaske med flytende gass fylt 100 % med en vekt på 16 kg,
- drivstofftank fylt 90 % samt drivstoff,
- føreren, hvis vekt – uavhengig av faktisk vekt – er satt til 75 kg som standard ifølge EU-rett.

Opplysninger om vekt i kjøreklar tilstand for hver modell finner du i våre salgsdokumenter. Det som er viktig er at den verdien som er oppført i salgsdokumentene angående vekt i kjøreklar tilstand, er en standardverdi som ble spesifisert i typegodkjenningsprosessen og som ble kontrollert av myndighetene. Det er rettslig tillatt og mulig at vekten av det kjøretøyet i kjøreklar tilstand som er levert til deg, kan avvike fra den nominelle verdien som er oppført i salgsdokumentene. Lovbestemt, tillatt toleranse utgjør $\pm 5\%$. Dette betyr at EU-lovgiver tar med i beregningen at det kan forekomme vektvariasjoner på leverte deler samt visse variasjoner som skyldes prosess- og værforhold når det gjelder vekt i kjøreklar tilstand. Vektavvikene kan illustreres utfra en eksempelberegning:

- Vekt i kjøreklar tilstand iht. salgsdokumentene: 2850 kg
- Lovbestemt tillatt toleranse på $\pm 5\%$: 142,50 kg
- Lovbestemt tillatt margin for vekt i kjøreklar tilstand: 2707,50 kg til 2992,50 kg

Den konkrete marginen for tillatte vektavvik finner du i de tekniske dataene for hver modell. HYMER bestreber seg veldig på å redusere vektvariasjonene til en så lav minimumsverdi som produksjonsteknisk er mulig. Derfor er det svært sjelden at det forekommer avvik i marginens øvre eller nedre ende, men det er teknisk ikke mulig å utelukke dette fullstendig, til tross for alle optimaliseringer. Derfor blir kjøretøyets faktiske vekt samt overholdelse av tillatt toleranse kontrollert av HYMER gjennom veiing ved produksjonsslutt.

3. Passasjervekt

Produsenten beregner passasjervekten med en standardverdi på 75 kg for hver person, uavhengig av hvor mye personene faktisk veier. Førervekten er allerede en del av kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og beregnes derfor ikke på nytt. For en reisemobil som er tillatt for fire personer utgjør passasjervekten følgende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Tilleggsutstyr og faktisk vekt

Som tilleggsutstyr (også: spesialutstyr eller ekstrautstyr) teller, iht. juridisk definisjon, også alle valgfrie utstyrsdeler som ikke er inkludert i standardutstyret, som på produsentens ansvar – dvs. fra fabrikken – monteres på kjøretøyet og som kan bestilles av kunden (f.eks. markise, sykkel- eller motorsykkelholder, satellittanlegg, solcelleanlegg, stekeovn osv.). Opplysninger om enkelt- eller pakkevekt på det bestillbare tilleggsutstyret finner du i våre salgsdokumenter. Utfra denne definisjonen er annet tilbehør som ettermonteres av forhandleren eller deg selv på kjøretøyet ditt etter levering fra fabrikken, ikke del av tilleggsutstyret.

Kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og vekten på tilleggsutstyr som fabrikken monterer på kjøretøyet, betegnes samlet som faktisk vekt. Under punkt 13.2 i samsvarssertifikatet (Certificate of Conformity, CoC) finner du de angivelsene som gjelder for ditt kjøretøy etter levering. Vær oppmerksom på at også disse angivelsene er en standardisert verdi. Siden det gjelder en lovbestemt, tillatt toleranse på $\pm 5 \%$ (se nr. 2) for vekten i kjøreklar tilstand – som element for faktisk vekt – kan den faktiske vekten avvike tilsvarende i forhold til angitt, nominell vekt.

5. Nyttelast og minste nyttelast

Montering av tilleggsutstyr er også gjenstand for tekniske og rettslige grenser: Det kan kun bestilles og fabrikkmonteres så mye tilleggsutstyr at det fremdeles er tilstrekkelig ledig plass til bagasje og annet tilbehør (såk. nyttelast), uten at teknisk tillatt totalvekt overskrides. Nyttelasten beregnes ved å trekke vekten i kjøreklar tilstand (nominell verdi iht. salgsdokumentene, se nr. 2 over), tilleggsutstyrvekten og passasjervekten (se nr. 3 over) fra teknisk tillatt totalvekt (se nr. 1 over). For reisemobiler forutsetter EU-regelverket en fastlagt minste nyttelast, som minst må være igjen for bagasje eller annet tilbehør som fabrikken ikke har montert. Minste nyttelast beregnes som følger:

Minste nyttelast i kg $\geq 10 \times (n + L)$

Her gjelder: "n" = maks. antall passasjerer utenom føreren, og "L" = kjøretøyets totale lengde i meter.

For en 6 m lang reisemobil som er tillatt for 4 personer utgjør minste nyttelast altså f.eks. $10 \text{ kg} \times (6 + 4) = 100 \text{ kg}$.

For at minste nyttelast skal kunne overholdes, foreligger det en maksimalt bestillbar kombinasjon av tilleggsutstyr for hver kjøretøymodell. I eksempelet over med en minste nyttelast på 100 kg vil f.eks. tilleggsutstyrets totalvekt på et kjøretøy som er tillatt for fire personer og en vekt på 2850 kg i kjøreklar tilstand utgjøre maksimalt 325 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2850 kg vekt i kjøreklar tilstand
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 100 kg minste nyttelast
= 325 kg tillatt totalvekt på tilleggsutstyr

Det er viktig å være klar over at denne beregningen av vekt i kjøreklar tilstand baserer seg på den standardverdien som er spesifisert i typegodkjenningsprosessen, uten at det tas hensyn til de tillatte avvikene for vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over). Hvis tilleggsutstyrets tillatte totalvekt (i eksempelet) på 325 kg tilnærmet eller fullstendig fylles opp, kan det ved et vektavvik hende at den anslåtte minste nyttelasten på 100 kg riktignok fremdeles er riktig i forhold til standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand, men at det faktisk ikke lenger foreligger tilsvarende lastemulighet. Nedenfor har vi oppført enda et eksempel på en beregning av vekten på et kjøretøy som er tillatt for fire personer, hvis faktiske vekt i kjøreklar tilstand ligger 2 % over nominell verdi:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 325 kg tilleggsutstyr (tillatt totalvekt)
= 43 kg faktisk lastemulighet (< minste nyttelast på 100 kg)

For å unngå en slik situasjon reduserer HYMER den tillatte totalvekten på samtlige bestillbare, modellrelaterte tilleggsutstyr enda mer. Begrensningen for tilleggsutstyr skal garantere at minste nyttelast, dvs. lovbestemt spesifisert fri vekt for bagasje og ettermontert tilbehør, faktisk står til disposisjon som tilleggslast for levert HYMER. Siden vekten av et bestemt kjøretøy først kan konstateres ved veiing etter produksjonsslutt, kan det i svært få tilfeller skje at minste nyttelast ikke lengre kan garanteres ved produksjonsslutt, til tross for denne begrensningen av tilleggsutstyr. For å garantere minste nyttelast selv i slike tilfeller kontrollerer HYMER, sammen med forhandleren og deg, om man skal øke nyttelasten i kjøretøyet, f.eks. ved å redusere tillatt antall personer eller fjerne tilleggsutstyr, før kjøretøyet leveres.

6. Hvordan toleransene for vekt i kjøreklar tilstand har konsekvenser for nyttelasten

Også uavhengig av minste nyttelast bør du ta hensyn til at uunngåelige, produksjonsbetingede variasjoner i vekten i kjøreklar tilstand – både oppover og nedover – gjengir hvordan dette virker inn på gjenværende lastemulighet: Hvis du bestiller kjøretøyet i eksempelet (se nr. 3 over), f.eks. med tilleggsutstyr med en totalvekt på 150 kg, resulterer dette i en anslått nyttelast på 275 kg basert på standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand. Den faktiske lastemuligheten du har til disposisjon kan avvike fra denne verdien og være høyere eller lavere på grunn av toleransene. Hvis den tillatte vekten på kjøretøyet ditt i kjøreklar tilstand er 2 % høyere enn det som er angitt i salgsdokumentene, blir lastemuligheten redusert fra 275 kg til 218 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 150 kg bestilt tilleggsutstyr for gjeldende kjøretøy
= 218 kg faktisk lastemulighet

For å sikre at beregnet nyttelast faktisk foreligger bør du for sikkerhets skyld ta mulige og tillatte toleranser for vekten i kjøreklar tilstand med i beregningen når du konfigurerer kjøretøyet.

Dessuten anbefaler vi at du veier den ferdig lastede reisemobilen før hver reise på en automatisk vekt og tar hensyn til passasjerenes individuelle vekt for å fastslå om den teknisk tillatte totalvekten og den teknisk tillatte totalvekten på akselen overholdes.

12 V-spenning	98
Feillokalisering	188
230 V-forsyning se 230 V-tilkobling	113
230 V-sikring	118
230 V-sikringsboks	118
230 V-spenning	113
230 V-tilkobling	113, 114
Feillokalisering	187

A

Ad-Blue	41
App HYMER Connect	110
Armlenene, stille inn	40
Automatisk luftesystem	11, 70

B

Bad	143
Bakakseltrykk	27
Bakrute	55
Åpne	55
Stenge	55
Bakvegg	48
Barnesikringssystemer	38
Batteri se startbatteri eller boenhets-batteri	99
Batteri, lading med solarstrøm	115
Batterienes kapasitet	98
Belastning	23
Belastning se også last	23
Belysning	87
Bak	176
Boenhet	177
Feillokalisering	187
Front	175
Lamper, rengjøre	156
Leselampe ved skrivebordet	89
Lyspærer, skifte	175
Mobil leselampe	108
Pendellampe	88
Side	177
Benkeplateutvidelse, kjøkkenet	85
Betegnelser på dekket	182
Betjeningsdel, varmlufts-varmeanlegg	121
Blendingsfoldegardin, førervindu	40
Blendingsfoldegardin, passasjervindu	40
Blendingsfoldegardin, rengjøre	156
Blendingsfoldegardin, vinduer	
Åpne	73
Stenge	73

Blendingsfoldegardin, vippe-takluke	
Åpne	76
Stenge	76
Blendingsgardin	59
Blendingsgardin, rengjøre	156
Blendingsgardin, sovetak	
Åpne	59
Stenge	59
Blendingsgardin, takluke med vifte	
Åpne	77
Stenge	77
Blinklys, se retningsviser	175, 177
Bluetooth	111
Mobilenhet, sammenkobling (paring)	111
Slå på/av	111
Boenhets-batteri	
Energistatus	103
Feillokalisering	187, 189
Boenhetsdør	65
Myggnetting	68
Boenhetsdør, utvendig	
Åpne	66
Låse	66
Bord	81
Monteres	82
Ominnredning til sengebase	81
Transportstilling	82
Brann	
Oppførsel ved	11
Slukking	11
Brannfare, unngå	11
Brannvern	11
Bremseanlegg, feillokalisering	187
Bremser	35
Kontrollere	35, 187
Butangass	14, 92

C

Campingflasker, bruke	15, 92
Campingstoler	54

D

Dekk	
Bæreevne	184
Dekktrykk	185
Dekkvalg	182
Generelle råd	181
Grovstrukturerte dekk	183
Håndtering av dekkene	183

Merking	182
Økt slitasje	13, 31, 181, 185
Dekkskifte se hjulbytte	184
Deler se tilleggsutstyr	12
Dimensjoner	199
Dimensjoner, se tekniske data	199
Dører	
Boenhetsdør	65
Feillokalisering	195
Lås	66, 68
Dørlås	66, 68
Driftsmåter, klimaanlegg (Truma)	128
Driftsmåter, varmlufts-varmeanlegg	125
Driftsmåter, varmtvannsbereder (Truma)	125
Dugg se kondens	70, 71

E

Ekstern gasstilkobling	94
Ekstra fjernlys	35
Slå på	35
Elektrisk anlegg	
230 V-tilkobling, feillokalisering	187
Begrepsforklaringer	97
Belysning, feillokalisering	187
Feillokalisering	187
Sikkerhetsanvisninger	16
Energistatus, boenhets-batteri	103
Etterfyll med vann	139

F

Faktisk kjøretøyvekt	19, 21
Fallsikring, bakre plattform	52
Feillokalisering	
12 V-forsyning	188
230 V-tilkobling	187
Batteri	187
Belysning	187
Boenhets-batteri	187
Bremseanlegg	187
Elektrisk anlegg	187
Gassanlegg	189
Gasskomfyr	190
Innvendig dør	195
Karosseri	195
Kjøleskap	192
Klimaanlegg	192
Møbelklaffer	195
Startbatteri	187
Toalett	194
Vannforsyning	194
Varmeanlegg	190
Varmlufts-varmeanlegg	190

Varmtvannsbereder	190
Vekselretter	189
Felgdimensjoner	184
Felgtype	181
Festeskiner for taket	81
FI-bryter	
Kontrollere	118
Fjernkontroll, sentrallås	65
Fjernlys	175
Fjernsynsapparat	29
Flatskjerm	29
Før kjøring	17
Fører dør, utvendig	
Åpne	68
Låse	68
Førersete	39
Armlenene, stille inn	40
Dreie i kjøreposisjon	39
Flytte sitteputen	40
Justere i lengderetningen	39
Ryggstø, stille inn	40
Setehelling, stille inn	39
Setehøyde, stille inn	39
Forhandler	179
Første igangsetting	17
Frostfare	135, 139
Fullstendig utlading	97

G

Gassanlegg	
Defekt	14, 91, 189
Feillokalisering	189
Generelle råd	14
Ingen gass	189
Gassavstengeventil	93
Gassflasker	92
Sikkerhetsanvisninger	15, 92
Skifte	95
Gasskap	15, 92
Gasskomfyr	
Feillokalisering	190
Rengjøre	157
Slå av	133
Slå på	133
Gasslukt	14, 91, 189
Gasstilkobling, ekstern	94
Gasstrykkregulator, skrueforbindelser	93
GRP-deler, stell	153
Grunnutstyr	19

H

Håndtering av dekkene	183
Henvisningsklistremerker	179
Hjulbytte	184
Høyt gassforbruk	14, 91, 189
Høytrykksspyler, vaske med	151
Hvilemodus, kjøretøy, aktiver	170
Hvilespenning	97
Hvilestrøm	97
Hulle	61
HYMER Connect-app	110

I

Igangsetting	
Etter lagring over vinteren	170
Etter midlertidig lagring	170
Innebelysning	177
Feillokalisering	187
Innebygde apparater	119
Anvisninger	12
Innvendig dør, feillokalisering	195
Innvendig stell	156
Insektnettsjalusi, rengjøre	156
Insektnettsjalusi, vinduer	
Åpne	73
Stenge	73
Insektnettsjalusi, vippe-takluke	
Åpne	76
Stenge	76
Inspeksjoner	174

J

Jordfeilbryter	113

K

Kabeltrommel	114
Kaldluftdyser	131
Kjettinger	30
Kjøkkenområde	29
Kjøleskap	45, 133
Betjening	134
Dørlås	134
Feillokalisering	192
Stell	157
Kjørehastighet	35
Kjøretøy, vaske	152
Kjøretøylysning, se belysning	175
Kjøring	33

Klaffelås

Åpne	69
Stenge	69
Klimaanlegg	128
Betjening	129
Driftsmåter	128
Feillokalisering	192
Fordeling av kaldluft	131
Infrarød-mottaker	130
Kjøling	129
Monteringssted	128
Omluft	129
Slå av	129
Slå på	129
Stell	155
Stille drift	129
Timer	130
Kobling av tilhenger	13
Generelle råd	27
Sikkerhetsanvisninger	13
Kokeplass	132
Komfyr se gasskomfyr eller gasstekeovn	132
Kondens på akrylglass-dobbeltvinduet	71
Kondens på gulv-understellforskruinger	70
Kontrolllampe, toalett	147
Kontroller se sjekklister	31
Kontroller, lovlige	173
Kontrollfrister	173
Konvensjonell belastning	20
Kupévarmer, vedlikehold	175
Kvelningsfare	11, 70

L

Lagring	
Generelt	167
Midlertidig	167
midlertidig (toalett)	149
Lamper	177
Rengjøre	156
Lås	
Boenhetsdør	66
Førerdør	68
Møbelklaff	79
Utvendig luke	69
Last se også belastning	17
Lekkasjevann i kjøretøyet	194
Leselampe ved skrivebordet	89
Leselampe, mobil	108
Lovlige kontroller	173
Luftdyser	131
Monteringssted	131
Luftdyser, innstilling	120

Lufting	70	N	
Lyspærer, skifte		Nærlys	175
Belysning bak.....	176	Nødsett.....	183
Belysning front	175	Nøkkelsett.....	17
Belysning side.....	177	O	
Boenhet.....	177	Oppbevaringsrom	78
Utelys	175	Oppkjøringsklosser.....	43
M		Overbelastning	23
Markeringslys	177	Overflater i rustfritt stål, rengjøres	158
Markise.....	45	P	
Mekaniske støttebein		Påfyllingsstuss for drivstoff.....	41
Lengde, justere	44	Paneler i massivt tre av bambus	162
Skyve ut	44	Rengjøre.....	162
Trekke in	44	Stell	162
Miljøvernansvisninger	10	Parkeringslys	175
Møbelflater, rengjøre.....	156	Passasjer sete	39
Møbelklaffer		Armlenene, stille inn	40
Åpne.....	79	Dreie i kjøreposisjon.....	39
Stenge.....	79	Flytte sitteputen	40
Møbelklaffer, feillokalisering.....	195	Justere i lengderetningen	39
Monteringssted		Ryggstø, stille inn	40
7"-panel.....	108	Setehelling, stille inn	39
Aktivkullfilter toalettlufting	148	Setehøyde, stille inn	39
Betjeningsdel varmlufts-varmeanlegg	121	Pendellampe.....	88
Klimaanlegg	128	Personlig utstyr.....	21
Knapp for nedbruddsanrop	34	Plastdeler i toalett- og boenhet, rengjøre	156
Luftdyser	131	Plattformen bak	
SCU	110	Fallsikring	52
Sikkerhets-/avtappingsventil		Mørkleggingsgardin.....	56
varmtvannsbereder	124	Myggnetting.....	56
Sikringer 12 V	117	Stell	162
Sikringsboks.....	118	Propangass	14, 92
Spillvannstank.....	141	Putetrekk, rengjøre	158
Startbatteri	99	PVC-gulvbelegg, rengjøre	156
Strømsentral	106	R	
Vannfilter	140	Rengjøre se stell	151
Vanntank.....	139	Reparasjon av luftkamre, sovetakveggen	63
Monteringssteder		Reservedeler	178
Vekselretter.....	112	Reservenøkkel	180
Mørkleggingsgardin, plattformen bak		Resirkuleringsvifte	121
Dras inn.....	56	Retningsviser.....	175, 177
Trekkes ut	56	Ryggekamera	40
Motorrom, stell	154		
Multifunksjonsvegg	80		
Myggnetting, bakre plattform			
Dras inn.....	56		
Trekkes ut	56		
Myggnetting, rengjøre	156		
Myggnetting, takluke med vifte			
Åpne.....	77		
Stenge.....	77		

S

Sanitæranlegg.....	135	Stell.....	165
SCU se System Control Unit.....	109	Tømme	142
Sentrallås	65	Startbatteri	
Fjernkontroll	65	Feillokalisering.....	187
Serienummer.....	179	Lade.....	99
Service- og distribusjonspartnere	173	Monteringssted	99
Servicevedlikehold i gulvet	79	Stell.....	151
Sikkerhets-/avtappingsventil		Blendingsfoldegardin.....	156
varmtvannsbereder	124	Blendingsgardin.....	156
Monteringssted	124	GRP-deler	153
Sikkerhetsanvisninger	11	Høytrykksspyler, vaske med	151
Brannvern	11	Innvendig stell	156
Elektrisk anlegg.....	16	Innvendige plastdeler	156
Hjulbytte	184	Insektnettsjalusi.....	156
Kobling av tilhenger	13	Kjøkkeninnredning.....	157
Kokeplass	132	Kjøleskap.....	157
Trafikksikkerhet.....	12	Klimaanlegg.....	155
Vannanlegg.....	16	Lagring	167
Sikkerhetsbelter	37	Lamper	156
Rengjøre	156	Møbelflater	156
Riktig festing	37	Motorrom	154
Sikkerhetsbeskyttelse	62	Myggetetting.....	156
Sikringer		Om vinteren.....	166
230 V-sikring	113, 118	Overflater i rustfritt stål	158
For førerområdet.....	116	Paneler i massivt tre av bambus	162
Sikringer 12 V	116, 117	Putetrekk	158
Sikringer 12 V.....	116	PVC-gulvbelegg	156
For førerområdet.....	116	Sikkerhetsbelte	156
Monteringssted	117	Skinntrekk.....	158
Sikringsknapp, vindu med åpning utover	71	Sovetak	160
Sitteplassforordning	36	Spillvannstank	165
Sjekkliste		Stigtrinn	155
Før kjøring.....	31	Tepegulv.....	156
Til idriftsetting etter lagring.....	170	Undergulv	153
Trafikksikkerhet.....	31	Utvendig stell.....	151
Skinntrekk, rengjøre.....	158	Vannanlegg	163
Sleping	42	Vannledninger	164
Smartbatterisystem	99	Vanntank	163
Solaranlegg.....	115	Vaske	152
Solceller	105	Ved midlertidig lagring.....	167
Sovetak	57, 160	Vindusruter	152
Åpne.....	58	Vindusspyleranlegg.....	154
Blendingsgardin	59	Vindusvisker	154
Nedkjøling	60	Stige bak.....	51
Oppvarming	60	Innskyving	52
Sikkerhetsnett	59	trekkes ut.....	51
Stenge.....	58	Stigtrinn	28, 43
Sovetak, rengjøring.....	160	Stell.....	155
Spillvannstank.....	141	Varselsignal.....	29
Feillokalisering	194	Stikkontakt 12 V.....	98
Monteringssted	141	Stikkontakt 230 V	98
Rengjøre	165	Stikkontakter	
		12 V	98
		230 V	98
		USB	98

Støttebein.....	44	Spyle ned	147
Lengde, justere	44	Vinterdrift	149
Skyve ut	44	Toalett-kassett	
Trekke in	44	Tømme	147
Støttekloss	43	Uttak	147
Støttelast	27	Tømming	
Støtter se støttebein.....	44	Kloakk.....	10
Strømsentral	105	Søppel	10
Lagring	107	Spillvann.....	10
Monteringssted	106	Trafikksikkerhet	31
Oppgaver	107	Anvisninger for	12
Symboler for sikkerhetsanvisninger	9	Sjekkliste	31
System Control Unit	109	Typeskilt	179
Monteringssted	110		
		U	
T		Undergulv, stell.....	153
Takluke med vifte.....	77	USB-stikkontakter.....	98
Åpne.....	77	Utedusj	142
Blendingsgardin	77	Utelys.....	31
Boost-funksjon	78	Feillokalisering.....	187
Lufttilførsel	78	Lyspærer, skifte.....	175
Myggnetting	77	Utvendig stell	151
Stenge.....	77	Utvendige luker	69
Utlufting.....	78	Klaffelås.....	69
Vifte, slå av	78		
Vifte, slå på	78	V	
Takluker	74	Vannanlegg	
Tanken	41	Desinfisering.....	164
Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	41	Påfylling.....	136
Tappekran, spillvannstank	141	Rengjøre.....	163
Teknisk tillatt totalvekt.....	18, 21	Sikkerhetsanvisninger	16
Tekniske data.....	199	Stell	163
Teppegulv, rengjøre.....	156	Tømme	139
Tilbehør, montering.....	12	Vannfilter	140
Tilhengerkobling.....	28	Monteringssted.....	140
Med avtagbar kulehals.....	27	Vannforsyning	
Tilkoblingsledning se 230 V-tilkobling.....	114	Feillokalisering.....	194
Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt	18	Generelt.....	135
Tilleggslast	17	Vannlås.....	166
Beregning.....	21	Vannledninger, rengjøre	164
Eksempel på beregning	19	Vannpumpe	135, 136
Sammensetning	19	Vanntank	
Tilleggsutstyr	20	Monteringssted.....	139
Beskrivelse.....	9	Rengjøre.....	163
Merking	9	Vannmengde, redusere.....	139
Sikkerhetsanvisninger.....	12	Varmeanlegg	119
Vekter.....	197	Feillokalisering.....	190
Toalett	146	Første igangsetting.....	120
Feillokalisering	194	Luftdyser, innstilling.....	120
Kontrollampe.....	147	Resirkuleringsvifte	121
Midlertidig lagring.....	149	Varmlufffordeling	120

Varmluftdyser	131	Vekselretter	111
Varmluftfordeling	120	Feillokalisering.....	189
Varmlufts-varmeanlegg	121	Monteringssteder.....	112
Betjeningsdel	121	Vekt i kjørekklar tilstand	19
Driftsmåter	125	Vekt og tilleggsutstyr	197
Feillokalisering	190	Vindu med åpning utover	
Resirkuleringsvifte.....	121	Åpne	72
Varmluftfordeling.....	127	Blendingsfoldegardin.....	73
Varmtvannsbereder	119	Insektnettsjalusi.....	73
Varmtvannsbereder (Truma).....	121	Langvarig lufting	72
Driftsmåter	125	Stenge	72
Feillokalisering	190	Vinduer	70
Sikkerhets-/avtappingsventil	124	Blendingsfoldegardin.....	73
Tømme.....	125	Insektnettsjalusi.....	73
Vann, fylle	125	Vindusruter, rengjøre.....	152
Varmtvannsberedning, slå av	124	Vindusspyleranlegg, stell.....	154
Varmtvannsberedning, slå på	123	Vindusvisker, stell.....	154
Varselmerker.....	179	Vintervedlikehold	166
Varselsignal, stigtrinn.....	29	Vippe-takluke	75
Vaskbeskyttelse	29	Åpne	75, 76
Vaske med høytrykksspyler	151	Blendingsfoldegardin.....	76
Vedlikeholdsarbeid.....	174	Insektnettsjalusi.....	76
Klimaanlegg	155	Låse i luftestilling	76
Kokeplass	175	Stenge	75
Kupévarmer	175		

